

# DE

Glavni urednik  
Marjan Horvat

Odgovorni urednik  
Ciril Brajer

Telefon  
311-956, 313-942  
Naročnina  
in prodaja 321-255  
Telefaks 317-298  
Naslov:  
ČZP Enotnost  
Dalmatinova 4,  
Ljubljana

časopis slovenskih delavcev

Ljubljana, 20. marca 1992, št. 12, letnik 51, cena 60 tolarjev

št. 12

KDO JE KDO

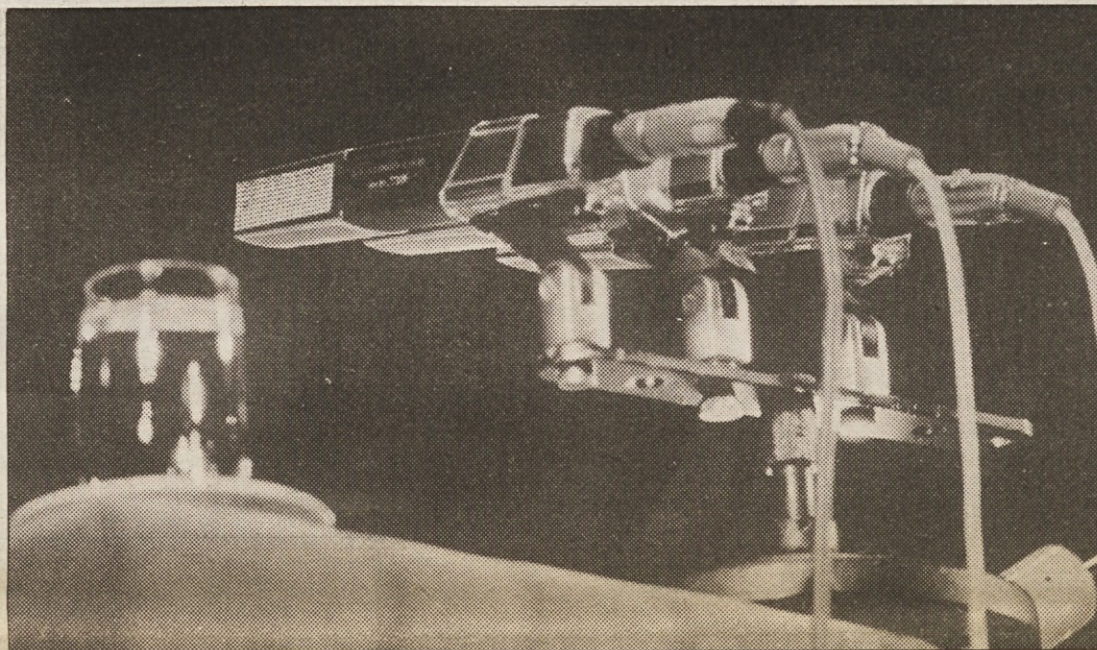


France Tomšič  
(sindikati?), torek,  
Zarišče: Stavka  
je politična,  
boljševisični  
sindikati z njo  
destabilizirajo,  
monopolni  
sindikati in  
podobne  
neslanosti...



Andrej Ocvirk  
(vlada!), torek,  
Zarišče:  
Opozorila  
stavka je  
normalen način  
sindikalnega  
boja, to so  
povzročile hude  
socialne razmere,  
stiska ljudi...

## STAVKA, TRK DVEH SVETOV



Prazne fraze ne morejo poplačati poštenega dela in stavka je bila nujnost. Uspela je že doslej, stavkokazi so pogoreli, vlada popušča.

**Tudi država naj se postavi v vrsto** (2. stran)



(13. stran)



**Danes 2.000, že jutri 200.000 brezposelnih v Prekmurju**

(11. stran)

**Dohodnina** (12. stran)



**10.000 lačnih otrok**

**DE, četrtek ob 14.00**

Lojze Peterle je danes pokritiziral SDP in sindikate, ker so z opozorilno stavko na plečih delavcev kovali politični dobiček. Vlada bo pregledala, če so stavkajoči kršili stavkovna pravila, zakone in navodila, še posebej omejevanje gibanja in razpolaganje z električno energijo. Osamosvajanje Slovenije je vseskozi potekalo v funkciji gospodarske politike. Za marko je treba v Beogradu odšteti 220 dinarjev, v Ljubljani pa 51 tolarjev. Inflacija v Sloveniji se zmanjšuje iz meseca v mesec in statistika kaže, da se je februarja ustavilo padanje industrijske proizvodnje in povečala proizvodnja sredstev za delo. Po Peterletovem mnenju socialni pakt ni mogoč, če se udeleženci ne strinjajo z diagnozo sedanjega položaja. Trditve, da je za vse kriva vlada, so čista socialna demagogija. Vlada je ekonomsko politiko večkrat predstavila, jo torej ima, sicer ne bi imela evidentnih rezultatov. Potem ko se je France Tomšič sporazumel z Jožico Puhar, je zbor občin danes dokončno odpravil zakon o zamrznitvi plač. Ministri pa delavce opozarjajo, da se plače v podjetjih, ki imajo slabe rezultate, ne bodo mogle povečati.

**Vse o stavki v DE**



# Opogumljanje in svarilo



Piše: Marjan Horvat

Po znanem boljševiskičnem receptu in tudi na takšen način, ki z demokracijo nima prav nič skupnega, je Lojze Peterle še pred stavko slovenskih delavcev dejal, da je to drugi poskus strmoglavjenja njegovega vlade, ker tisti z Voljčem v skupščini ni uspel. France Tomšič, sicer predsednik Neodvisnosti, je s svojim »napenjanjem« v torkovem TV Zarišču vse sodelujoče v stavki pobarval rdeče, vodio najmočnejšega panožnega slovenskega sindikata Alberta Vodovnika razglasil za starega boljševiskega in tako ponovno dokazal svojo »tolerantnost« do drugače mislečih in nesolidarnosti s tistimi sindikati, ki se ne uklonijo njegovi misli in volji. Bržkone je s svojimi izjavami najbolj ranil tiste člane sindikata Neodvisnosti, ki so se pridružili stavki Svobodnih sindikatov, in druge. Teh je bilo po najnovjših podatkih kar precej glede na skromno število članstva, s katerim se dejansko lahko pohvali France Tomšič v svoji Konfederaciji.

To, da Peterle in Tomšič ocenjujeta stavko več kot 400.000 slovenskih delavcev tako, da jih rineta v nekakšen boljševiskični blok, je milo rečeno noro in povrh dokaz, da živita zunaj stvarnih gospodarskih in družbenih razmer. Vprašljivo je, če si predsednik vlade in predsednik nekega sindikata kaj takšnega sploh lahko privoščita? Če drugega ne, bi lahko prebrala dostojne izjave in razmišljanja nekaterih vladnih ministrov in podpredsednika vlade, ki razumejo sedanjo stisko delavcev, pa tudi hotele Svobodnih sindikatov in drugih, da postanejo tako močan partner, s katerim se vlada mora resno pogovarjati.

Stavka v sredo je velik organizacijski in politični podvig vseh sindikatov, ki so jo organizirali. Življenjska stiska delavcev, neurejena zakonodaja na tem področju, neoblikovani razvojni načrti podjetij in slovenske družbe kot celote – vse to je objektivno pogojevalo odločen nastop Svobodnih sindikatov, da s stavko opozorijo, kako noro nerazumno se obnašajo vsi tisti na sedanji slovenski družbeni sceni, ki imajo v rokah škarje in platno pri odločanju o usodi slovenskega delavstva.

V tej stavki sta se po drugi strani srečala dva svetova, svet človeške stiske, nezaposlenosti in brezperspektivnosti ter svet manipulacije, svet zrenja na družbene razmere in zahteve delavcev skozi ideološko optiko. Bili smo priče sončnim in senčnim stranem sindikalnega pluralizma. Kar pri tem najbolj boli, so bili poskusi miniranja stavke. Akterji teh postopkov pa se bodo morali slejko prej soočiti s kruto resnico, da je najbolj žalostno tisto dejanje in sindikalnem gibanju, ki ne solidarizira z drugimi. Samostojni sindikat cestnega prometa je, bržkone tudi zaradi starih zamer, odpovedal pri blokadi Ljubljane. Tomšič je rohnol proti stavki, njegovo članstvo je stavkalo. Tu in tam so se sicer hoteli polastiti tudi tovarniških radijskih postaj, z namenom, da bi razbili stavko, vendar jim to ni uspelo.

Razčlenjevalci stavke 18. marca bodo v prihodnje prav gotovo opozorili na mnoge senčne strani delavske nesolidarnosti. Vendar pa je povsem jasno, da so prav s to stavko Svobodni sindikati zares shodili, postali realna družbena sila, njihove prihodnje poteze pa so slejkoprej odvisne od dejanj, ki jim bomo priče v slovenskem parlamentu in v vladi.

Politicizacija stavke, njeno barvanje s Peterletovo in drugimi rokami, je tako predrzno dejanje, da si ne moremo kaj, da bi ne opozorili na možne mračne posledice takšnega blebetanja odgovornih ljudi na slovenski politični sceni. Znamenj, ki govorijo o vse hujši politični, gospodarski, socialni in vrednostni krizi, s katero se bomo soočili v prihodnje, če ne bo potrebnih sprememb, je toliko, da jih le politični slepec noče videti. Čas se izteka. Splošna opozorilna stavka slovenskega delavstva je sicer blagohotno opozorilo, vendar hkrati tudi odločna napoved, da je fatalistične socialne potrpežljivosti slovenskega delavstva konec.

## Solidarnostna podpora

SVIZ SLOVENIJE ni član Zveze svobodnih sindikatov Slovenije in samostojno vodi aktivnosti za izboljševanje materialnega položaja zaposlenih v šolstvu, vzgoji in v raziskovalni dejavnosti. Tako je že 25. februarja, ker je vlada že peti mesec kršila veljavno kolektivno pogodbo za negospodarske dejavnosti z znižanjem izhodiščnih plač za 20 odstotkov ter zaradi nepripravljenosti Ministrstva za šolstvo in šport Republike Slovenije, da bi pripravilo sprejemljiv predlog normativov in standardov za pedagoško delo, ki bi upošteval različne obremenitve učiteljev (pisne izdelke), in zaradi neplačevanja dodatnih opravil, ki jih minister nalaga učiteljem (mature, zaključni izpiti), zaradi nepremišljenih posegov v šolsko mrežo in zaradi ne vključevanja zaposlenih in sindikatov v pripravo novih zakonodajnih re-

šitev pozval članstvo, naj se odloči, ali je pripravljeno v primeru, da ne bo mogoče pravic in zahtev uveljavljati po demokratični poti, te uveljavljati tudi s stavko.

**Izrekanje o sodelovanju v stavki se traja.**

**Za stavko se je odločila več kot polovica šol, kjer je članstvo SVIZ. Odločitev o stavki bo sprejeta 25. marca.**

**Republiški odbor je na seji 13. marca solidarnostno podprl tudi večino zahtev Zveze svobodnih sindikatov, ki jih želi uveljavljati s splošno stavko 18. marca, vendar je odločitev o sodelovanju v splošni stavki prepustil sindikatovim zavodom.**

Vladimir Tkalec, glavni tajnik RO SVIZ Slovenije

## Sporočilo za javnost

V ponedeljek, 16. marca sta se sestali delegaciji Demokratične



## Javna vprašanja ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano gospodu prof. dr. Jožetu Ostercu

Republiški odbor Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije in predstavniki štirinajstih kmetijskih delovnih organizacij, zbrani na posvetu o problematiki kmetijstva po uveljavitvi zakona o denacionalizaciji, izrekamo javno kritiko gospodu ministru dr. Jožetu Ostercu zaradi neodzivanja na naše pobude, s katerimi smo ga seznanili že 8. januarja 1992.

**Nekajmesečna ignoranca gospoda ministra in strokovno nesprejemljiv odnos do kmetijske problematike, ki je v nasprotju z interesi večine slovenskih državljanov, nas kot pomembne oskrbovalce s hrano sili, da se oglasimo v imenu 30.000 naših članov. Javnost želimo seznaniti s številskimi in dejstvi, na osnovi katerih naj si sama ustvari zaključke.**

V kmetijskih podjetjih razpolagamo z 9,8% vseh obdelovalnih zemljišč v Sloveniji in na teh površinah pridelamo za slovenske državljane naslednje količine nujno potrebne hrane:

- 40.012 ton pšenice ali 54% vse odkupljene količine;
- 39.076 ton koruze ali 84% odkupljenih količin;
- 33.304 ton svinjskega mesa ali 85% odkupljenega mesa te vrste.

Ceprav razpolagamo z manj kot 5% fonda goveje živine, oddamo na trg:

- 12.700 ton govejega mesa, kar pomeni 26% v skupni proizvodnji;
- 46.385 milijonov litrov mleka ali 40% higiensko neoporečnega mleka.

To pa pomeni hkrati tudi skoraj polovico tistega mleka, ki ustreza evropskim normam zdravstvenega nadzora in kakovosti. Poleg teh, za prehrano prebivalcev Slovenije pomembnih proizvodov pridelamo še znatne količine izvoznih artiklov, kot so sadje, vino, hmelj itd.

**Zaradi navedenih rezultatov v imenu naših članov zato ministru zastavljamo naslednja javna vprašanja, povezana z usodo delavcev v kmetijstvu in oskrbo slovenskih državljanov s hrano:**

1. Kakšna bo usoda 11.600 zaposlenih v kmetijstvu in nanj neposredno vezanih dejavnosti ob obljubi, da s poplavljanjem starih krivic ne bodo povzročene nove?

2. Kako misli gospod minister nadomestiti izpadlo proizvodnjo hrane ob dejstvu, da bodo zemljo po zakonu o denacionalizaciji dobili v glavnem nekmetje, cerkev, plemstvo, tuji in brezštevilni dediči nekdanjih kmetov?

3. Kateri bodo kontrolni mehanizmi za zaščito cen osnovnim živilom v monopolno organiziranem kmetijstvu in predelavi? Zagovarjate namreč izključno proizvodnjo na družinskih kmetijah, s sprejemom zakona o zadrukah

stranke upokojevcem in SDP Slovenije, da bi ocenili dosedanje sodelovanje ter izmenjali stališča o novih prizadevanjih za uveljavljanje interesov upokojevcem.

Pri tem je bilo ocenjeno, da je poslanski klub SDP veliko prispeval k preprečevanju poskusov, da se pri sprejemanju zakonodaje zanemarijo interesi upokojevcem.

Največ pozornosti pa sta stranki namenili skupnim prizadevanjem za spremljanje posledic izvajanja nove pokojninske in zdravstvene zakonodaje, ki se kaže tudi v takšnih skrajnostih, kot je ustanavljanje posebnih bolnišnic – hirvalnic za revnejše sloje prebivalstva.

Obe stranki se zavzemata za enakopravno nastopanje izvenparlamentarnih strank na volitvah.

Drago Lipič, predsednik DESUS  
dr. Ciril Ribičič, predsednik SDP Slovenije

pa ste monopolni položaj ustvarili tudi v večini predelovalne industrije.

4. Kakšen je koncept nadaljnega razvoja kmetijstva po načrti likvidaciji sektorja, ki je združeval vrhunsko stroko v kmetijstvu in dosegal evropske rezultate na področju hektarskih pridelkov, mlečnosti, prirasta mesa in produktivnosti.

5. Kaj se bo zgodilo z več milijard nemških mark vrednim premoženjem kmetijskih delovnih organizacij, ko bo le-to ostalo izven funkcije? Prazni bodo ostali številni hlevi, silosi in neizkoriščena vsa teža mehanizacija za obdelavo tal. Poklana bo matična čreda z genetskim potencialom 10.000 litrov in ostala tista, ki danes daje komaj 2287 litrov mleka na kravo. Uničeno bo 20-letno delo selekcijske službe.

6. S kakšno pravico bo država povsem razlastila delavce, ki so pretežni del zemljišč kupili in plačali po takrat veljavnih cenah, ki so veljale za ves promet z zemljišči?

Kupnina je bila v večini primerov poravnana ravno državi. In ta nova država je pravni naslednik one izpred dveh let, nikakor pa ni pravni naslednik stare države delavcev, kot se želi prikazati in mu naprtiti plačilo odškodnine za napake, povzročene v preteklosti.

7. Kdaj bo gospod minister pokazal kmetom in slovenskim državljanom, da bodo kmetje od zakona o denacionalizaciji imeli najmanj koristi, največ pa nekmetje, cerkev in tuje plemstvo? Poplavljanje kmetom storjenih krivic je bila zgolj farsa, s katero se je poizkušalo prikriti podaritev večine zemljišč ob naših mejah tujcem, proti katerim se je stoletja boril slovenski kmet in izobraževanec.

Slovenec bo v svoji državi spet dminar na posestvih tuje gospode, hlapec na najrodovitnejših območjih naše domovine in viničar v najzlahnejših vinorodnih predelih.

Vprašanja so namenjena kmetijskemu ministru, odgovori pa vsem slovenskim državljanom, ki bodo zaradi neodgovorne kmetijske politike pomanjkanje hrane drago plačevali.

Republiški odbor Sindikata kmetijstva in živilske industrije Slovenije

## Socialni pakt ali pa splošna stavka

Družbenoekonomske razmere v mladi državi Sloveniji niso stabilne. Zato so predvsem krive institucije sistema in njeni upravitelji. Kritika leti tako na razbite in neenotne sindikate, na administrativno in nekoordinirano vlado, na zbirkratizirano gospodarsko zbornico, ki ni sposobna vzpostaviti od politike avtonomen gospodarski sistem, do podjetij, ki zaradi nedefiniranega lastniškega položaja delujejo neproduktivno.

Inflacija, ki se pojavlja, je predvsem stroškovne narave. Na inflacijsko spiralo pa močno vpliva tudi nedorečen sistem delitve na osebno, skupno in splošno porabo. Najbolj občutljiva kategorija delitve so plače na vseh ravneh družbe. V kapitalističnem gospodarstvu, ki sloni na zdravi tržni ekonomiji, predstavljajo plače strošek in ga upravljavci kapitala vkalkulirajo v ceno proizvoda ali storitve. Če hoče podjetje preživeti in se razvijati, mora upravljavce kapitala ekonomizirati s stroški delovne sile, vključno z uslužbenci, med katere spadajo tudi direktorji, na način, da jim določi ceno dela, s katero lahko obnavlja svojo biološko reprodukcijo. Kapitalist torej pristane v sporazumu s sindikati na podlagi splošnega kolektivnega dogovarjanja na osnovno razmerje med najnižjo in najvišjo plačo.

Tudi v naših netržnih razmerah smo že prišli do ravni splošnega kolektivnega dogovarjanja in osnovnega razmerja med plačami, ki znaša 1:3. Nadalje kapitalist, ki zna akumulirati, vodi tako politiko nagradjevanja, da nagradjuje v prvi vrsti opravljeno produktivno in kreativno delo slehernega zaposlenega, vključno z direktorji, ki jim zaupa upravljanje kapitala. Kapitalist torej stimulira na podlagi kazalcev uspešnosti gospodarjenja. Tako se mu račun izide in podjetje je zdravo in uspešno. V kapitalističnem tržnem gospodarstvu imajo državo za to, da gospodarstvu omogoči čimbolj enake pogoje gospodarjenja, da omogoči normalne lastniške in upravljalne odnose, ki potekajo na relaciji skupščina-nadzorni odbor-direktorji na eni strani in direktorji, sindikati in delavci na drugi strani, ter da omogoči trg kapitala, blaga in storitev. V demokratično urejeni dr-

žavi je naloga države vodenje globalne politike plač po načelu, da produktivno delo velja več kot pa plača birokrata v pisarni podjetja, banke, uprave ipd. Torej država na področju politike plač ne administrira, ampak upravlja.

V naših neurejenih družbenoekonomskih razmerah in odnosih vlada prava zmešnjava. Imamo vlado, ki sprejema na administrativen način zakone o plačah, in ji zaradi neurejenih delitvenih razmerij in razmer kaj drugega niti ne preostane. Ministrica vlade Jožica Puhar je pri pisanju in razlaganju zakona o plačah zelo nerodna in dvoumna. Vlada bi zakon rada umaknila, parlament pa je rekel NE, ker bi odmrznitev plač omogočila neupravičeno visoke plače direktorjev, pri tem pa v zakonu dopušča enormno visoke razpone plač v razmerju 1:15, kot da se vlada na vsak način želi prikupiti direktorjem. Vlado tudi skrbi, da je z zamrznitvijo plač povzročila »popolno uravnalovko« v podjetjih in med podjetji. Mnenja je celo, da ob zamrznitvi ni mogoče uveljaviti kolektivnih pogodb, na drugi strani pa trdi, da večina kolektivnih pogodb ni uresničljiva. Se več, vlada drži za jamčene osebne dohodke še dodatno na ledu, ker bi z njihovimi popravki sprožila propad cele vrste podjetij, ki višjih »minimalcev« ne bi prenesla. Vlada se torej predstavlja v vlogi dežurnega gasilca, delodajalca in sindikalista. To vlogo je vlada morala sprejeti, ker nima nobene institucionalne opore in zaveznika. Nima ga niti v gospodarski zbornici – »delodajalcu«, saj direktorski lobi v njej zagovarja zgolj lastne parcialne interese, ko se poteguje za posebne podjetniške pogodbe, čeprav podjetniškega ravnanja v korist podjetja še povohali niso. Opore in zaveznitva nima niti v sindikatih, saj so sindikati sprti in se medsebojno obtožujejo, po drugi strani pa Svobodni sindikat s predsednikom na čelu vodi glede problematike zakona o plačah demagoško politiko, potrjeno že v času samoupravnega socializma, sindikat Neodvisnost s Francetom Tomšičem na čelu pa podpira zakon o plačah, le da mu ne ugajajo določila, ki omogočajo direktorjem kljub zamrznitvi izplačila neupravičeno visokih izplačil. **Kaj torej preostane delavcu? Lahko se samo drži za glavo ali pa glavo uporabi za štrajk.** Marko Jevnikar, Maribor

# TUDI DRŽAVA NAJ SE POSTAVI V VRSTO

## Srečanje LDS – SKEI

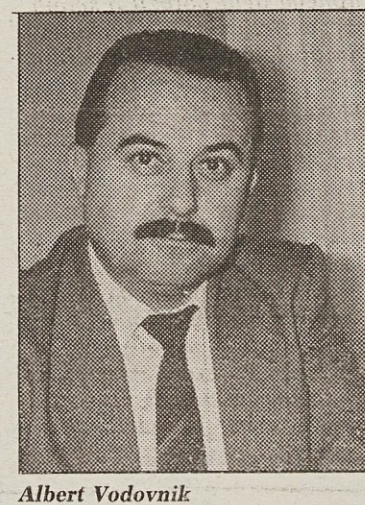
Vodstvo Sindikata kovinsko predelovalne in elektro industrije (SKEI) je imelo ta teden pogovor s predstavniko Liberalno demokratske stranke. Srečanje lahko jemljemo kot nov poskus SKEI, da bi (levo!) sredinsko LDS animirali za stvari, ki so za člane SKEI življenjsko pomembne in ki bi jih LDS lahko sprožila v parlamentu. Dobro zastavljena metoda delovanja SKEI, ki bi utegnila imeti ugodne rezultate.

Tema pogovora: oblikovanje zakona o lastninjenju in splošna opozorilna stavka. Albert Vodovnik, predsednik SKEI je začel s prvo točko. Takoj je opozoril na pametno oblikovan 62. člen njihove kolektivne pogodbe, po katerem naj bi delavci razliko med izplačanimi plačami in zneskom po kolektivni pogodbi uveljavljali pri aktu lastninjenja podjetij. Za ta del plač delavci zdaj prejemajo vrednostne listine, ki so v bistvu terjatev do podjetij. Vodovnik je opozoril tudi na ugovor vlade, da za ta del niso bili plačani davki in prispevki, in v isti sapi vrnil rokavico s tem, da naj se za ta del svojih terjatev postavi pri lastninjenju v vrsto pač tudi država.

Mile Šetine je orisal sedanjosti lastninsko delitveni kompromis (40 – skladi, 20 – delavci, 40 – prodaja) za večja podjetja in poudaril, da bi ga kazalo podpreti, sicer lastninske zakonodaje ne bo moč sprejeti v sedanjem skupščinskem



Mile Šetine



Albert Vodovnik

sestavu. To bi pa pomenilo, da sprejem odlagamo za leto in pol, če ne celo dve, kar seveda za nikogar ni sprejemljivo. Hkrati je postal pozoren na predlog SKEI in obljubil, da bo v okviru skupine za pripravo gradiva in v parlamentu storil vse, da bi bil ta predlog uvrščen v predlog zakona.

Glede stavke so predstavniki SKEI poudarili, da jo je lahko jemati tudi kot posledico vladinega suspenza kolektivnih pogodb, ki si ga je ta omissila v zakonu o plačah. Predstavniki LDS so se strinjali z ugotovitvijo, da oblastna poniglavost (podpiše kolektivno pogodbo, da utiša sindikate, uresničujo pa je ne) v urejeni pravni državi ne pelje nikamor. Ugotovitev obojih:

Slovenija kot kruh potrebuje razvojno socialni program. Šetine je v neposrednem »vtikanju strank v stavko« videl demagogijo, vendar vidi veliko korist v demonstraciji sindikalne moči, ki bo prišla sindikatom še kako prav v prihodnjih pogajanjih. In še zadnji sklep: LDS resda v svojem programu eksplicitno ne poudarja delavstva, vendar so njeni pogledi na nujen razvojno gospodarski in socialni program enaki stališčem SKEI. LDS se v celoti strinja s stavkovnimi zahtevami SKEI in bo skušala prek svojih in parlamentarnih mehanizmov storiti vse, da bi se delavstvo v Sloveniji afirmiralo na ravni, ki pritiče evropskemu kulturno civilizacijskemu prostoru.



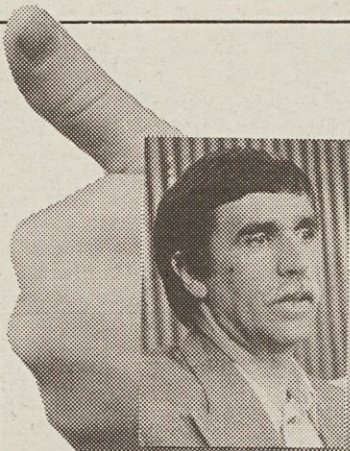
# PREDVOLILNA ARENA

Pred dobrima dvema letoma so ga postavili v precej nevhvaležno vlogo: stopiti na čelo politične stranke, na katero so se usipale hude obtožbe in celo zahteve po njeni ukinitvi. Odigral jo je relativno uspešno, saj mu je s spretnim lovljenjem ravnotežja med različnimi silnicami prenoviteljev uspelo preprečiti polom stranke, podoben tistim v vzhodni Evropi. Res pa je, da bodo zadnji sodnik volitve.

Morda je še bolj pomembno, da je dr. Ciril Ribičič v času ostrih ideoloških nasprotovanj s svojimi nastopi v parlamentu marsikdaj prispeval h kompromisni rešitvi zapletov, čeprav nekateri v SDP menijo, da je prav to njegova velika napaka. Če ne drugače je s tem osmešil tiste, ki so, do onemoglosti ponavljajoč očitke zdajšnji vodilni ekipi stranke, le-tej obešali vse grehe od Marxa naprej in si oholo pripisovali vse zasluge za demontažo enopartijskega sistema, čeprav so bili neredki med njimi njegovi najbolj radikalni izvrševalci ali pa so se skrivali v mišji luknji.

## IDEOLOGIJA V DRUGEM PLANU

Dokazal je še nekaj, da je na dolgi rok za državljane koristnejše za svoje predstavnike izbirati tiste, ki pred svoj ideološki nazor postavljajo strokovno znanje, kot pa obratno. Navsezadnje je to v prid splošne koristi nagnilo tudi tehniko pri pripravljanju nove slovenske ustave, ki so politični radikalci ostali v globoki manjšini. Podobno velja še za vrsto v parlamentu sprejetih odločitev. Eden od dokazov za to je tudi njegovo že nekaj časa trdno zasidrano mesto v zlati sredini lestvice najbolj popularnih politikov pri nas.



Morda je tako hotelo naključje, da so radijski in TV novinarji najbrž nehote odigrali prvo dejanje splosne stavke. Tako je svoj ognjeni stavkovni krst med prvimi doživel tudi generalni direktor RTV dr. Janez Jerovšek. Če njegov podpis na sporazumu ni le mrtva črka na papirju, kar glede na dozdajšnje dogajanje v RTV hiši lahko domnevamo, potem

## Stavkovni teoretik

je moral priznati, da so imeli uporni novinarji prav. S tem se je v praksi podrla njegova stavkovna teorija, ki jo je razvil ob svojem nastopnem govoru pred svetom RTV. Seveda dr. Jerovšek takrat ni pomislil na možnost stavke v lastni hiši, ampak je »svoje« urednike hotel poučiti o tem, na kakšen način naj stavke obravnavajo v obeh najbolj odmevnih medijih.

Generalni direktor RTV nikdar ni zamudil priložnosti, da na utemeljene kritike odgovori z navajanjem naslovov znanstvenih knjig in razprav, ki jih je napisal. Če ni šlo drugače, je kritikom zabrusil, da on že ve, kako delati, saj ima med drugim tudi tridesetletno (?) prakso v novinarstvu. Izkazalo se je, da so po svetu nabrane teorije eno, naša stvarnost pa drugo. Zato je v tem primeru posegel po že znanih »balkanskih« metodah, kako nasprotnika stisniti v kot. Najprej je skušal spreti novinarje z ostalimi delavci RTV, češ da prvi na njihov račun zahtevajo (pre)velike plače. Zatem je z navajanjem podatkov o domnevnih njihovih že zdaj visokih plačah (podatki stavkovnega odbora se od tega bistveno razlikujejo) skušal proti njim obrniti javnost.

ki je že tako dovolj razburjena zaradi nenehnega zviševanja naročnine. Vso stvar sta s predsednikom sveta Rudijem Šeligo zabelila še s političnim golazem, češ da gre za dokončen obračun »rdečih« z generalnim direktorjem, ki se je začel pred skoraj dvajsetimi leti na FSPN (!), ne pa za to, da se vodstvo prisili k spoštovanju podpisane kolektivne pogodbe.

Jože Poglajen

Teško je povedati vse, kar je povezano z življenjem in delom pokojnega Toneta, še težje pa je sprejeti resnico, da je njegovo življenjsko nit prekinila neusmiljena in kruta smrt.

Grenka resnica, ki nas doleti ob takšnem tragičnem trenutku, je v tem, da mislimo, da se med seboj dobro poznamo, ko pa je potrebno iz sicer kratkega, vendar zelo plodnega življenja našega sodelavca potegniti nekatere mejnike, ostajamo praznih rok. In naše vedenje o njem se izkaže tako malo, skromno – preskromno. A vendarle...

Predanost, vestnost, sposobnosti in zaupanje so bile njegove lastnosti, zaradi katerih je napredoval v poklicnem delu vse do pred štirih let, ko je prekaljen sindikalni aktivist, zastavil kot poklicni sindikalni delavec.

Ta prekaljenost se je kovala že mnogo prej. Že v osnovni šoli v Metliki je bil predsednik mladinske organizacije, vodja tabornikov, član gasilskega društva v Metliki, športnik in prvak na bradlji Dolenjske, udeleženec mladinskih delovnih brigad.

Kako težko zaslužen je kruh gradbenega delavca, je Tone spoznal že, ko se je prvič srečal z delom, gradbinci in z gradbiščem.

Posledica pomanjkanja in neenaki pogoji z ostalimi dijaki na srednji šoli, so kakor rdeča nit spremljali Toneta skozi vsa leta življenja. Vse to ga je pripeljalo do odločitve, da se aktivno vključi v boj za pravice delavcev, v boj za boljše življenje vseh ljudi.

Zato se je že sredi sedemdesetih let vključil v aktivno delo sindikata.

## Tonetu Majzljju v spomin

Da bi si utrdil svoje sindikalno znanje, ga je pot pripeljala tudi v sindikalno šolo v Radovljico.

Tone je bil ves čas z dušo predan delavskemu gibanju. Tako je že leta 1988 sodeloval v prvih velikih stavkah gradbenih delavcev SCT-ja in Gradbenega podjetja Grosuplje, ko se je kot pogajalec na strani stavkajočih delavcev pogajal z vodstvi podjetij.

Njegova globoka predanost in vera v pravice sta mu narekovali odločitve za prehod v trdo profesionalno sindikalno delo, ki ni omejeno na osemurni delavnik in dela proste dneve. Tudi zato je bila njegova življenjska pot prekratka!

Njegova osebnost, katere odliki sta bili poštenost in vedrost, je v ljudeh zbujala zaupanje in upanje v to, da se dobro in pošteno mora poplačati.

Nikoli ni v času našega skupnega dela potožil o svojih težavah. Vsak trenutek njegovega življenja je bil izkoriščen maksimalno, dinamično in dosledno. Živel je polno, kot bi slutil, da bo živel kratko.

Sredi največje delovne vne, v času prizadevanj za pravično delavsko stvar, v izzivih, ki jih je videl v nalogah prenovljenega sindikata, v mladi slovenski državi, je prenehalo biti njegovo plemenito srce in končala se je njegova pot.

Njegovo delo in ustvarjalnost ostajata med nami kot naša obveza do njega kot človeka plemenitega srca, zvestega svojim nazorom in prepričanju, neumornega borca za pravice delavcev. Njegovo prepričanje in odločnost, ki nista popustila niti v najtežjih trenutkih negotovosti in tudi neuspehov, ki jim botruje čas, v katerem živimo; to moramo mi nadaljevati, saj je to prenesel tudi na sodelavce, ali bolje rečeno na vse, s katerimi je sodeloval in delal.



# KDO ONEMOGOČA LEVICO NA SLOVENSKEM

O tem je tekel pogovor s članom Predsedstva SSS Vojkom Volkom

Pred časom je imela Socialistična stranka Slovenije tiskovno konferenco o temi Kdo onemogoča levico na Slovenskem. Iz kakšne politične ocene ste pri tem izhajali?

Izhajali smo iz ocene, da je celotna levica na Slovenskem po nepotrebnem v defenzivi in potisnjena na obrobje slovenskega političnega prostora. Ugotovili smo, da se v ozadju te ocene v bistvu skrivata dva interesa. Prvi je interes desnice, da kompromitira celotno levico na način, da jo poskuša enačiti s komunizmom, realsocializmom ali pa celo z osebnostjo Franceta Popita in njegovo razvpito ZKJ. Drugi interes pa je interes Socialdemokratske prenovne, ki se ni nikoli javno odrekla niti svoji preteklosti niti nameri, da v celoti zavzame prostor na levi in ga kot trenutno najštevilnejša stranka tudi hegemonizira.

SSS je uradno potrdila sodelovanje s Socialdemokratsko prenovno in Socialdemokratsko unijo. Ali lahko dejansko govorimo o novi slovenski levici, kot to navezo strank imenuje SDP, ali pa gre za bolj ohlapno koalicijo ali zgolj za sodelovanje teh strank na posameznih skupnih programskih izhodiščih?

O nuji povezovanju levih sil v slovenskem prostoru v naši stranki nismo nikdar dvomili. S SDU prav v teh dneh konkretiziramo dogovore o začetku procesa združevanja obeh strank. S SDP pa imamo redne stike, ki pomenijo predvsem sodelovanje pri konkretnih političnih projektih. Socialisti ostajamo namreč izredno previdni do vseh oblik tesnejšega sodelovanja s SDP, kar pa seveda ni le posledica naših, lahko bi rekli dokaj negativnih izkušenj iz predvolilnega obdobja. V določenem smislu je delitev prostora na levi tudi evropska izkušnja. Italijanski primer nam je v smislu strankarskih odnosov na levi še najbližji.

Glede oblikovanja nove koalicije, ki naj bi bila sposobna predstaviti tudi novo vlado, pa socialisti vstrajamo pri oceni, da pot do

oblikovanja moderne levice na Slovenskem vodi preko sredine oziroma preko sodelovanja s strankami, ki se v slovenskem prostoru razglašajo za sredinske.

Brez karizmatičnega voditelja

O tem, da za idejo slovenske levice stoji Milan Kučan, lahko seveda samo ugibamo. Pa vendar, po volitvah so, kjub političnim zašlugam strank Demosa za osamosvojitve Slovenije, »ušle« ključne politične in s tem gospodarske odločitve v smer, ki je Kučan ni predvideval. Demos mu očita, da je prispeval k razcepju Demokratske stranke in s tem tudi k rahljanju Demosove koalicije. Ali menite, da bo v času do volitev prihajalo do nadaljnjih strankarskih cepitev in »nerazumljivih« strankarskih prebegov?

Zanimivo je opazovati, kako se je prav v zadnjih tednih pospešil proces strankarskega »prestrukturiranja« in javnosti že znanih prebegov poslancev iz enega poslanskega kluba v drugega. Lahko bi dejali, da gre za neko novo fazo preoblikovanja političnega prostora nasploh. Vendar pa pri tem »spektakularne« odločitve posameznikov, kot na primer dr. Janeza Drnovška, ki naj bi prevzel vodstvo Liberalno demokratske stranke, niso tako pomembne za razvoj slovenske družbe in politike, kot so pomembni majhni idejni in vsebinski premiki znotraj posameznih strank.

Socialisti nikakor ne živimo od pričakovanja, da se bo Kučan odločil za levico ali da bo k nam prestopil kakšen poslanec. Zavedamo se, da nimamo karizmatičnega voditelja in zato skušamo peljati stranko v volilno obdobje takšno, kot je. Kljub temu je za nas pomembno, da je Ciril Zlobec izrazil pripravljenost pomagati stranki v njenem predvolilnem boju. Opozoril bi rad, da se prebegi poslancev tudi v razvitih evropskih socialdemokracijah niso nikoli posebej obnesli.

Pod levico, ki bi bila sposobna prevzeti oblast oziroma doseči parlamentarno večino, razumemo

širšo formacijo strank, ki ne bi vključevale le delov družbene, posejudoče in tehnične inteligence, ki ima na neki način ključni položaj v družbenih službah in gospodarstvu, ampak tdi takimeno-vano klasično levico, kot so sindikati, delavske stranke, pa tudi obrtniki in kmetje. Nova slovenska levica je trenutno bolj sredinska, socialdemokratska kot leva. Za kakšno levico torej gre?

Skupaj s sindikati

To, da se v bistvu leve stranke v Vzhodni Evropi razglašajo za sredinske, je posledica posebnih razmer v državah bivšega realsocializma. Slikovito povedano bi bili na primer nekateri predstavniki sredinske stranke demokratov v Španiji lahko povsem primerni člani Gonzalesovih socialistov. Mi, socialisti, pa bi bili verjetno že v italijanski socialistični stranki njen sredinski del. Nova koalicija levih sredinskih strank mora v vsakem primeru obsegati tudi sindikalno gibanje in stranke, ki se upravičeno borijo za socialne in ekonomske pravice delavcev in za dostojno plačilo njihovega dela. Prav zato bi bila nujna tudi povezava z Delavsko stranko! Odprto pa ostaja vprašanje položaja obrtnikov in kmetov.

Po moji sodbi bi levica z njihovo vključitvijo v trenutku izgubila lastno razvidnost. Interese kmetov je že doslej uspešno predstavljala Slovenska kmečka zveza, medtem ko bi za obrtnike lahko dejali, da glede na položaj, v katerem so, ne morejo glasovati drugače kot zoper sedanjo vladno koalicijo. Nič hudega ne bo, če bo nova slovenska levica bolj sredinska, pomembno bo predvsem to, da bo imela svoje izrazito levo krilo, četudi manjšinsko.

Levica bi torej morala na neki način solidarizirati, vsaj na prehodu v tržni sistem gospodarjenja, močne s šibkimi. Ali vam gre pri oblikovanju levice prav za to? Ali si tako predstavljate tudi rešitve v zakonu o privatizaciji oziroma o lastninjenju?

Levica, ki se ne solidarizira s šibkimi, ni levica! Je pa tudi res,



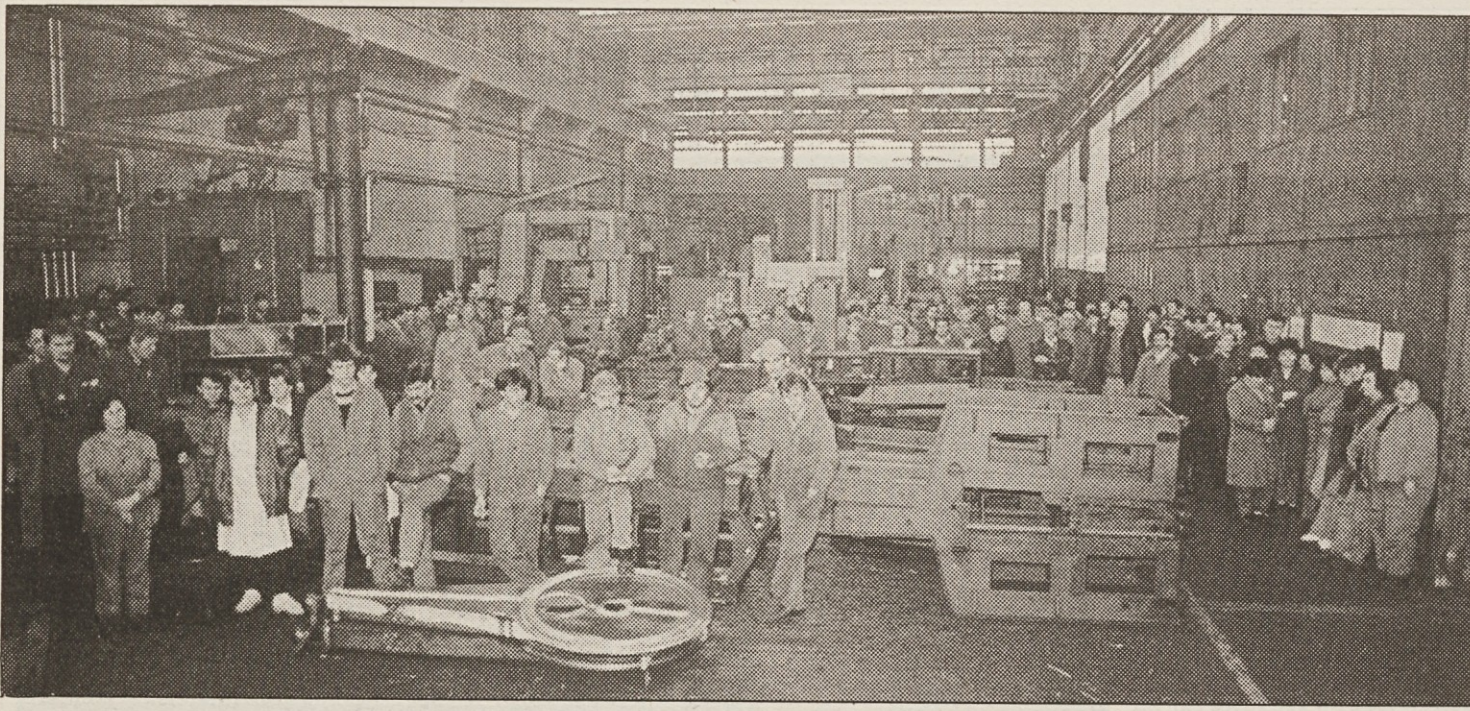
da je lahko problem v tem, kako to počne. Tako lahko vidimo, da desnica, še posebej slovenska krščanska demokracija, izhaja predvsem iz filozofije tako imenovanih ljudskih kuhinj in paketov za najrevnejše. Pristop levice pa je povsem drugačen in gradi na tem, da do te ravni sploh ne bi prišli. Ali povedano čisto na kratko: levica je tista, ki bo za ceno solidarnosti s šibkimi vzela vojski, policiji in ne nazadnje zmanjšala tudi stroške za razna prestrukturiranja državne uprave in državnih organov. Izkušnja Zahodne Evrope je pač ta, da se število delavcev v državnih organih po raznih reorganizacijah in racionalizacijah nikdar bistveno ne zmanjša ali pa se sploh ne.

Rešitve v zakonih o denacionalizaciji in privatizaciji pa so izrazito ideološke, medtem ko nas, socialiste, zanima predvsem ekonomska in socialna utemeljenost katerekoli rešitve na teh področjih.

Po moji oceni se nam z denacionalizacijo obeta nov družbeni razcep, ki bo lahko še kako travmatičen za ekonomsko in politično (ne)stabilnost slovenske družbe in doseganje socialnega miru. Od privatizacije pa lahko v primeru sprejetja starega Saksovega koncepta pričakujemo le to, da bo gospodarstvo neprimerno bolj odvisno od politike in države, kot je bilo kdajkoli doslej.

Branka Preželj





# CERKVE ZIDAJO, DELAVCI SMO PA LAČNI

Opozorilno stavko v Trbovljah so pričeli rudarji. Že ob 6. uri zjutraj je prva izmena na protestnih zboreh podprla zahteve Svobodnih sindikatov. Splošno stavko pa so naznanile luči, ki so točno ob sedmih zjutraj skoraj povsod ugasnile. Praktično v somraku, ki je ponazarjal razpoloženje zaposlenih, so se po podjetjih začeli zbori delavcev.

Tako se je začelo tudi v hali Strojgradnje d.d., nekdanji Strojni tovarni Trbovlje.

Predsednik sindikata Leopold Očko je svoj nagovor začel s parolo s plakata:

»Pravice nam ne bo nihče dal, vzeti si jo moramo sami.

Dali so nam besedo, podpisali so jo, pa je niso držali.



Leopold Očko

Lagali so nam. Če oblast misli, da lahko živi brez nas in našega dela, se hudo moti. Za stavko smo se odločili tisti, ki živimo od svojega dela in mislimo s svojo glavo. Oblast se moti, ko je prepričana, da imamo prazno.

Če nas tokrat ne bodo slišali, bo ta stavka začetek gibanja, ki se bo nadaljevalo in stopnjevalo. Do kam?»

To je bil začetek Očkovega nagovora, v katerem je razložil splošne sindikalne zahteve in zahteve njihove dejavnosti. Orisal je tudi bedo in negotovost delavcev v tem času, posebno delavcev današnje Strojgradnje.

Po zboru je položaj delavcev podkrepil tudi z nekaterimi številkami.

»Ko smo oktobra lani podpisali kolektivno pogodbo, smo zaradi slabega položaja imeli tistih 20 odstotkov manjšo plačo. Novembra smo pristali že na 77 odstotkih, decembra na 69 odstotkih, januarja na 65, februarja pa smo že na 60 odstotkih tiste plače, ki nam jo zagotavlja kolektivna pogodba. Pa še en podatek je, ki je prav tako grozljiv za Strojgradnjo. Leta 1988 smo zaposlovali 1.600 delav-

cev, sedaj jih imamo le še 650. Pa še med njimi je predvidenih precej tehnoloških presežkov.»

Pogovarjali smo se tudi z dvema delavcema Strojgradnje.

**Vladimir Premec, varilec:**

»Prepričan sem, da je ta stavka koristna. Bo vlada vsaj spoznala, kaj misli večina delavcev o njenem delu. Vseeno pa mislim, da smo bili tudi za začetek prenežni.

Le kako morejo? Delavci so lačni, oni pa kar naprej na veliko upravljajo. Obnavljajo cerkve in celo zidajo nove. Naš denar zapravljajo tudi za druge, ne vem, če res tako pomembne stvari.



Vladimir Premec

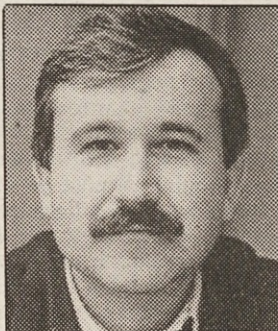
Imam dva šoloobvezna otroka in zaslužim nekaj nad 14.000 tolarjev, po 20 letih dela v Strojni tovarni. Še dobro, da ima še žena delo, dru-

gače bi najbrž že živeli po Peterletovem receptu. Tisto o travi mislim. Naj samo povem, da jemo meso skorajda le še ob nedeljah. Še več kot to. Pol leta že kupujemo moko na tržnici, kjer je cenejša in sami pečemo kruh. Kako živijo tisti, ki zaslužijo še manj, si res ne znam predstavljati.

Kot ste opazili, na zboru ni bilo mnogo vprašanj. Narod se boji izpostavljati. Tehnološki presežki še vedno grozijo in kaj hitro si lahko med njimi, če si preglasen. Pa kaj bi vam govoril, saj tako ne bo nič pomagalo,« je končal Vladimir in zamahnil z roko.

**Branko Kisovec, strojni tehnik:**

»Stavka je bila še edino, kar nam je ostalo, saj smo že izkoristili vse druge možnosti. V mojem okolju so stavko vsi podprli. Tudi za nadaljnje za-



Branko Kisovec

ostrovanje so. Nekateri zunaj nam očitajo, da smo sindikat bivšega režima; je pa vsakemu, ki kaj razmišlja, jasno, da to ni res. Res pa je, da je Tomšič ob naših zahtevah pokazal svoj pravi obraz. Pri nas ga zato vsi obsojajo.

Če ima ta vlada sploh kaj v glavi, bo morala reagirati, sicer bo prišlo do splošne stavke, ki pa bo lahko imela bolj drastične posledice.

Menim tudi, da bi se vodstva podjetij morala resno zamisliti nad opozorilom delavcev. Tudi oni bi lahko preko gospodarske zbornice kaj naredili pri vladi ali v skupščini. Tudi za to so plačani.

S stavko smo finančno resda mi izgubili, vendar... Skoraj že nimamo več kaj izgubiti.

Tudi socialni pakt, po mojem, ni dokončna rešitev, saj ta vlada ni sposobna narediti dobrega in uresničljivega gospodarskega načrta,« je na koncu dodal Branko.

**Bruno Šorli, predsednik Območnega odbora sindikata energetike, sicer zaposlen v Separaciji premoega v Trbovljah:**



Bruno Šorli

»Kot veste, stavka nas energetikov ni le opozorilna, ampak bomo šli z njo do konca. Danes rudarji stavkamo v vseh treh izmenah. To je 24 ur. Začeli bomo ob šestih uri z zbori delavcev prve izmene. Zbore bodo imeli tudi ob začetku vsake izmene. Naši delavci so stavko brez izjeme podprli že na prejšnjih sestan-

V Zasavju je zaposlenih 14.500 delavcev, ki so v glavnem organizirani v Svobodnih sindikatih (13.000), in to v 52 sindikalnih organizacijah.

Stavkovne zahteve so podprli prav vsi. Velika večina jih je tudi dejansko stavkala. Le v nekaj ustanovah in podjetjih se zaradi stiske z dobavnimi roki in narave dela stavke niso udeležili.

Večina podjetij je stavkala od 7. do 9. ure. Marsikje pa so čas stavke prilagodili, tako da je bil izpad proizvodnje čimmanjši. Mnenja so bili, da je za opozorilno stavko to dovolj. V večini podjetij so imeli protestne zборе, kjer so delavce seznanili z zahtevami Svobodnih sindikatov. Marsikje pa so dodali še zahteve območja in svoje lastne.

Nekateri so izrazili svoj protest po svoje. Delavci Avto-prevoza Zasavje-Trbovlje in Integrala Kum Trbovlje so s svojimi avtobusi in kamioni uro in pol v zelo počasni vožnji in strnjeni koloni krožili po glavnih ulicah Trbovelj in z oviranjem prometa podprli zahteve stavkajočih. Trgovci so stavko podprli tako, da so dve uri imeli rdeč nagelj v gumbnici.

V upravnih organih niso stavkali, so pa v tem času na sejah izvršnih odborov sindikata podprli zahteve opozorilne stavke.

Osnovnim šolam sta odpadli zadnji dve šolski uri, v vrtcih pa so malčki dve uri ostali le pri varstvu.

Tako so se, na sicer različne načine, prav vsi pridružili zahtevam stavke.



Delegacija Območne organizacije ZSSS Zasavje je zahteve stavkajočih osebno izročila vodstvom občinskih vlad Hrastnika, Trbovelj in Zagorja.

V Trbovljah (na sliki) so se predsednik skupščine Franc Majnardi, predsednik IS Franc Beravs in poslanca iz Zagorja Andrej Železnik in Karel Vukovič popolnoma strinjali z zahtevami stavkajočih. Predsedniki občine so sindikalistom povedali, da občine pri nas pri javni porabi niso v enakopravnem položaju. Pri delitvi sredstev je premalo upoštevan socialni moment. Tako se razkorak med občinami vse bolj pogloblja. Prav občina Trbovlje vse bolj tone v revščino.

Govorili so tudi o nemoči opozicijskih poslancev v parlamentu. Pa o davčni politiki, ki bo najbrž z dohodnino težko pokrila svoje stroške. Predstavniki sindikatov pa so svoji vladi in poslancem natresli nekaj prav grenkih.

»Če bo, in kaže, da bo, kmalu počilo v mariborskem bazenu, se bo veriga hitro potegnila naprej.«

»Kmalu homo v Albaniji, ne pa, kot eni trdijo, v razviti Evropi.«

»Poslanci, stopite že enkrat nekaterim na rep v parlamentu. Posebno Gros in njegovi, pa tudi Tomšič naj si vtaknejo banane v rif.«

Ena skupnih ugotovitev je bila tudi ta, da ta vlada, ki ima edina ta hip škarje in platno v rokah, najbrž ne bo popuščala. Že zaradi bližnjih volitev ne.

Iz pogovora pa je bilo jasno, da je vse strah stopnjevanja pritiska delavcev, ker ni mogoče predvideti, kako se bo razpletlo.

kih in preko sindikalnih zaupnikov.

Ob tej naši stavki, mislim na delavce energetike, ne gre samo za plače. Bolj nas skrbi, ker nam vlada ne ponuja nikakršne perspektive. Bojimo se za prihodnost. Namesto da bi vlagali v posodobitev lastnih virov energije, jo preprosto uvažamo. Rudniki zmanjšujejo število zaposlenih, ni pa nikakršnega načrta, kaj šele dejavnosti, da bi za te nekdajne rudarje našli alternativne zaposlitve. Morali bi vlagati v nova delovna mesta.

Lahko pa še rečem, da se ta stavka razlikuje od prejšnjih. Pri prejšnjih smo gledali le bolj nase. Sedaj solidarno podpiramo tudi vse druge delavce. Če hočemo doseči nekaj zase, da bomo za pošteno delo pošteno plačani, moramo stopiti skupaj z vsemi drugimi.

Ciril Urek, sekretar Ob-



Ciril Urek

močne organizacije ZSSS Po-

savje: »Mislim, da so vsi, ki so sodelovali v pripravah in pri izvedbi opozorilne stavke, to so stavkovni odbori dejavnosti in v posameznih sindikatih, uspešno opravili izpit.

Pokazala se je velika solidarnost, saj je stavkalo več kot 80 odstotkov vseh članov Svobodnih sindikatov v Zasavju. To je v Hrastniku, Trbovljah in Zagorju, kar pomeni več kot 10.000 delavcev.

Velika večina jih pričakuje, da bo vlada izpolnila naše zahteve!

Pokazalo pa se je še nekaj. Delavci so spoznali, da so politične stranke v glavnem pozabile nanje, in da jim je kot edini zaščitnik ostal le še sindikat.

S tako množičnim odzivom so delavci potrdili pripadnost Svobodnim sindikatom. To pa zame ni niti tako čudno, ko pa vem, da smo se v preteklem obdobju bolj ali manj uspešno borili za delavce v dvanajstih stečajih, in da smo in še zastopamo na sodiščih 1.200 delavcev pri uveljavljanju njihovih pravic.

Ta stavka je dokazala, da je naš sindikat v zadnjem času dozorel in nenazadnje je danes dobil mandat, da s svojimi zahtevami vztraja naprej.«

Andrej Agnič



Dolenjskih delavcev je stavkala velika večina

# JEBEŠ DEMOKRACIJO V PRAZNEM LONCU!

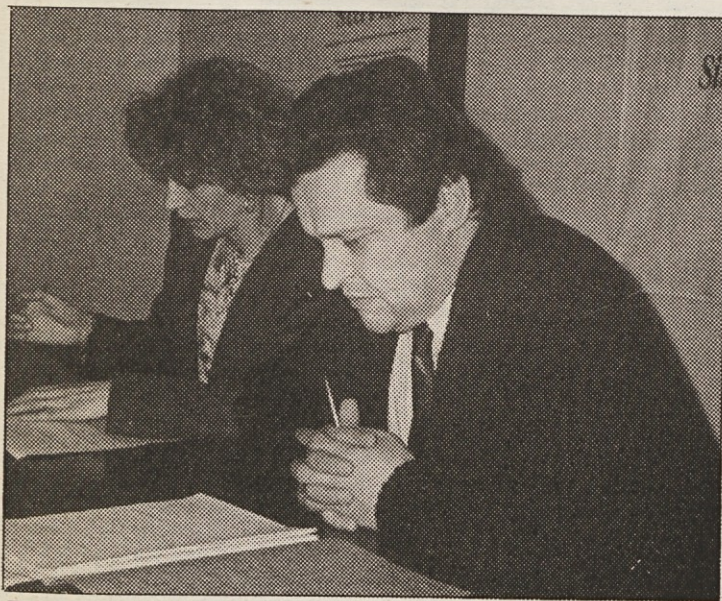


Novo mesto, 18. marca. Dan splošne opozorilne stavke. Glavni trg ne daje kakšnega nenavadnega videza. Pač, tokrat je na njem več ljudi. Da se nekaj vendarle dogaja, nemo pričajo neosvetljene vitrine. Seveda, elektrike ni. V nabit polni novomeški kavarni je vsem jasno, zakaj je ni. Delavci stavkajo. Da, tudi energetiki. Pogovor se suče sem in tja. Mile Badovinac, obrtnik iz Novega mesta ugotavlja, da »raja« ni od muh, da je ne gre podcenjevati in da ni tako malo vredna, kot se nekaterim zdi. »Ti boga, pomisli samo na energetike, nočejo delati, stavkajo, elektrike ni in vse stoji. Teža se premalo zavedamo. Res, raja ni tako malo vredna, kot bi človek sodil iz njenih plač. Toda plače in razvoj so podlaga vsega. Kaj bomo delali mi, če delavci ne bodo imeli plač?!« Človek izza šanka, z rdečim nageljnomo v gumbnici mu pritrjuje: »Mene ne zanimajo niti črni niti rdeči. Pošteno delam, pošteno hočem zaslužiti. Zdaj nisem v službi, ampak stavkam. Stavkam za boljšo plačo, človeka vredno življenje. Jebes demokracijo v praznem loncu!«

Na regionalni radijski postaji srečam Sandija Pirša, v Novem mestu priljubljenega radijskega reporterja. Teža dne je Sandi največji dolenski sindikalni aktivist. V službo je prišel že ob peti uri zjutraj. Studio D svoje poslušalstvo sproti obvešča o stavkovnih dogodkih. Radio je že zjutraj sporočil, da bosta »ob današnji stavki Svobodnih sindikatov Slovenije za določen čas zastala življenjski in delovni utrip Dolenjske. Sindikat energetikov bo poskrbel za izklopa elektrike, vendar zagotavljajo, da s tem ne bodo prizadeli tistih, ki za nastale razmere niso krivi. V podjetjih bodo za dve uri prekinili delo, v času opozorilne stavke pa bodo povsod poskrbeli le za najnujnejša opravila. Med 6. in 8. uro bo blokiran ves promet, iz novomeške uprave za notranje zadeve pa so nam zagotovili, da ovir na novomeških cestah pred šesto uro ne bo in tudi v času blokad bodo policisti na dolenskih cestah poskrbeli za preusmeritev prometa tam, kjer bo to možno. Sicer pa bodo cestne zapore med 6. in 8. uro postavljene v Soteski, na Drski, v Gotni vasi, Bršljinu in v Ločni. Blokiran bo tudi promet na avtocesti Bregana-I. jubljana...«

Današnje splošno opozorilno stavko podpirajo tudi delavci in honorarni sodelavci Studia D, tako da vas bomo do 12. ure seznanjali le z najnovejšimi novicami in vas sproti obveščali o poteku stavke.«

V studio prideta Iztok Likar in njegov pomočnik z Uprave za notranje zadeve iz Novega mesta.



Bojana Kordiš in Igor Vizjak

Likar potrди napovedi o cestnih blokadah in pove, da je vse potekalo v najlepšem redu. Da so vseskozi sodelovali s sindikatom in da so šli ljudem na roke, kjer so le mogli. Intervencijska in komunalna vozila so seveda spuščali skozi zapore.

## KNSS rovarila proti stavki

Stavke napovedujejo bolj ali manj v vseh dolenskih podjetjih. Bodo stavkali tudi v Krki, ki v tem kaotičnem času in neznoznih gospodarskih razmerah kaže stabilnost? Branka Bambiča, predsednika Svobodnega sindikata v Krki najdem pri izhodu. Potrди, da so imeli zore delavcev in da so na pristojne republiške dejavnike naslovili več papirjev. Od njega tudi zveemo, da je v Krki od približno 3000 zaposlenih kakih 2700 delavcev včlanjenih v njihov svobodni sindikat. »Ka-

kih 130 jih je v sindikatu KNSS, ki je bila proti naši stavki. Nož v hrbet so nam skušali zabosti tudi prek razglasne radijske postaje, vendar jim tega nismo dopustili. Povedali smo jim, naj nam ne mečejo polen pod noge. Če že niso z nami, potem naj ne bodo vsaj proti nam. Obljubili smo jim, da ko bodo oni organizirali

skega programa. Naj se preneha igrati z infrastrukturnim dinarjem in naj ga porabi za tisto, za kar je bil zbran! Na novomeški SDK so štrajkali po japonsko. Ko je bil Vizjak že ravno pri tej ustanovi, je navrgel še podatek: na območju novomeške in trebanjske občine je zakon o plačah zajel 147 pravnih oseb, med njimi 5 izgubarjev. V Konfekciji Novoteks so organizirali protestni zbor, ki se ga je udeležilo 100 odstotkov zaposlenih. Na zborovanju so sodelovali tudi vsi vodilni. Protestni zbor daje polno podporo stavki in zahteva uresničitev vseh postavljenih zahtev. Če stavka ne bo dala pričakovanih rezultatov, naj se pritisk sindikatov stopnjuje.

Stavkali so tudi na temeljnem sodišču, v šoli za gostinstvo in turizem, stavki se je pridružil tudi odbor sindikata delavcev, zaposlenih pri obrtnikih.

Iz Adrie Caravan ni prišlo sporočilo o stavki. Delavci te tovarne so na prisilnem dopustu že od 28. februarja. V IMV se je sestel izvršni odbor sindikata v Tovarni posebnih vozil. Izrazil je podporo staki. Kaj pa Revoz? Vizjak ga je nekako preskočil. Na naše vprašanje je odgovoril, da nimajo informacije o stavki v tem podjetju, so pa bili že med pripravo kritični do izvedbe zborov. V Revozu tudi ni blokade plač, saj ima Francoz v njem 54-odstotni delež. V prostorih Revoza je bilo opaziti plakate KNSS proti stavki. Poleg tega so v tovarni avtomobilov pred podpisom podjetniške kolektivne pogodbe. Po Vizjakovih besedah pa od delavcev Revoza pričakujejo solidarnost s stavkajočimi, tembolj ker so bili dolenski delavci z Revozom, ko so njegovi delavci potrebovali pomoč.

V straschem Novolesu so se pridružili stavki. Organizirali pa so jo tako, da so združili prvo in drugo izmeno.

Stavka naj se nadaljuje, če...

Bojana Kordiš, sekretarka svobodnih sindikatov in Trebnjem je povedala, da so pri njih v vseh kolektivih izkoristili izklop elektrike in pripravili protestne zore. Poudarila je poglobljeno zahtevo, da se stavka nadaljuje, če nanjo ne bo ustreznega odziva vlade.

Branko Bambič iz Krke je povedal, da so se stavki pridružili doma vsi zaposleni v tem podjetju.

Stavkali pa da niso v Gostinstvu in turizmu, ker niso hoteli s stavko obremenjevati svojih gostov. Dodal je, da tudi delavcem v Krki ne cvetijo rožice, da so s plačami v 40-odstotnem zaostanku za kolektivnimi pogodbami in da bodo razliko v skrajnem primeru uveljavljali pri lastninjenju podjetja. Tudi njihovo podjetje je prizadela izguba jugoslovanskih trgov, veliko preglavic pa imajo tudi spriči pomanjkanja ustreznih meddržavnih dogovorov. Če hočemo izplavati iz te gospodarske in socialne godlje, bi se morala slovenska vlada potruditi za vzpostavitev takšnega vzdušja, ki je pri nas vladalo med lansko vojno in še nekaj časa po njej.

Helena Zalokar iz novomeške gimnazije je orisala zanimiv primer stavke v njihovi šoli. Na gimnaziji delujeta namreč dva sindikata - svobodni in SVIZ. Za stavko so se odločili po glasovanju na profesorskem zboru. Podprli so vse zahteve svobodnih sindikatov in se zavzeli za dosledno izvajanje kolektivnih pogodb.

Brane Sanc iz Iskre Tenela iz Novega mesta je povedal, da je pri njih polovica delavcev na čakalnju, tisti, ki so delali, so podprli stavko. Mimogrede: Tenel je danes žalosten ostanek nekdanjega uspešnega podjetja, kar si lahko v precejšnji meri vzame v zakup nekdanja novomeška avantgardistična politika, ki ni izbirala sredstev za doseganje svojih poniglih političnih ciljev.

Nastevanje žalostnih podatkov o gospodarjenju v posameznih novomeških kolektivih je za hip prekinil sindikalist iz Laboda. Povedal je, da pri njih izpolnjujejo kolektivno pogodbo več kot 80-odstotno, podjetniška pa je realizirana celo več kot 90-odstotno. Pomeni torej, da v Labodu znotraj nimajo otipljivih razlogov za stavko, so pa kljub temu izkoristili izklop elektrike ter na zboru izrazili solidarnost s stavkovnimi zahtevami in povedali nekaj gorkih čez politiko vlade.

Kozarček za rdeč nagelj

Sklepno besedo je imel spet Igor Vizjak, ki je obračunal z vsemi

sindikati radikalizirali svoje delovanje. « Je pa bil za to po njegovem mnenju že skrajni čas, saj je bila vlada gluha na lepe sindikalne besede. Stavka zanj ni politično dejanje, saj ima jasno izražene delavske zahteve in jasno določene cilje, jo pa lahko jemljemo kot delavski upor proti določeni in za delavce škodljivi vladni politiki. Kljub temu bi bili delavci še vedno pripravljeno potrpeti, le če bi jim vlada odprla vsaj minimalno perspektivo. V tem brezizhodnem položaju pa nihče nima pravice kazati s prstom na politično naravo te stavke. Svoje mnenje je podkrepil s podatkom, da svobodni sindikati pri nobeni stranki niso iskali podpore za stavko, če pa se stranke do nje opredeljujejo, je to njihov strankarski problem. Veseli pa so, če katera od strank misli tako kot oni. Na očitek, da bi se z vlado morali še naprej le pogovarjati, pa je Vizjak zelo odločno odgovoril, da so se samo pogovarjali že doslej več kot preveč. Nadaljevati v tej smeri, pomeni za sindikate in delavstvo čisto izgubo časa in neizogibno drsenje v socialno katastrofo. Odziv med članstvom mu kaže, da je bila stavka pravilno koncipirana, kar je samo razlog več, da vodstvo svobodnih sindikatov ne popusti pri svojih zahtevah. »To pa samo pomeni, da smo na poti, na kateri ni nobenega vračanja, in da bomo morali v primeru, če se vlada ne bo ustrezno odzvala na naše zahteve, še radikalizirati naše delovanje.«

## Izvršnemu svetu skupščine republike Slovenije

Spoštovani gospod predsednik in gospodje ministri! Delavci Krke Tovarne zdravil iz Novega mesta smo ogorčeni predvsem nad vašim odnosom do delavskih zahtev. Verjamemo vam, da imate ogromno dela pri osamosvajanju Slovenije in pri postavljanju pravnih temeljev mlade države, vendar ne pozabite, da država niso samo akti, ampak smo država tudi in predvsem državljani.

Vsa vaša prizadevanja bodo nična, če ne bodo imela podpore večinskega dela prebivalcev in še predvsem večinskega dela aktivnega prebivalstva, torej delavcev v gospodarstvu, kmetijstvu in negospodarstvu. To podporo pa boste, gospodje ministri, imeli lahko samo takrat, ko boste svoje predloge, še predno jih boste posredovali poslancem v parlamentu, dali v presojo tudi predstavnikom delavcev in njihova mnenja tudi upoštevali. Približajmo se Evropi tudi v tem pogledu in ne samo pri cenah, davkih in podobnem.

Spomnite se lanskih kritičnih razmer v spopadu z JLA in nasprotniki osamosvajanja Slovenije. Kljub težkim razmeram je vladalo prijetno vzdušje med prebivalci Slovenije, ko so pozabili na strankarsko različnost in so enotno nastopali proti vsem tistim, ki so ogrožali našo suverenost in svobodo. Vaša dejanja pa morajo biti tako naravnana, da bodo takšno vzdušje vzpostavila tudi na področju gospodarstva.

Naša želja in zahteva, gospodje ministri, ni nič drugega kot samo to, da v teh težkih gospodarskih razmerah predlagate in se zavzamete v slovenski skupščini za takšne predloge, ki bodo sprejemljivi za večino prebivalcev v Sloveniji in še zlasti njenih državljanov. Bodite prepričani, da bitk na gospodarskem področju brez nas delavcev ni mogoče dobiti, zato od vas zahtevamo, da nas sprejmete kot enakopravnega in resnega partnerja na področju delovnih razmerij in na vseh tistih področjih, ki posegajo v materialni in socialni položaj delavca. Naš cilj je, da bi težave, ki niso majhne, najhitreje prebrodili in ustvarili takšne pogoje, da bo večina državljanov Slovenije živela bogatejše, da bo revežev vse manj in se bodo naše misli od tega, kako preživeti, usmerile v večjo ustvarjalnost in storilnost.

Stavkajoči delavci Krke podpiramo zahteve Svobodnih sindikatov Slovenije in zahtevamo, da se pri iskanju rešitev izhoda iz krize, v katero vse globlje tonemo, upošteva tudi mnenje sindikatov in v njih včlanjenih delavcev. Zavedamo se težav in ne odrekamo pripravljenosti na določena odrekavanja pod pogojem, da se postavijo časovno opredeljeni jasni in realni cilji reševanja nastale situacije. Zahtevamo, da zastavite naš vpliv zato, da se v času težkih gospodarskih razmer strankarske strasti in razprtij prekinejo in se vse sile usmerijo v iskanje izhoda iz gospodarske krize.

Upamo, da boste naše zahteve in pobude vsestransko pretehtali in upoštevali.

Lepo pozdravljeni!

Brane Bambič,  
predsednik  
stavkovnega odbora  
Svobodnega sindikata  
Krka



# FUŽINARJI PLEZAJO NA LEDENO GORO

Novice, priloga Informativnega Fužinarja so dan pred opozorilno stavko objavile pismo generalnega direktorja Železarne Ravne, naslovljeno delavcem. Andrej Kokalj začenja z ugotovitvijo, da je leto in pol na čelu tega velikega kolektiva, da se zdaj kažejo rešitve za železarno, in dodaja, da zato postaja optimist. Reševalno akcijo za kolektiv primerja z ledeno goro, katere vrh bo treba šele doseči. Delavce spominja na prvi sanacijski program tujih svetovalcev, ki je temeljil na prepolovitvi števila zaposlenih. Generalni direktor zatem ugotavlja, da se zaradi ozkosti Mežiške doline niso odločili za takšen poseg in so uporabili »mehko varianto« reševanja socialne problematike in upali, da bodo to dojeli vsi zaposleni in složno reševali nakopičene socialne pritiske.

Andrej Kokalj v nadaljevanju omenja očitke zaposlenih, zlasti tistih mlajših od 40 let. Očitajo mu, da bi moral menedžersko voditi kolektiv in tem želi odgovoriti.

Odgovor začenja z ugotovitvijo, da podobni kolektivi v Evropi dosega 80 do 100.000 DEM dodane vrednosti na delavca, Železarna Ravne pa le od 20 do 30.000. Valjarna v Italiji s 150 zaposlenimi proizvaja toliko kot ravenska s 350 delavci. Andrej Kokalj polemizira z zahtevami Svobodnih sindikatov, ki mu postavljajo trimesečni rok za izplačevanje osebnih dohodkov po kolektivni pogodbi. Delavcem pove, da ta zahteva ni mogoča ob solidarnosti in nadaljnji veljavi »mehke variante« zaposlenosti. Stečajni postopki morajo biti izvedeni za vse nerentabilne segmente proizvodnje. Trajni inčasni presežki delavcev pa po njegovem niso problem struktur znotraj plota Železarne Ravne.

V zaključku svojega pisma se Kokalj vrača k svoji prisposobi o poti na ledeno goro, s katero bodo, ker drug drugega držijo za rokav, popadali vsi, ne glede na

to, ali so opremljeni ali neopremljeni za to pot, če pred tem ne bo opravljen izbor, ki bo preprečil, da vsi odidejo na pot. Predzadnji stavek pisma se glasi: »Ali bomo še naprej prepričevali vodnika (beri Andreja Kokalja), da je on kriv, ker gora ni položna in porasla s travo ali pa bomo junaško in opremljeni stopili na pot, ki ne bo lahka, a je vendar edina možna.«

S povzetkom tega pisma začnjam zato, ker se v njem kaže temeljno vprašanje, ki zaposlene oziroma sindikate deli od njihovega vodstva. S tem začnjam tudi zato, ker iz Železarne Ravne do zdaj ni bil odpuščen noben delavec (vsi so dobili odpravnino oziroma dokup let za upokojitev), v enoto odvečnih delavcev pa je začasno razporejeno 300 do 400 članov kolektiva. Bralce moram spomniti tudi na praštrah pred veliko stavko, na kar je v prejšnji številki opozoril tudi sekretar Svobodnega sindikata Janko Dežman in pojasnil, da se delavci bojijo, da bi velika stavka pospešila scenarij odpuščanja odvečnih delavcev.

Préd letom sem v Delavski enotnosti pisal o tem, da v številnih ravnstih stavkah ni šlo za golo preživetje delavcev, temveč za priboljšek k njihovem kruhu. Če sodimo po pismu Andreja Kokalja, je danes položaj drugačen in se delavci in njihovi sindikati lahko odločijo le za nadaljevanje potrpljenja, kar pomeni izjemno nizke plače in nobenega odpuščanja, ali pa za nasilno odpuščanje polovice zaposlenih, za katere naj bi poskrbel kdo izven Železarne Ravne.

Opozorilna stavka je strnila vse zaposlene v železarni, ne glede na članstvo v sindikatu. Zaposleni so bili navidez složni, kljub temu da je razmerje med tistimi, ki so člani SKEI, Neodvisnosti in ki niso nikjer, 3:1:1. Tako je bilo le na videz, zlasti zaradi podpore zahtevam Svobodnih sindikatov in republiškega odbora SKEI. Sestanki pa so pokazali, da se bodo razliko

med konkurenčnima sindikatoma v Železarni Ravne verjetno znova poglobile. SKEI svoje zahteve naslavlja zlasti na vodstvo železarne, medtem ko Garb in njegovi sodelavci iščejo grešne kozle tudi v občini in republiki, zahtevajo preprečevanje divjih privatizacij in brezplačno razdelitev 30 odstotkov premoženja v republiki Sloveniji. Vsaj v tem se kaže nekaj od tistega, kar neprestano in demagoško govori France Tomšič in s čimer uspeva v nekaterih okoljih in pri nekaterih strukturah. Pri glavnih zahtevah Svobodnih sindikatov do Železarne Ravne (100-odstotkov kolektivne pogodbe v treh mesecih, sprememba plačnega sistema) pa sem na sestankih delavcev zaznal, da predstavniki Neodvisnosti mislijo, da trimesečni rok ni realen.

Ker se pismo generalnega direktorja nanaša zlasti na kadrovska vprašanja, se moram k njim vrniti še enkrat. Sestanki, zlasti tisti v valjarni, pa tudi neformalni razgovori, so pokazali, da v Železarni Ravne danes nihče več nikomur ne zaupa in da je precejšnja zmeda tudi v notranji organizaciji. Med delavci se je povečalo nezaupanje do vseh šefov in raste z višino položaja posameznega direktorja.

Ker sem bil na sestankih v več delih velike železarne, sem lahko opazil tudi več resnic o nekaterih poslih, ki prizadenejo zaposlene. Kompenzacijski posli s kupci iz bivše Jugoslavije so edina možnost, da Železarna Ravne dobi vsaj deloma plačano tisto, kar je tja prodala. Zato železarna naroča zvarjenje v Bosni. Tako sem slišal na sestanku v bivši »mehanični«, pol ure za tem pa je Stanko Triglav, direktor valjarne k temu dodal, da različni posredniki vzamejo tudi 20, 30 in več odstotkov vrednosti takšnih kompenzacijskih poslov.

Tako vodilni kot sindikalisti so na sestankih izrekli nov kup očitkov na račun države, ki si je pred letom in pol prilastila podjetje in se zdaj od njega obnaša kot do nezaželenega otroka. Zato so zbo-



rovalci v valjarni sklenili, da se bodo sami začeli obnašati kot lastniki, saj na pomoč sedanjih ne morejo računati.

Ko pa je direktor valjarne svoj predlog konkretiziral z zmanjševanjem deleža škarta, je takoj sprožil polemiko med sindikalisti in vodji o tem, kdo je bolj odgovoren za »rafudo«, in tudi o tem, da železarna denar ima, vendar ga valjarni ostane premalo. Iz vsega tega je nastal sklep, naj se valjarna čimprej osamosvoji in dokaže, da je že zdaj usposobljena za rentabilno poslovanje. Zlasti vodje, ki nimajo potrebnih podatkov o rentabilnosti poslovanja, so se

pritožili, da mora valjarna dati toliko, kolikor potrebuje kdorkoli v veliki železarni, in zato valjarjem ne ostane niti za spodobne plače.

Rezkalec, ki v Železarni Ravne že več kot 20 let uspešno obdeluje večje in manjše izdelke, mi je pokazal potrdilo o 170.000 tolarjih plače v letu 1991, ki ga je dobil za to, da bo prijavil dohodnino. Dodal je, da je dobil manj kot njegov oče, ki se je pred dvema desetletjema invalidsko upokojil. O gmotni in socialni tiski delavcev železarne lahko sklepamo tudi iz podatka, da je le 200 od 1.800 nosilcev stanovanjske pravice ku-

pilo stanovanje, last Železarne Ravne.

Na Ravnah sem videl in občutil marsikaj od tega, kar bo v središču nadaljnjih socialnih bojev, saj ne morem verjeti, da bodo delavci svoje stiske lahko zdravili le s potrpežljivostjo. Tako mislim tudi zato, ker sem v kovačnici v družbi s fotoreporterjem Mladine Diegom Gomezom doživel besede Andreja Kokalja: »Poslikajte pa pojdite, sestanek je za novinarje zaprt.« Rad bi verjel, da so razlog za to odločitev imeli kovači, ne pa Andrej Kokalj, ki je to na glas povedal.

Franček Kavčič

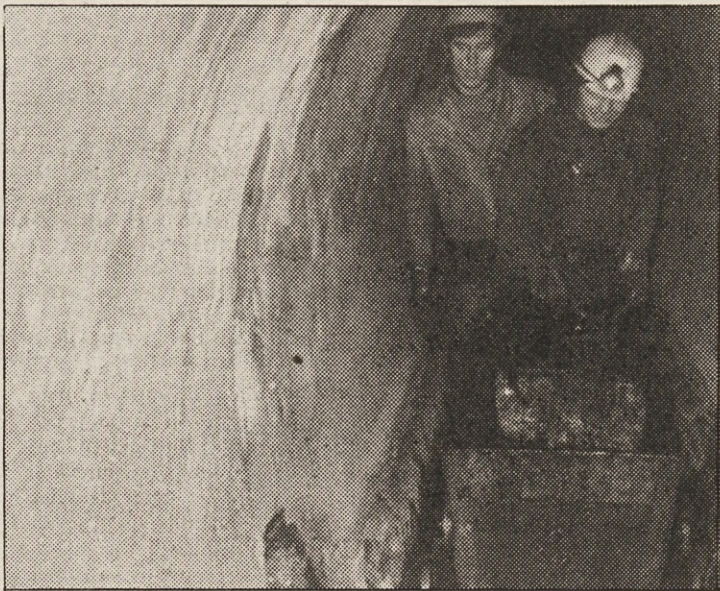
## KOROŠKI GOZDARJI SO PRIŠLI S POLHI

Opozorilna stavka na Koroškem je potekala vzorno in kulturno, kot ni navada v tej lepi krajini. Na Ravnah so jo označile tovarniške sirene. Cestne zapore so bile le na osmih mestih in so trajale kakšnih petnajst minut, potem pa so vozniki sprostiti vsaj en vozni pas.

Največji javni protest so pripravili gozdarji iz vseh štirih koroških občin. Kar 450 jih je v povorki pripeljal pred Namo v Slovenj Gradcu in njihovi kamioni so bili okrašeni z bolj ali manj duhovitimi parolami. Naj navedemo le eno: »Mi lupimo plove, država pa nas.« Sodelavcem in javnosti je na zboru spregovoril Dušan Leskovec, predsednik območnega odbora sindikata gozdarjev.

V slovenjegraškem Utoku so delavci nameravali stavkati že 17. marca. Stavkali pa so dan kasneje in se z vodstvom podjetja dogovorili za izplačilo bonov v vrednosti 3.500 tolarjev do 20. marca. Kljub temu pa po besedah Karla Krauzerja, predsednika Svobodnega sindikata v tej firmi, zaposlenim ostaja spisek nerešenih lastniških in drugih premoženjskih zadev, ki izvirajo iz bivšega TUS-a. Povedal je, da so iz njega številni šefi pravočasno odšli, nekateri pa si prisvajajo še danes na račun neurejenosti.

Kot je povedal Franjo Miklavc, sekretar koroških sindikatov, je



## KDO SE IGRA Z MRAKOM

Stavkovni odbor sindikata delavcev energetike je 16. marca razglasil splošno stavko, ki bo trajala do izpolnitve zahtev. Stavka, ki se je začela 18. marca, je na začetku opozorilna, po 23. marcu pa bodo energetiki skoraj za polovico zmanjšali proizvodnjo električne energije in izkop premoga. Električno energijo bodo nemoteno dobivali le posebej zaš-

čiteni porabniki (zdravstvo, črpalne postaje), vsem drugim, tudi gospodinjstvom pa energijo odklapljanju po posebnem načrtu in menda nihče ne bo izvezet.

Stavkovni odbor je to odločitev sprejel, ko je ugotovil, da nobena od njegovih zahtev ni v celoti uresničena. Na pogajanja, ki so bila 16. marca, so gospodje ministri prišli s skoraj triurno zamudo in stavkovni odbor je hitro ugotovil, da so znova prišli nepripravljeni in da ne ponujajo ničesar.

Prvi dan stavke energetikov je bil hkraten z opozorilno stavko vseh slovenskih delavcev in je verjetno pripomogel k njenemu uspehu. Zaradi redukcij in odklapljanj je bilo nekaj razburjanj in energetiki bodo verjetno morali odpraviti nekaj pomanjkljivosti. Pogajanja med vlado in stavkovnim odborom so napovedana za petek ob 7.30 in že ta dan bomo vedeli, ali bosta obe strani zblížali poglede. Če se to ne bo zgodilo, bodo redukcije električne energije 23. marca podvojene. Za sindikat delavcev energetike pa ne bo dobro, če bo zaradi posledic stavke vsa pozornost javnosti in politike usmerjena le na električarje, problemi rudarjev pa bodo ostali zato na stranskem tiru.

## V VELENJU IN MOZIRJU VSE PO NAČRTIH

Kot je ugotovila strokovna služba Območne organizacije Svobodnih sindikatov v Velenju, je v dveurni opozorilni stavki sodelovalo 15.000 delavcev iz vseh podjetij. Peticije in podporo stavki pa so prejeli iz 32 drugih podjetij. Stavko so podprli tudi predstavniki sindikata novinarjev in sindikata zdravstva in socialnega varstva.

Sindikalisti so na vpadnicah v Velenje postavili pet cestnih zapor, ki niso povzročile večjih ovir v prometu. Opozorilna stavka se je začela hkrati s splošno stavko delavcev energetike. Rudarji iz velenjskega rudnika so začeli stavkati ob 6. uri, ko sta se na sestanku zbrali nočna in dopoldanska izmena. Stavka v Gorenju je zajela 76 odstotkov zaposlenih in vanjo se je vključilo nekaj članov sindikata Neodvisnost. Delavci so na sestankih največ govorili o socialnih stiskah, organom oblasti pa so poslali protestna pisma z opozorili, da je konec njihovega potrpljenja. Tudi sindikalisti v drugih podjetjih so v času opozorilne stavke obravnavali svoje posebne probleme. Delavke El-

kroja iz Šoštanja so protestirale, ker delavke, ki ne dosegajo norm kličejo na odgovornost zaradi nezadovoljstva s plačilnim sistemom pa so delavci Glina Nazarje zahtevali novega.

V pripravah na opozorilno stavko so se predstavniki območnih sindikatov na čelu z Miro Videčnikovo pogovarjali z županoma obeh občin. Medtem ko jim je predsednik velenjske vlade izrekel priznanje za korekten in produktiven odnos pri reševanju delavskih vprašanj, pa jim je mozirski šef naročil, naj poskrbijo, da bodo delavci korektno opravili svoje delo.

Območna organizacija sindikatov je 18. marca organizirala tudi skupen sestanek predstavnikov nezaposlenih delavcev in upokojencev. Poleg znanih zahtev po odpiranju delovnih mest, so zahtevali boljše zakonsko ureditev za odpravnine delavcev podjetij v stečaju. Zahtevali so solastniški del premoženja podjetij v stečaju za delavce, ki so izgubili delo. Predlagali so tudi, da podjetja začnejo odpirati delovna mesta s štiriurnim delovnikom. FK



# UBOGI KRIČIMO – LAČNI GRIZEMO

Sandi Bartol, predsednik območnega sveta ZSS za Gorenjsko je bil po stavki dobre volje. Stavkalo je kakih 85 odstotkov članstva, zelo dobro je bila stavka organizirana v kranjski Savi, tržiškem Tokosu, v LTH (orodjarni in livarni), Alplesu ter Železarni Jesenice. Ko je Bartol odšel nekaj žaljivih in grozilnih telefonskih klicev v službo in domov, je ostal zelo korekten potek stavke, brez incidentov. Večina sindikatov v podjetjih je stavko organizirala v dogovorjenem jutranjem času. Edinole v tekstilni industriji so stavkali ob koncu delovnega časa, zaradi izvoznih obveznosti, saj je znano, da delovna vnema proti koncu dela popusti in je zadnjih dveh ur dela za opozorilno stavko najmanj škoda. Podobni razlogi so vodili tudi sindikat v Savi, da je stavko organiziral ob koncu prve delovne izmene.

V leščanski Verigi so sprva napovedali celodnevno stavko, saj so nameravali standardnim zahtevam sindikata pridružiti še nekaj internih, ki so bile naslovljene na lastno vodstvo. Toda zadnji trenutek so se premislili. Jože Hozjan, predsednik SKEI v Verigi, nam je pojasnil razlog: »Z vodstvom se dogovarjamo o poteku uresničevanja naših zahtev, naštetih v devetih točkah, ki smo jih nameravali še poudariti s celodnevno stavko. Toda stvari so se začele premikati pred samo stavko, in ker bi le-ta lahko uspešno začelo uresničevanje naših zahtev zavrta, smo naš del stavke odpovedali in izvedli samo splošno opozorilno stavko.«

Na Gorenjskem smo si v živo ogledali stavko v kranjski Savi, po prepričanju Sandija Bartola eno najboljše, po mnenju novinarskih kolegov pa celo najboljše organizirano stavko na Gorenjskem. Sindikat je pripravil podroben elaborat o organiziranju in poteku stavke, z vsemi podrobnostmi, ki sodijo zraven, od barv

trakov na rokavih stavkovnih funkcionarjev do premaknjenega časa za malico. Vsak delavec je dobil izvod sindikalnega glasila »Poročila«, v katerem je bil podrobno razložen potek stavke, stavkovne zahteve, posebne zahtevke, delovni režim v tistih delih podjetja, kjer se delo ne sme ustaviti. V času stavke, med 11.30 in 13.30, je bila tovarna hermetično zaprta. Nihče ni mogel noter, in nihče ven (razen novinarjev), telefonska centrala ni sprejemala in posredovala klicev (razen za generalnega direktorja in še to samo najpomembnejše poslovne pogovore ter morebitnih pozivov za gasilce ali zdravnik). Delavci so se morali zadrževati v delovnih halah, v takomenovanih kadilnih koticah, poslušali pa so glasbo iz centralnega ozvočenja ter informacije o lastni ter poteku drugih stavk po Sloveniji. Za tovarnjake, ki bi v času stavke pripeljali surovine ali prišli iskat izdelke, so pripravili poseben prostor za parkiranje izven tovarne, promet pa je urejala prometna milica. Stavko je organiziral stavkovni odbor,

»Elaborat je temeljni akt o stavkah,« nam ga je s ponosom pokazal Milan Čufer, namestnik predsednika stavkovnega odbora in član operativnega štaba. »Tu je zajeto vse, kar je potrebno za organizacijo stavke, in če jo bo treba še organizirati, bomo mapo samo odprli in pred nami bo vse: od potrebnih akcij do izvajalcev.«

Da bo morda mapo treba še kdaj odpreti, nam je dal posredno vedeti generalni direktor Save, Viljem Žener: »Zdaj naši delavci

le še kakih 15 odstotkov pod ravni plač po kolektivni pogodbi.

Toda vlada ni še nič naredila, da življenjski stroški, ki najbolj pritiskajo na plače, ne bi rasli, in tudi ničesar, da izvozniki – mi pa smo zdaj med velikimi izvozniki – ne bi z izvozom slabo zaslužili. Pod takimi pogoji kmalu ne bomo imeli denarja za novo rast plač.«

Sicer pa je direktor podprl stavko, saj je naperjena proti slabi vladi. Ob pol dvanajstih dopoldne so



Janez Justin, predsednik stavkovnega odbora: Zahteve slovenskih delavcev so upravičene. Če se vlada ne bo zganila, bo vse vzel vrag.

## Parole iz Poročil

**Kolektivna pogodba ni ne brevir in ne klozet papir!**

**Ljudje smo in ne vprezna živina**

**Po stoletjih hrepenenja vam bo uspela – lakota v Sloveniji.**

**Na vsakega polanca 417 nezaposlenih – bravo!**

op. p.: tudi naslov članka je ena izmed parol iz Poročil

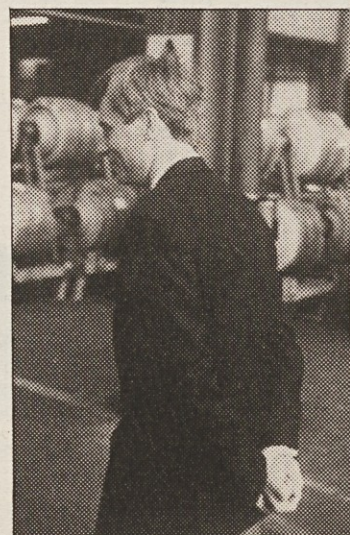
vodil pa jo je neposredno operativni štab, ki je imel radijsko zvezo z vsemi pomembnimi točkami v podjetju.

proti vodstvu podjetja nimajo razloga stavkati, kar seveda tudi sami vedo. Uspeli smo namreč zmanjšati zaostanek plač, zdaj so

se vsa vrata v Savo zaprla, plakati na njih so mimoidoče ali prišleke opozarjali, da je ta čas v tovarni opozorilna stavka in zakaj. Stavkovne straže so se postavile na svoja mesta pred vhode v posamezne tovarniške hale, delavci pa so posedli v kadilne koticke in poslušali interna sporočila stavkovnega odbora. Povsod je teklo kot namazano. Zataknilo se je le Petru Cigoletu, šoferju Ceproma, ki se je s polnim tovornjakom lepila za tovarno Univerzal iz Dervente moral tik po pol dvanajsti ustaviti znotraj tovarniške ograje. Ni bil navdušen, čeprav je razumel. Do dvanajstih bi moral oddati papirje na kranjski carinarnici, če bi hotel na pot še isti dan.

Še bolj slabe volje, mnogo bolj kot dva predstavnika Semperita in Continentala, ki sta morala

svoj urnik obiska v tovarni prilagoditi stavkovnemu urniku, ki pa sta stavk vendarle navajena, je bil



Dušan Kveder, direktor Avtopnevmatike: nezadovoljen, ker je proizvodnja stala dve uri, saj ima tovarna toliko dela za izvoz

direktor tovarne Avtopnevmatike Dušan Kveder.

»Stavka v času, ko imamo toliko dela za izvoz,« je goled sredi prazne tovarniške hale. »Zato bomo morali delati edino popoldne v tednu, ki ga imamo še prostega, v nedeljo!« In se je vztrajno obračal proč od fotoaparata.

Stavka v Savi je minila vzorno, brez incidenta, če odštejemo dva lepaka, ki sta se valjala na tleh dvigala v upravni stavbi in ki sta želela, da bi v Savi dobili pravi sindikat, ne rdečega. Drobna napaka se je po mnenju nekaterih članov kolektiva prikradla vodstvu stavke, ki je spustilo v podjetje dva šefa, ki sta se pripeljala z enkega sestanka. »Ali, ne not ne ven!« velja za vse zaposlene ali pa za nobenega,« so poslušali člani stavkovne straže na vratih z bližnjih oken, pa tudi po internem telefonu.

Kako so se vodje stavke počutili potem, ko so bili za dve uri gospodarji podjetja? Ponosno, zaradi odlično izpeljane stavke, toda najbrže bi se še bolje, če bi bile plače delavcev take, da stavke sploh ne bi bilo treba organizirati.

Boris Rugelj

## Jesenice

### Mirno in dostojanstveno

Jeseniški železarji se čudijo mnenju nekaterih dejavnikov v Sloveniji, češ da so delavci (zlasti iz kovinske in elektroindustrije) zavedni in da so se včlanili v Svobodne sindikate iz strahu. Železarji, člani SKEI, vedo, da so se včlanili prostovoljno, in da so stavko organizirali sindikati na zahtevo delavcev, ki so zaradi slabih življenjskih razmer morali uporabiti to skrajno sredstvo za doseganje svojih ciljev. Povsem normalno se jim zdi, da je treba zakon o plačah ukiniti tudi zato, ker morajo odgovornost za ustrezne plače prevzeti vodstva podjetij. Plače direktorjem naj se uredijo s posebno pogodbo, kjer naj bo jesen odnos med plačo in uspešnostjo. Kolektivne pogodbe so se že dovolj uveljavile, zato se zdi zahteva po njihovem spoštovanju povsem naravna. Dušan Thaler, predsednik SKEI v železarni, je k temu še dodal, da bi stavka lahko imela večje razsežnosti, če sindikati v pogajanjih z vodstvom ne bi dosegli nekaj uspehov: sklenjena je bila pogodba za delo sindikatov, izdane so bile listine za manj izplačane OD, vsi delavci bodo do konca marca podpisali pogodbo o zaposlitvi, upadanje plač je zaustavljeno in dosežen dogovor o dvomesečni rasti CD.

Zato je stavka imela cilj samo podpreti splošne sindikalne zahteve; poleg nekaterih »interesnih« železarskih, o reševanju katerih pa so se v posameznih profitnih centrih že dogovorili z vodstvi. (R. B.)

# VEČ VEDO, ZATO TUDI DRUGAČE RAZMIŠLJAJO

Predstavniki oblasti oziroma vladajoče koalicije, ki so doslej mizali in si zatiskali ušesa pred zahtevami svobodnih sindikatov Slovenije, bodo sedaj morali, radi ali neradi, končno potegniti svoje glave iz peska. In se soočiti z resnico, kakršna koli že je. Dveurna opozorilna stavka na Goriškem je namreč povsem nedvoumno opozorila na to, da so svobodni sindikati močna organizacija, ki ima za seboj, točneje: v svojih vrstah, že večino slovenskih delavcev.

Njihova barva je, kot vemo, pravica. Zato so močni, kar so dokazali tudi v sredo, ko so, vsaj to kot, le opozorili na to, da mislijo resno. Če jih vlada doslej ni vzela zares, jih bo vnaprej morala. In, če se bo streznila ter dojela, da bo navsezadnje le morala prisluhniti svojemu ljudstvu, jih tudi bo.

No, kot že rečeno, na Goriškem so opozorilno stavko vsi, ali vsaj velika večina, vzeli na moč resno. Vse je bilo tako, kot je predvideval scenarij, s tem da se je le-ta od kolektiva do kolektiva nekoliko razlikoval. Seveda le v podrobnostih, nikakor pa ne v bistvu.

Da narod stavka, je bilo v zgodnjih jutranjih urah videti že na cestih. Načrt je predvideval številne cestne zapore. In delavci, ki so bili zadolženi za ovire, nanje seveda niso pozabili. Če je bila vožnja po hitri cesti od Postojne proti Razdrtemu in naprej proti Podnanosu precej vsakdanja, je bilo v Vipavski dolini drugače. Cestne zapore so opravile svoje.

»Kako bomo ukrepali, smo se podrobno dogovorili že teden dni poprej,« nam je pripovedoval Rudi Perozzi, predsednik območnega odbora sindikata prometnih organizacij. »V dogovoru s predstavniki tolminskega Avtoprevoza smo postavili cestni zapor v Mostu na Soči in pri vhodu v cementarno Salonit Anhovo. Poleg

ttega smo postavili še dve zapori v Ajdovščini in po eno na Ajševici pred Novo Gorico, v Biljah, Šempetru, Solkanu in delno blokado pri Mednarodnem mejnem prehodu Bilje. Ustavil sem se ob dveh zaporah in ugotovil, da smo dosegli to, kar smo hoteli. Opozorili smo na svoje probleme in pokazali, da smo sposobni sodelovati in skupaj tudi marsikaj napraviti. No, to pot smo, kot že rečeno, nase le opozorili. Če bo potrebno, pa smo sposobni še kaj več. Zaradi specifičnega položaja ob meji in dogovora popolnih blokad cestnega prometa to pot ni bilo. Po pričakovanju se je v našo stavko »vmešala« policija, vendar povsod razumevajoče in korektno,« je poudaril Rudi Perozzi.

Ja, to pot je bilo vse korektno. Zato tudi ni prišlo do neljubih dogodkov, nespornost ali hude krvi. Sodelujoči in tudi tisti, ki so stali ob strani in morali zaradi stavke malce potrpeti, so preizkušnjo prestali dostojanstveno. Kljub oviranemu prometu, blokadam, zamudam in nekaterim presenečenjem na goriških cestah ni bilo nesreč.

Podobno kot za Slovenijo velja tudi za Goriško podatek, da se je opozorilne stavke svobodnih sindikatov udeležila velika večina njenih članov. Pa tudi mnogi drugi, malce »drugače misleči« so se jim pridružili. Svoj protest so

delavci izražali na različne načine. Za vse ali skoraj za vse pa velja, da so v celoti podprli temeljne zahteve svoje organizacije.

»Imamo trinajst odborov dejavnosti, najmočnejši so pri nas kovinarji in prav vsi sodelujejo v štrajku,« nam je povedal Adrijano Devetak, sekretar Območnega sveta Posočja ZSSS. »Ker smo se na vse skupaj dobro pripravili, nas množična udeležba

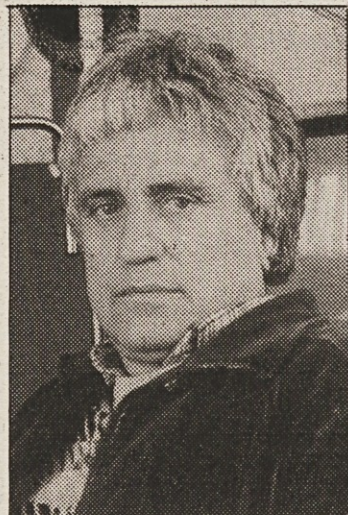


Adrijano Devetak

niti ne preseneča, nismo pa računali s tolikšno pestrostjo protestov naših delavcev. V mnogih podjetjih sestankujejo ali pa še bodo, in sestavljajo svoje peticije, ki jih bodo poslali svojim predstavnikom, vladi in drugim, ki naj bi skrbeli za narodov blagor. Res je, nekatere ljudi smo s svojim protestom neprijetno presenetili in so zato nekoliko jezni. Vendar, morajo nas razumeti. Tudi mi smo že dolgo časa jezni na našo vlado,

ki je gluha za vse naše zahteve in si zatiska oči pred stisko mnogih posameznikov in njihovih družin...«

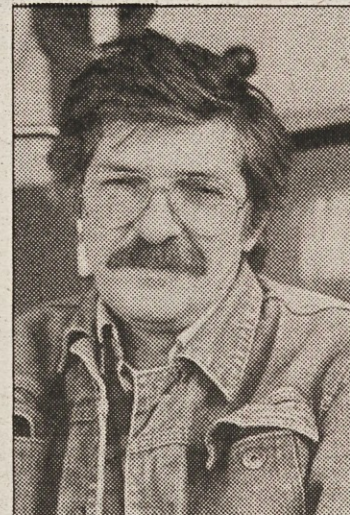
V šempetrski Iskri so se delavci sestali na svojih zborih že ob sedmih zjutraj. Trgovci so izražali svoje razpoloženje z rdečimi nageljni v gumbnicah, v svoje izložbe pa so razobesili protestne plakate. Trgovine so bile v glav-



Rudi Perozzi

nem odprte. Izjeme, tudi te so bile, pa so, kot pravimo, le potrjevale pravilo. Delavci Splošnega gradbenega podjetja so zborovali na svojih gradbiščih. V celoti so podprli temeljne zahteve svojih sindikatov. V Vozilih so sestankovali od sedmih zjutraj pa do devetih. Na Lokovcu, kjer ima podjetje svojo enoto, so se delavci zbrali nekoliko kasneje. V Mesni industriji Primorske so imeli delavci zbor ob trinajsti uri. Ines Jug iz

Cicibana je povedala, da so se zaradi obilice dela želeli pogovoriti bolj na kratko, pa ni šlo. Zbor delavk se je zavlekel na debeli dve uri. V Jelšanah so se delavke Cicibana zbrale šele v popoldanskih urah. V Primexu so, kot je poročala Darja Furlan, zaradi specifičnih delovnih obveznosti, zbrali podpise za svojo peticijo. Podobno so ukrepali v KK Vipava. V Manufakturi delavke svojim



Janez Mlekuž

strankam sicer niso obrnile hrbta, zato pa so si pripelpe nageljne in se trdno odločile, da se svojim pravicam ne bodo tako zlahka odpovedale. V podjetjih Mebla so imeli delavci zbere. Jožko Lestan je povedal, da skoraj 1000 članov sindikata trdno stoji za zahtevami svojega vodstva. Tudi Dragica Furlani iz Polidenta nam je posredovala podobne informacije. Delavke so se sestale na zboru in se dogovorile za peticijo. V Plastiku

se je sindikat pogovoril s svojim direktorjem in izrekel vso podporo zahtevam opozorilne stavke.

V anhovskem Salonitu si zaradi specifičnosti proizvodnje seveda niso privoščili, da bi ugasnili peči za dve uri. Bilo bi preveč škode. »Opozorilno stavko smo izkoristili za pogajanja z vodstvom podjetja,« nam je povedala Zalka Knel, ki vodi območni odbor sindikata za gradbeno dejavnost. »Zavzemamo se za več stvari, vendar od svojega vodstva pričakujemo predvsem to, da bo poiskalo takšno razvojno strategijo celotnega poslovnega sistema in posameznih družb, da bomo imeli zaposleni zagotovljeno prihodnost in za svoje delo tudi dostojen kos kruha. Predvsem to. Zavzemamo se za tako razvojno pot, ki nas bo popeljala, po domače povedano, v prijaznejše čase, v lepše življenje. Nič drugega. Na sestanku so nam vodilni ljudje zagotovili, da bodo v mesecu dni napravili to, kar od njih pričakujemo,« je dejala Zalka Knel.

Zelo slikovito je dveurno opozorilno stavko svobodnih sindikatov na Goriškem ocenil Janez Mlekuž, zaposlen v Zadruzi Brda. Takole je povedal: »Napredek vidim v drugačnem pristopu, v drugačnem razmišljanju in velikem premiku, do katerega je prišlo v naših glavah. Sedaj že vemo, da nismo zgolj številke in da lahko ne le vprašamo, temveč nekaj tudi zahtevamo. Naše vedenje je drugačno, začeli smo razmišljati. In to precej drugače kot včeraj. Zato postajamo partnerji, pravi partnerji...«

Besedilo in slike: Andrej Ulaga







# TERAPIJA PO MERI MOŽNOSTI

Na področju zdravstva so bile v sredo med 12. in 14. uro opozorilne stavke predvsem na mariborskem področju, saj so tam svobodni sindikati s področja zdravstva in socialnega skrbstva najmočnejši. Sicer pa večina delavcev, zaposlenih v zdravstvu in socialnem skrbstvu, ni stavkala, čeprav v celoti podpira zahteve svobodnih sindikatov.

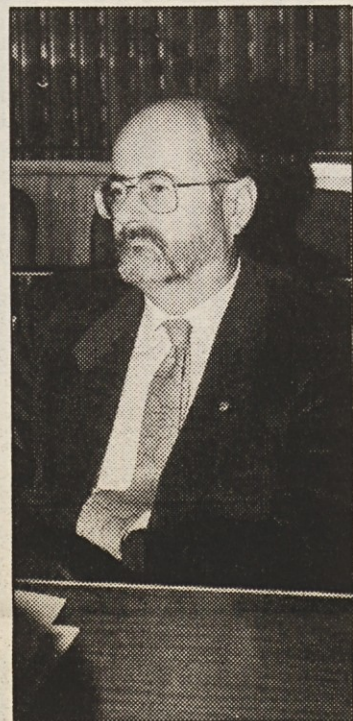
Težišče delovanja sindikatov s področja zdravstva in socialnega skrbstva je bilo tega dne predvsem v dogovarjanju z dr. Božidarjem Voljčem, novim ministrom za zdravstvo, družino in socialno varstvo. Sestanka so se udeležili predstavniki vseh sindikatov s področja zdravstva in socialnega skrbstva, razen Tomšičevega sindikata. Dr. Igor Kodrič je v imenu vseh sindikatov podrobno razložil temeljne zahteve zaposlenih v zdravstvu in socialnem skrbstvu. Položaj članstva se iz dneva v dan slabša, saj vlada krši določbe tistega člena kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti, ki govori, da je izhodiščni osebni dohodek moč znižati za 20 odstotkov za tri mesece v času veljavnosti pogodbe. Sedaj velja določilo o 20-odstotnem znižanju izhodiščnega osebnega dohodka že šesti mesec, s čimer je slovenska vlada prekršila določilo pogodbe, ki jo je sama podpisala.

Zato sindikati v zdravstvu in socialnem skrbstvu zahtevajo ukinitve zakona o zamrznitvi plač in uveljavitev panožne kolektivne pogodbe. Izhodiščni osebni dohodek mora delavcem zagotoviti vsaj preživetje, kar pomeni, da mora pokrivati vrednost košarice minimalnih življenjskih stroškov. Sindikati zato ne bodo pristali na zakonsko določanje izhodiščnega osebnega dohodka, ampak je to treba doseči z dogovarjanjem, s čimer se je strinjal tudi dr. Božidar Voljč.

Pomembna sindikalna zahteva je tudi ta, da je država dolžna takoj zagotoviti vse potrebne pogoje za zaščito pravne varnosti zaposlenih.

Ne glede na to, da je nova zdravstvena zakonodaja že sprejeta, da od 1. marca naprej deluje zavarovalniški sistem, sindikati zahtevajo, da se dokončno uredi vprašanje namenske porabe sredstev za zdravstvo in socialno skrbstvo.

S tem v zvezi predlagajo, da se s prehodom na nov sistem pripravi zaključni račun na stanje 29. februarja 1992 in

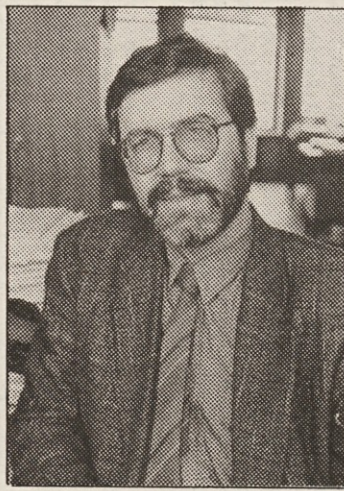


hkrati zahtevajo poravnavo starih dolgov iz preteklosti.

Erih Šerbec, predsednik ROS zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije v svobodnih sindikatih je še posebej opozoril, da se tudi po lanski devetdnevni stavki v zdravstvu položaj v tej dejavnosti ni izboljšal. Po zadnjih podatkih zopet ni denarja za nabavo osnovnega materiala za nemoteno delo v bolnišnicah in drugod. Izrecno je zahteval, naj vlada takoj sprejme sklep o prenehanju 20-odstotnega znižanja plač na enak način, kot je omenjeni sklep čez noč sprejela.

Dr. Božidar Voljč je kot eno osrednjih nalog s področja zdravstva postavil takojšnjo valorizacijo materialnih stroškov, s čimer se bo izboljšalo poslovanje zdravstvenih zavodov. Zdravstvo bo treba orga-

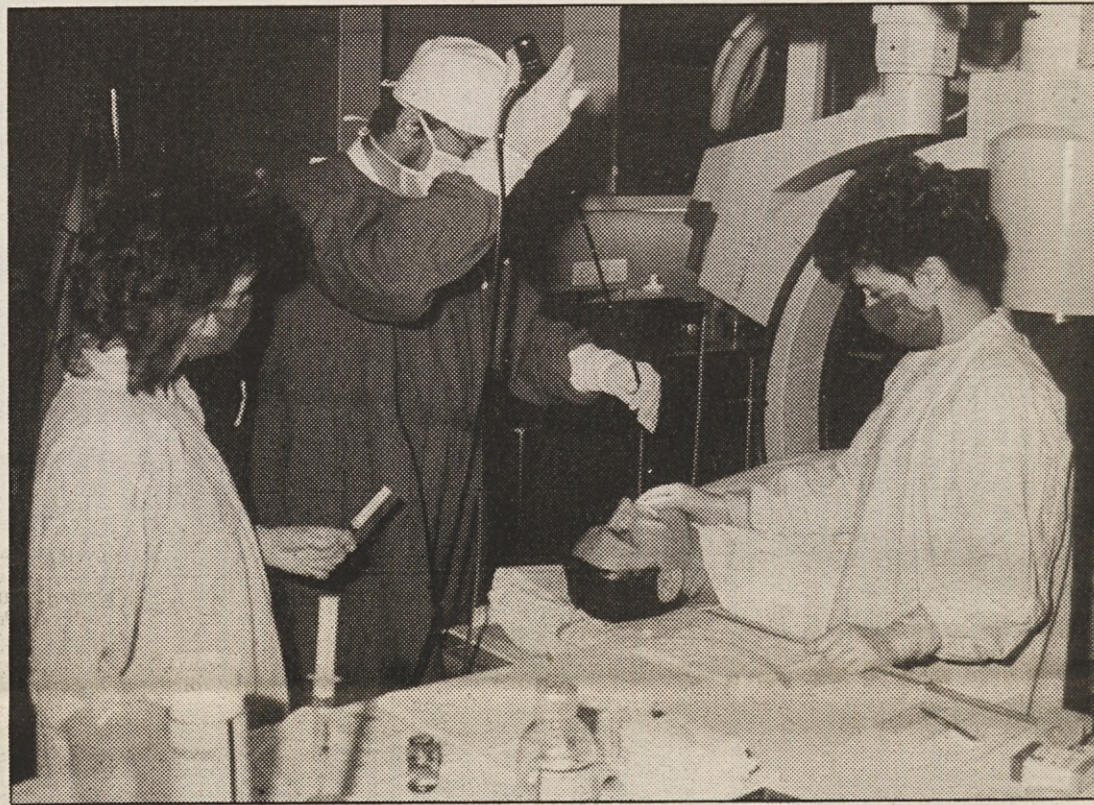
Dr. Božidar Voljč: Strinjamo se, da je kolektivna pogodba tista, ki naj bo torišče našega nadaljnjega sodelovanja in dogovarjanja. Vaše zahteve, s katerimi nasprotujete, da se to vprašanje rešuje z zakoni, bom posredoval naprej. V zdravstvu ni toliko denarja, da bi lahko rešili vprašanje dolgov in hkrati stoodstotno zadostili vsem določbam kolektivne pogodbe. Dogovoriti se moramo, da se bodo osebni dohodki zviševali v skladu z možnostmi, ki se bodo pač pokazale, vendar v sodelovanju s sindikati in vlado. Zdaj ko se denar za zdravstvo v celoti zbira na računu za zdravstvo, imamo bistveno boljši pregled nad vsemi temi sredstvi.



Dr. Igor Kodrič: Ocena današnjega sestanka je tako z mojega stališča kot s stališča drugih sindikatov pozitivna. Minister je danes rekel: Za menoj ne stoji vlada, ampak zdravstvo. To pomeni, da se čuti odgovornega za nas, in upamo, da bo zastopal tudi naše interese. Kar nam je danes ponudil glede reševanja preceh vprašanj izhodiščnega osebnega dohodka, smo sicer sprejeli z rezervno, vendar kot možnost za nadaljnje pogajanje.

nizacijsko bolj približati bolniku. Delovni čas v zdravstvu naj bi bil ljudem bolj dostopen

kot doslej, in to čez ves dan. Za primer je navedel podatek, da ena operacijska dvorana



# VZGOJITELJICE OTROK NISO OBREMENJEVALE S SVOJIMI TEŽAVAMI

Na področju vzgoje, izobraževanja in znanosti je bil odnos sindikalnih organizacij do splošne opozorilne stavke različni. Sindikat, ki združuje večino članstva – sindikat vzgoje, izobraževanja in znanosti (samostojen in bolj znan kot Tkalec) se je odločil za svojo pot, in za odločitev o dveh stavkah do zadnje seje svojega republiškega odbora še ni uspel zbrati dovolj odločitev za stavko na osnovi osebnega izrekanja članstva. Tako je republiški odbor SVIZ ob najavljeni splošni stavki Zveze svobodnih sindikatov Slovenije le podprl postavljene zahteve, odločitev o tem, če se bodo člani stavki pridružili, pa prepustil sindikatom zavodov.

Drugi šolski sindikat – sindikat delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije, ki deluje v okviru Zveze svobodnih sindikatov Slovenije, pa je napovedal splošno opozorilno stavko sindikata delavcev v vzgojni, izobraževalni in raziskovalni dejavnosti Slovenije. Poleg splošnih zahtev je zastavil še dve specifični, dolgoročni stavkovni zahtevi, ki sta povezani s skupnimi zahtevami. Zahtevali so namreč dosledno izvajanje kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti in takojšnjo ukinitve 20-odstotnega zniževanja izhodiščnih plač, obenem pa

tudi poročanje sredstev za plače za oktober, november in december lanskega leta za toliko, kolikor so vkalkulirane izhodiščne vrednosti plač zaostajale več kot 20 odstotkov glede na dejansko dosežene povprečne mesečne plače v gospodarstvu v republiki. Za letošnje leto pa terjajo uskladitev vsake tri mesece glede na dejansko gibanje plač v gospodarstvu.

Po nepopolnih podatkih je na področju vzgoje, izobraževanja in znanosti v stavki sodelovalo okoli 7.500 delavcev. Stavka je potekala različno, v vrtech so jo organizirali med deveto in enajsto uro, ko imajo vzgojno-izobraževalne dejavnosti, v šolah med enajsto in trinajsto, ko so prekinili pouk, poskrbeli pa za varstvo otrok. V Ljubljani je bilo stavko bolj malo čutiti, precej bolj pa v Pomurju, širšem celjskem območju, Ptujju, Velenju, na Koroškem, Notranjskem. V Domžalah na primer so stavkali na desetih šolah, v vrtcu in na posebni šoli, v Pomurju ocenjujejo, da so stavkali stoodstotno.

Predsednico sindikalne organizacije v Vzgojno-izobraževalni organizaciji Rezke Dragarjeve v Šentvidu Antico Debeljak, kjer so v sredo za dve uri prekinili vzgojno izobraževalno dejavnost, smo povprašali, kako je potekala stavka v njihovih organizacijah.

Ta vzgojno varstvena organizacija je velika in zajema nekdanje samostojne vrtece od Šentvida do Medvod, Vodice in Pirniča. V enoti Manice Komarnove na Brodu, kjer je Antica Debeljak zaposlena, so že zjutraj ugotovili, da so precej več otrok kot navadno v vrtec

Na SVIZ so bili v sredo pretežno telefonisti in so prevezovali telefonske pogovore tri nadstropja višje, precej dela pa so imeli tudi s pojasnjevanjem, zakaj pri stavki neposredno niso zraven. Zgodovinsko izpričana solidarnost delavcev v materialni proizvodnji s šolniki, kakor smo bili včasih navajeni reči, kadar je zmanjkalo denarja za šolstvo, se v obratni smeri tokrat ni ponovila.



starši pripeljali še pred šesto. Bali so se namreč napovedanih težav v prometu. Staršev o stavki niso posebej obveščali, starši pa so za stavko sicer vedeli in jih je zanimalo samo, če bo za varstvo otrok preskrbljeno in če bodo dobili hrano. Spraševali so edino še, če naj po otroka pridejo kaj prej.

No, pa to ni bilo potrebno, saj so se v tem vrtcu odločili, da ne bodo izvajali le vzgojno izobraževalnih aktivnosti, vse drugo je bilo po starem. Od 167 zaposlenih v zavodu je v stavki sodelovalo 109 delavcev, kar pomeni 65 odstotkov vseh. Stavkajoči so se sestali in spregovorili o stavkovnih zahtevah, od dejavnosti je odpadla kiparska delavnica, pa plesne vaje, saj pri obojem sodelujejo tudi zunanji sodelavci vrta. Otroke pa je bilo treba kljub temu zaposliti, tako da dopoldne ni teklo posebej drugače kot sicer.

Otrokom niso posebej povedali, zakaj stavkajo. Če bi bila večja stavka, splošna na primer, potem bi večjim otrokom že morali povedati kako in kaj, je povedala Debeljakova. Tako pa jih tokrat s svojimi težavami vzgojiteljice niso obremenjevale, upajo pa tudi, da otrok tudi v prihodnje ne bo treba obremenjevati s težavami starejših.



# STOP TOČNO DO 8. URE

Ljudje so preklinjali, grozili in rotili, toda stavekajoči so bili neizprosni

Medtem ko, prometno gledano, včerajšnje opozorilne stavke v Mariboru niti opazili nismo, pa je bilo popolnoma drugače na celjskem območju.

Po skoraj prazni hitri cesti smo se z užitkom pripeljali do cestninske postaje v Arji vasi, ki je bila

zabasana z avtomobili. Za Postajo je bila namreč tovornjarska barikada, ki je zapirala smeri proti Ljubljani in proti Arji vasi.

Sef stavekajočih Ferdinandc Ograd: »Dogovorjeno je, da je cesta zaprta do 8. ure, in zaprta bo tudi ostala.«

Pristopil je človek z zdravniškimi napotnicami v roko: »Človek, v avtomobilu imam očeta, ki mora do ure natanko v Klinični center.«

Ferdinandc se je omechal: »Dobro kilometer in pol peljete proti Velenju, prišli boste do asfaltiranege odcepa do Zalca.«

Tudi mi smo se ravnali po tem nasvetu v prepričanju, da bo naslednje barikada šele nekje pri Ljubljani. Toda stali smo že v Šempetru. Tam so tovornjakarji zaprli poti do Ljubljane in do Polzele tako, da niti vozniki Camel Trophyja ne bi mogli mimo. Ta barikada je morala biti najresnejša, saj je bilo v njej tudi vozilo teritorialne obrambe, tako da ni jasno, ali se ni stavki priključila tudi slovenska vojska.

Samo dejstvo, da sva novinarja in da sva s seboj imela fotoaparata, je pomagalo, da sva se prepeljala tudi skozi to barikado (vojne izkušnje pač). Najprej sva posnela voznika tovornjaka Toneta Jesenka, ki je nato odmaknil svoj

tovornjak za meter nazaj in zapekljala po skoraj popolnoma prazni cesti proti Ljubljani. Za nama je ostala množica preklinjajočih in grozečih avtomobilov, od katerih se je vsakemu kam mudilo, vendar jih neizprosni stavkarji do osme ure niso spustili nikamor.

Že v Šempetru so naju opozorili na tretjo barikado pri Vranskem. Tam so imeli najbolj urejeno stavkovno barikado – tovornjaka sta pokrivala vsak četrtino ceste, vrzel med njima pa so »zaprla« s plastičnimi stožci. Malce prepričevanja in zdrvela sva proti Lukovici, kjer naj bi bila četrta barikada. Toda ni je bilo, kajti ura je bila že nakaj minut čez osmo, in do Ljubljane smo prišli brez vsakršnih ovir v uri in tri četrt – barikadam navkljub. Tudi v Ljubljani redek promet, malo avtobusov, sicer vse normalno.

Napovedanega zborovanja stavekajočih pred zgradbo republiške skupščine ob trinajsti uri ni bilo.

Nikola Šostarič  
Sposojeno iz Večera



## V MARIBORU STAVKALO 80 ODSOTKOV DELAVCEV

Splošne opozorilne stavke se je v Mariboru udeležilo kar 80 odstotkov delavcev, združenih v Svobodnih sindikatih Slovenije, ponekod pa so se jim pridružili tudi člani Neodvisnih sindikatov Slovenije – v tistih podjetjih, kjer so.

Na Območnem svetu Svobodnih sindikatov Podravja v Mariboru, kjer imajo sedež tudi odbori dejavnosti, so po deveti uri dopoldne že zbirali prve vtise in poročila iz podravskih mest in podjetij, ki so se odločila za to zadnje opozorilo vladi, da tako ne gre več naprej. Franc Stecler, predsednik sveta Območnega sindikata Podravja je povedal, da so v Mariboru, Slovenski Bistrici, Ptuj, Pesnici, Rušah, Ormožu in Lenartu delavci opozorilno stavko izpeljali organizirano, pod vodstvom stavkovnih odborov in predvsem dostojanstveno. Skupne sindikalne zahteve in tiste, ki so značilne za vsako podjetje posebej, so delavci svojim vodstvom predstavili argumentirano. Pri tem so prisluhnili tudi predstavnikom vodstev podjetij in njihovi predstavitvi problematike posameznih podjetij.

V Podravju zunanjih manifestacij ni bilo veliko, vse se je v glavnem odvijalo za zidovi in ograjami podjetij. Omeniti velja le protest gozdarjev in lesarjev, ki so hlobovino s Pohorja vozili po nekoliko daljši poti na žago skozi Maribor, Ptuj, Slovensko Bistrico. Pri tem se je zgodila tudi drobna nevspečnost, ko so policaji, ki so sicer strokovno in korektno spremljali konvoj tovornjakov, dva voznika tovornjakov denarno kaznovali zaradi prepočasne vožnje in s tem oviranja prometa.

Tudi vozniki Certusovih avtobusov in Špedtransovih tovornjakov so protestirali tako, da so se popeljali skozi Maribor. Sicer pa v samem Mariboru med 6. in 8. uro avtobusi niso vozili, blokirana je bila tudi glavna avtobusna postaja.

V delu Maribora so dispečerji Elektra Maribor od 7. do 9. ure izklopili elektriko, v drugem delu mesta pa so to storili zvečer. Za to potezo so bili deležni nekaj ogroženih telefonskih klicev in zmer-

janja z boljševidničnimi elementi, drugih posledic odklopa ni bilo.

Trgovci v Podravju so se na stavko odzvali različno. Ponekod so za eno uro zaprli trgovine in izvedli sindikalne sestanke z vodstvi podjetij, drugod so imeli odprto ves čas. Vsi pa so ponudili kupcem v podpis peticijo z njihovimi sindikalnimi zahtevami in po prvih poročilih so kupci peticijo množično podpisovali.

Delavci v tekstilni industriji so delo prekinili med 7. in 9. uro in izvedli članske sestanke, medtem ko so komunalne delovne organizacije delo prekinile ob različnih urah, da delo ne bi preveč trpelo. Podobno je bilo v gradbeništvu ter v kmetijski in živilski industriji, kjer so delavci na sestankih dodali še vrsto svojih internih zahtev.

Za stavko se je odločilo tudi zdravstvo, vendar so jo tamkaj organizirali med 12. in 14. uro, da bi cimnanj prizadeli bolnike. Zato so v mariborski bolnišnici tudi postregli s kosilom pol ure prej, da so se lahko potem delavci sestali z vodstvom in razpravljali o problemih, ki jih tudi v zdravstvu ne manjka.

V največjih mariborskih podjetjih, kot denimo v TAM-u, Metalni, Elektrokovini, TVT Boris Kidrič in drugih so delavci prav tako ustavili delo, kot so se dogovorili. Spregovorili so o problematiki in svojih zahtevah, potem pa so točno ob dogovorjeni uri ponovno poglali stroje.

Aktivno se stavke niso udeležili delavci v finančnih organizacijah. V Službi družbenega knjigovodstva zato, da so lahko urejali vse potrebno pri izplačilih osebnih dohodkov nekaterih podjetij (redkih, ki se držijo kolektivne pogodbe!), delavci bank pa so sindikalne zahteve sicer podprli, vendar so z občanoma v sredo normalno poslovali.

Odbori posameznih dejavnosti sindikatov v Podravju bodo v naslednjih dneh opozorilno stavko temeljito analizirali, nato pa bodo na seji sveta Območnega sindikata Podravja izdelali tudi oceno in se dogovorili za nadaljnje ravnanje.

B. G.

Franc Bobovec na shodu nezaposlenih

## DANES DVA TISOČ, ŽE JUTRI ŽAL DVESTO TISOČ

Nikogar nismo prišli ogrožati, nikogar izsiljevat; nismo prišli pretit in tulit, saj se še kako zavedamo težkih časov, zaskrbljujočega položaja slovenskega gospodarstva, ki v pomurski regiji, v lendavski občini pa še posebej, dobiva prav alarmantne razsežnosti. Toda prišli smo vas opozoriti, in ta apel naslavljamo na vas, predstavniki republiške in občinskih vlad Pomurja, da ste v tej politični evforiji, v tem bolnem boju za oblast na gospodarstvo popolnoma pozabili. Poleg tega vse, kar se dogaja – te nepravilnosti in krivice, ob blagoslovu tistih,



ki so za to odgovorni, težko stanje in naše stiske le še poglobljajo. Opozorili bi vas radi, da se naš čas izteka, da se je mnogim med nami že iztekel, in ostali smo nemočni, odvisni, nezadovoljni – na robu preživetja, s socialnimi stiskami in travmami, ki jih lahko občuti in razume le tisti, ki to resnično doživijo. Res smo nemočni in odvisni kot posamezniki, vendar smo danes že prava armada brezposelnih: plaz, ki ga, če bo krenil, nobena sila ne zadrži. Se vi, ki krojite naše usode in ki smo vas, v veri v boljše čase, navsezadnje tudi mi volili, zavedate posledice vaše mlačnosti, neodločnosti, tolerance...? Problem brezposelnosti ni problem nezaposlenih; to bi moral biti v prvi vrsti vaš pro-

blem. Nad vhomom na pokopališče piše: BILI SMO KOT VI, BOSTE KOT MI! Mi nismo mrtvi, pa čeprav smo le številke, s katerimi se v zadnjem času vse več tudi manipulira. Mi podpiramo tudi upravičene zahteve zaposlenih, katerih velika večina težko shaja, medtem ko se skupno ustvarjena sredstva nekontrolirano trošijo, ko se po podjetjih krade in razprodaja skupno ustvarjeno imetje, ko bogatijo stečajni upravitelji, ko se odpirajo privatne delavnice in trgovine, ki so zrasle na žuljih delavcev...

Zahtevamo, da se ugotovijo inventurna stanja na dan stečajev in hkrati naj se pokličejo na odgovornost vsi tisti, ki so dvignili namenska sredstva za ohranitev delovnih mest oziroma zaposlitev delavcev, svojih obveznosti pa niso uresničili. Vsi vemo za to, vendar mi nismo pristojni in poklicani, da to raziskujemo; ve se, čigavo delo je to, tembolj, ker je vsem jasno, da so to že kazniva dejanja, za katera naj krivci takoj odgovarjajo!

Vsi vi, ki se sedaj skrivate za zavescami, nas opazujete in se morda celo zgražate nad nami, ker podobnih stisk, na vašo srečo, še ne poznate, se boste morda že jutri znašli v isti koloni – z nami! Nikoli se ne bomo sprizanjili s tem, pa naj bo država kakršnakoli, da bo ostala na cesti samohranilka ali delavec, ki smo ga dvajset in več let prikazovali kot poštenega, dobrega in ga dajali za zgled, po drugi strani pa so direktorji in njihovi verni, kimajoči »sateliti«, ki so zavozili tri, štiri, podjetja in tudi »petič« prihajajo na »prestol«! Nam je jasno, da le zaposleni lahko, z dobro organiziranostjo, delom in uspešnim poslovanjem zagotovite pogoje za nove zaposlitve, zato naj dobijo dobri delavci in sposobni vodilni kader vse, kar so si zaslužili, karieriste in nesposobne, kradljivce in prevarante pa, v interesu nas vseh, postavite v dolgo vrsto čakajočih. Tam naj nam pogledajo v oči, če si upajo!

Z olajšanjem in nekimi moralnim zadoščanjem smo nedavno sprejeli visoke državne funkcije, vendar (in to so neobremeni novinarji zelo slikovito na-

Po izvedenih opozorilnih stavkah so se predstavniki sindikatov podjetij zbrali na SKUPNEM ZBORU ČLANIC SVETA KRANJSKIH SINDIKATOV, na katerem so ocenili potek stavk in sprejeli

Odrpito pismo

VLADI REPUBLIKE SLOVENIJE  
SKUPŠČINI REPUBLIKE SLOVENIJE  
PRESEDSTVU REPUBLIKE SLOVENIJE

Vsa številna dosedanja opozorila in pobude vladi in skupščini RS, da preprečita ekonomski in socialni zlom mlade slovenske države, niso dala zadovoljivih rezultatov. Padanje življenjskega standarda se pospešeno nadaljuje in vsak dan je več ljudi na preizkusu socialne vzdržljivosti. Zato smo na pobudo Zveze svobodnih sindikatov in Konfederacije sindikatov 90 izvedli napovedano splošno opozorilno stavko. Z njo vas najresnejše ponovno pozivamo, da končno sprejmete konkretne ukrepe za zavstavev naraščajoče revščine, večanja števila brezposelnih in drugih negativnih socialnih posledic, ki jih s seboj prinašajo neurejene gospodarske razmere.

Odlučno zavračamo uvajanje administrativnih ukrepov na tista področja, ki se v državah s tržnim gospodarstvom urejajo s kolektivnim pogajanjem. Pričakovali smo, da nam bosta vlada in parlament zagotovila življenje in delo v pravni državi. Žal pa ugotavljamo, da ni tako, saj se vedno bolj uveljavlja zakon močnejšega. Zato se vedno manj veselimo priborjene slovenske samostojnosti in take demokracije, ki bo iz nas naredila reveže, brezpravne državljanje in številke na seznamih presežkov delavcev.

Zvezi svobodnih sindikatov in Konfederaciji sindikatov 90 predlagamo, da po preteku enega meseca ocenita, kako so bili doseženi cilji splošne opozorilne stavke. V primeru, da cilji ne bodo doseženi, naj pozoveta vse zainteresirane slovenske sindikate k napovedi in izvedbi splošne stavke slovenskih delavcev, ki bo trajala do izpolnitve zahtev.

Kranj, 18. 3. 1992

Jože Antolin,  
predsednik Sveta kranjskih sindikatov

pisali se je ves posvet, namenjen gospodarskim težavam in nezaposlenosti, sprevrgel v hvalospeve dobrega sodelovanja med republiško vlado in njenimi resorji ter lendavsko občinsko vlado. Tako predstavniki brezposelnih kot direktorji smo odšli s posveta z ministri, namestniki in namestniki namestnikov povsem razočarani

manipulacij, pa naj si bo to na strankarski ali nacionalni osnovi. Če gre za državljana Slovenije in ima tu stalno bivališče, pa naj si bo to Srb, Madžar, Hrvat ali Kitajec, je slovenska država dolžna zanj skrbeti. Mi nismo proti nikomur, kot nekdo želi izkoristiti to maso nezadovoljnih; še najmanj proti hrvaškim delavcem, ki so leta in leta, skupno z nami, gradili in ustvarjali, toda ob tolikšni nezaposlenosti se občinska vlada mora zavedati, da je poklicana, da

### Leglo zla

Blizu 2000 brezposelnih Pomurcev se je 17. marca zbralo pred stavbo občinske skupščine v Lendavi z namenom, da bi slovensko vlado, pomurske politike in vodilne v gospodarstvu opozorili na veliko stisko in vse težje življenje nezaposlenih ljudi. V dobrem letu je zaradi stečajev podjetij v Pomurju (22 podjetij) ostalo brez dela 2.500 delavcev, na zavodu za zaposlovanje pa je prijavljenih več kot 8.000 brezposelnih. V prejšnji številki DE smo objavili njihove zahteve: zahtevajo predvsem učinkovito ukrepanje za ustavitev nevarnega plaza stečajev, ukrepanje proti množičnemu odpuščanju delavcev, še posebej zahtevajo, naj se čimprej sestane slovenski parlament in jasno spregovori o sedanjih razmerah s posebnim ozrom na razmere, v katerih živijo nezaposleni. Med govorniki je bil tudi predsednik Svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič, ki je podprl njihove upravičene zahteve in z stavkom, da je slovenska vlada tisto podjetje, ki bi moralo najprej v stečaj, opozoril na leglo zla v slovenskem gospodarstvu in družbi. Shod nezaposlenih so organizirali Svobodni sindikati Pomurja. Prisostvovali so mu tudi nekateri predsedniki izvršnih svetov pomurskih občin, žal pa ni bilo nikogar od slovenske vlade, ki ima očitno več posluha za sodelovanje pri koncertu kakšnega manjšega cerkvenega zbora in podobnih potranskih rečeh. Naključno ali ne so ta dan odstopili tudi vsi ministri lendavske vlade, in bosta vnaprej očitno delovala le župan in predsednik vlade.

(M. H.)

in brez upanja v boljše čase. Ali je potem pod »sodelovanjem« misljena pogrnjena miza v hotelu ali bograč v gorah? So ti funkcionarji občutli trip obubožanega lendavskega gospodarstva in socialne stiske delavcev ter nezaposlenih? So ti funkcionarji res videli ta košček rodovitne prekmurske zemlje, ki jih hrani, kjer je toliko mejnih prehodov, pot do njih pa je nevarna, skoraj nemogoča... Pot preko Dolge vasi, ob prvem soočenju z neko državo, je prava »grozljivka«; starši iz dneva v dan trepečejo za svoje otroke in le blazni sreči se imamo zahvaliti, da še ni prišlo do tragičnih posledic. Tisoči so na robu preživetja; lačni, bos, in goli, v pa se ukvarjate z obračunavanjem s preteklostjo, s preimenovanjem ulic in šol, s podaljševanjem delovne dobe ob armadi nezaposlenih, z gladovno stavko enega kulturnika ob desetstisočih lačnih ust, ki jim je osnova umetnost, kako nahraniti svoje otroke. Spremljamo prave »boje«, v katere se mediji obveščanja vključujejo, in sicer v zvezi z izsiljevanji na račun osebnih dohodkov, ki naj, recimo, ne bodo 40.000 ampak 60.000 tolarjev... Sedaj poslušajte naš glas; glas tistih, ki dobivajo 7.000 tolarjev ali pa so brez kakršnekoli pomoči, z družinami, otroki... Mi želimo delo, pravičnost in resnico! Ograjujemo se od kakršnih koli

se tudi do pojava te dnevne migracije opredeli, izdelala jasne kriterije in začne reševati vprašanja in težave svoje občine, ki jih nihče drug ne bo reševal. Tako je povsod po svetu. Tudi madžarska manjšina tarna, da je Madžarov vedno manj... Resnica je v tem, da »bežijo« tja, kjer se da preživeti. Mi živimo na narodnostno mešanem področju, kjer smo živeli v sožitju ter razumevanju in bili zgled vsej Evropi in svetu. Preprosti ljudje tega sožitja niso in ne bodo pokvarili, saj želijo s svojimi sosedi, kot doslej, živeti složno, si pomagati in sodelovati. Politicarji in nesposobni, bolno ambiciozni karieristi na položajih so »zakuhal« ozračje, ki je polno eksploziva in utegne, ob podpihovanju nacionalne mržnje in neresenjanju problemov tudi tukaj eksplodirati. Mi tega ne želimo, zato želimo ob tej priložnosti pozvati vse prisotne, še posebej nezaposlene, katerih nezadovoljstvo želi nekdo izkoristiti za dosego svojega cilja, naj ohranijo dostojanstvo. Ne nasledajte nikomur; dovolj močni smo, da povemo, kar mislimo, da uresničimo svoje realne, človeškemu življenju dostojne cilje in zaživimo človeka vredno življenje.

ŽELIMO DELO, DA BO NAŠIM OTROKOM LEPŠE, KOT JE DANES NAM!

Franc Bobovec

Obalna sindikalna organizacija

### Budnica vladi

Jadran Čalija – sekretar Obalne sindikalne organizacije je uro po koncu splošne opozorilne stavke le-ta takole ocenil: »Na osnovi informacij, ki jih imamo, lahko povem, da se je stavki odzvala velika večina članov naše organizacije. Stavka je potekala brez zapletov, brez izgrediv in je bila dostojanstvena. Rezultate stavke, ki se nanašajo na naše zahteve, bomo lahko povedali šele kasneje, vendar upamo, da bo ta opozorilna stavka spremenila odnos vlade do pogajanj in zagotavljanja socialne stabilnosti, ekonomskega in socialnega programa.«



# Informacija **skei** predsednikom sindikata in vsem delavcem

# DOHODNINA

Dohodnino plačuje fizična oseba (vsak posameznik) s stalnim prebivališčem v Republiki Sloveniji, ki ima v posameznem koledarskem letu na njenem območju kateregakoli od obdavčljivih dohodkov. Med dohodke (vire dohodnine) spadajo:

- osebnih prejemki,
- dohodki iz kmetijstva,
- dohodki iz dejavnosti,
- dobički iz kapitala,
- dohodki iz premoženja,
- dohodki iz premoženjskih pravic.

Po veljavni slovenski davčni zakonodaji smo vsi davkoplačevalci izenačeni, seveda pa tisti z višjimi dohodki plačujejo višje davke.

Slovenski davki so približno enako visoki kot drugod po Evropi, tudi sistem je podoben, čeprav je na prvi pogled nekoliko zapleten. Toda razen pisanja davčne napovedi in kasnejšega plačila dohodnine davkoplačevalec pravzaprav nima drugih skrbi. Med letom plačujemo davkoplačevalci t.i. AKONTATIVNE DAVKE. Pri odmeri dohodnine, ki je davek na skupni letni bruto dohodek posameznega davkoplačevalca, pa se vsota med letom plačanih akontativnih davkov ODŠTEJE od odmerjene dohodnine. Zato tudi drža, da (do)plačilo dohodnine za večino niti ne bo preveliko breme ali pa ga sploh ne bo (nekateri bodo deležni vračila).

## Kako izračunamo dohodnino

Formula za izračun je precej enostavna. Od seštevka letnega bruto dohodka odštejemo znesek plačanih prispevkov za zdravstveno varstvo, pokojninsko invalidsko zavarovanje, iz OD za zaposlovanje, članarin, samoprispevkov in tako dobimo OSNOVO. Od osnove nato ODŠTEJEMO olajšave, ki jih imamo po 7. čl. in lahko znašajo največ 10% osnovne osnove, nato pa odštejemo še druge olajšave (otroci, vzdrževani člani). Tako dobimo dohodkovni razred. Znesek dohodkovnega razreda poiščemo v tabeli stopnje dohodnine. Ko ugotovimo, koliko je dohodnina, ki jo bomo morali plačati, od nje ODŠTEJEMO vsoto prej omenjenih AKONTATIVNIH DAVKOV, ki sm jih plačevali že med letom (vsak mesec pri plači).

Podatke o letni bruto plači, prispevkih za socialno varnost in davkih, ki smo jih plačali že med letom, vam mora pisno posredovati vaše podjetje. Prav tako vam mora podatke o bruto dohodkih in že plačanih davkih od drugih osebnih prejemkov in avtorskih honorarjev poslati izplačevalec teh dohodkov, podatke o dobičkih iz kapitala, dohodkih iz dejavnosti in iz premoženja pa dobite v odmernih odločbah. Podatke o katastrskem dohodku najdete v obvestilih iz občine.

Nekateri prejemki niso obdavčeni, to so izjeme, za katere posameznik ne plačuje nobenega davka. Če ste imeli katerega od teh prejemkov, državi za te dohodke niste dolžni plačati nič in tudi v davčni napovedi ne vpišete tega prejemka. Davki se ne plačujejo od:

1. prejemkov iz naslova odlikovanj in družbenih priznanj,
2. dodatkov in priznavalnih, izplačanih udeležencem NOB,
3. prejemkov po predpisih o pravicah imetnikov »Partizanske spomenice 1941«,
4. prejemkov po predpisih o pravicah vojnih in mirnodobskih vojaških invalidov ter civilnih invalidov vojne,
5. prejemkov za delo med rehabilitacijo,
6. prejemkov po predpisih o pravicah borcev španske narodnoosvobodilne in revolucionarne vojne 1936 do 1939, borcev za severno mejo v letih 1918 in 1919 in slovenskih vojnih prostovoljcev iz vojn 1912 do 1918,
7. prejemkov za občasno ali začasno nego oziroma pomoč invalidom, ki jih fizičnim osebam izplačajo invalidske organizacije,
8. jubilejnih nagrad, odpravnin in denarnih nadomestil, izplačanih v enkratnem znesku po predpisih o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti,
9. prejemkov iz naslova socialno-varstvenih pomoči, kamor sodijo varstveni dodatki k pokojnini, denarna pomoč za brezposelnost, družbena pomoč otrokom, denarna pomoč kot edini in dopolnilni vir preživljanja ter začasne in enkratne socialne pomoči,
10. prejemkov iz naslova rejnin ter oskrbe v tuji družini,
11. prejemkov iz naslova nadomestila za invalidnost,
12. dodatkov za pomoč in postrežbo,
13. prejemkov iz naslova plačila za začasno ali občasno opravljanje dela učencev in študentov, prejetih preko študentskih organizacij ljubljanske in mariborske univerze, ki imajo na podlagi pogodbe o koncesiji z republiškim upravnim organom, pristojnim za finance, pooblastilo za izvajanje strokovnih nalog posredovanja dela,
14. štipendij,
15. nagrad, uvedenih na podlagi zakonov in odlokov družbenopolitičnih skupnosti ter aktov kulturnih in znanstvenih zavodov ter gospodarskih zbornic, ki se dajejo posameznikom kot posebno družbeno priznanje,
16. nagrad za življenjsko delo oziroma dosežke, ki se dajejo kot splošno družbeno priznanje vidnim znanstvenikom, književnikom, umetnikom in športnikom,
17. nagrad, ki jih dajejo znanstvenikom, umetnikom in športnikom Organizacija združenih narodov in njene organizacije, mednarodne organizacije in tuje nacionalne organizacije z mednarodnim ugledom kot mednarodno priznanje za znanstveno, književno in umetniško delo ter izjemne dosežke na področju telesne kulture.

## Kaj so olajšave

Zakon o dohodnini omogoča dve vrsti olajšav, s katerimi si lahko zmanjšamo dohodnino. V obeh primerih si ZMANJŠUJEMO OSNOVO ZA DOHODNINO. Od osnove bo namreč odmerjena dohodnina, in čim manjša bo ta osnova, tem manjša bo dohodnina. PRVO MOŽNOST ima vsak davkoplačevalec. Svojo osnovo za dohodnino (osnova so vsi obdavčljivi dohodki, manj vsi plačani socialni prispevki) si lahko zmanjša do 10% osnove, če je ta del svojih dohodkov porabil za izdatke iz 7. člena ZASE in to lahko dokaže z dokumenti.

## Olajšave po 7. čl.:

1. Znesek sredstev, vloženih v nakup dolgoročnih vrednostnih papirjev (delnice, obveznice) pri izdajatelju vrednostnega papirja.
2. Znesek sredstev, vloženih v nabavo, rekonstrukcijo in modernizacijo osnovnih sredstev, zmanjšan za višino sredstev znižane osnove pri davku iz dejavnosti.
3. Reinvestiran del dobička od dolgoročnega vrednostnega papirja.
4. Znesek sredstev, porabljenih za nakup ali gradno stanovanjske hiše ali stanovanja za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, za vzdrževanje teh objektov in odpravo ovir za invalida v teh objektih. Olajšava se prizna le tistim, ki so reševali svoj stanovanjski problem v letu 1991 za nakup in gradnjo stanovanja oz. hiše, ki pred tem še niso bili lastniki stanovanja oz. hiše. Olajšavo je mogoče uveljavljati tudi za vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš (npr. računi za belež, ploščice, streho itd.). Lastnikom se prizna za olajšavo sredstva, porabljena za nakup materiala, ter za vzdrževalna dela. Etažnim lastnikom pa se kot olajšava za vzdrževanje prizna 80% plačanega etažnega prispevka. Imetnikom stanovanjske pravice oz. najemnikom pa se za stroške vzdrževanja upošteva 80% plačane letne stanarine oz. najemnine, razen tega pa še dejanska vlaganja v vzdrževanje najetih objektov.
5. Znesek sredstev, vloženih v gradnjo malih hidroelektrarn, v varstvo okolja in varčevanja z energijo (nakup izolacijskih materialov, priključek na kanalizacijo, naprave za manjšo porabo elektrike v gospodinjstvu itd.)
6. Sredstva, ki jih imetnik kulturnega spomenika vložijo v njegovo vzdrževanje v letu, za katero se dohodnina odmerja, na podlagi dokumentacije izvajalca del, s katerim je strokovna organizacija za varstvo kulturne dediščine v sporazumu, sklenjenem z imetnikom spomenika, soglašala.
7. Po spremenjenem in dopolnjenem zakonu o dohodnini se za olajšavo štejejo tudi prispevki in premije, plačane za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstveno varstvo in zaposlovanje, pravnim osebam s sedežem v Sloveniji. TU GRE ZA NEOBVEZNA DODATNA ZAVAROVANJA.
8. Znesek sredstev, vloženih v nakup zdravil, zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov ter v zdravljenje in rehabilitacijo v zdravstvenih zavodih in zdraviliščih za zavezanca in vzdrževane družinske člane, kadar so bili napateni na takšno zdravljenje.
9. Znesek sredstev, s katerimi udeleženci izobraževanja ob delu plačujejo storitve šolskim zavodom za pridobitev katerekoli stopnje izobrazbe.
10. Znesek sredstev, namenjenih za znanstveno, raziskovalno in razvojno dejavnost (nakup raziskovalne opreme, izobraževanje kadrov, nakup računalnikov, naprav za merjenje fizikalnih lastnosti, mikroskopov ipd.).
11. Znesek sredstev za nakup knjig in učnih pripomočkov s področja umetnosti, znanosti, kulture, izobraževanja in vzgoje ter športa, nepremičnin posebne kulturne, znanstvene ali zgodovinske vrednosti in umetniških del (nakup avdiovizualnih naprav, strokovnih knjig in revij, športnih rekvizitov, plačilo kakršnegakoli dodatnega izobraževanja itd.).
12. Plačane članarine političnim strankam in sindikatom.
13. Plačane prostovoljne denarne prispevke in vrednost daril v naravi za humanitarne, kulturne, znanstvene, športne, ekološke in religiozne namene. Upoštevanje se tudi prispevki ali darila, dana invalidskim organizacijam.

SKUPNA VREDNOST VSEH OLAJŠAV, KI BI JIH UVELJAVLJALI PO ZGORAJ NAŠETIH TOČKAH NE MORE PRESEGATI 10% OSNOVE ZA DOHODNINO.

Prav tako pa v 7. čl. spadajo tudi olajšave, ki pa ne spadajo v prej omenjeno vsoto 10%.

1. (14) Plačani zneski samoprispevkov v občini ali krajevni skupnosti.
2. (15) Letni povprečni OD zaposlenih v RS invalidom s 100% telesno okvaro, če jim je bila priznana pravica do tuje nege in pomoči, na podlagi odločbe Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja.
3. (16) 8% povprečnega OD zaposlenih v RS zavezancem po dopolnjenem 65. letu starosti (olajšava se prizna tudi vsem, ki so kadarkoli v l. 1991 doživeli svoj 65. rojstni dan).

DRUGO MOŽNOST imajo tisti davkoplačevalci, ki vzdržujejo družinske člane. Zavezancem, ki vzdržujejo družinske člane se prizna posebna olajšava. Za prvega otroka in za vsakega drugega VZDRŽEVANEGA družinskega člana se osnova zmanjša za znesek, ki znaša 8% letnega povprečnega OD zaposlenih v RS (v l. 1991 JE TO PRIBLIŽNO 16.500,00SLT). Za vsakega nadaljnjega otroka se olajšava poveča za 2% navedenega OD (dva otroka:  $8 + 8 + 2 = 18\%$ , trije otroci:  $18 + 10 + 2$  (za tretjega otroka) =  $30\%$ , za štiri otroke  $30 + 12 + 2$  (za četrtega otroka) =  $44\%$ , itd.

Za otroke, ki nadaljujejo šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji v kraju izven stalnega prebivališča, se olajšava poveča za 4% povprečnega OD v RS.

Za otroka, motenega v telesnem in duševnem razvoju, znaša olajšava 20%, za otroka, trajno nezmožnega za delo (starejši od 18 let) pa 50% letnega povprečnega OD v RS.

Za vzdrževanega družinskega člana se ne štejejo osebe, ki z zavezancem živijo v izvenzakonski skupnosti.

Olajšavo za otroka se lahko uveljavlja od otrokovega 18. leta, če nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji in ni v delovnem razmerju pa do največ 26. leta starosti, za delo nezmožnega otroka pa ne glede na starost. Za vzdrževanega otroka, ki je starejši od 18 let in se ne izobražuje ter je za delo sposoben, če je prijavljen pri službi za zaposlovanje in živi s starši v skupnem gospodinjstvu, ter nima lastnih sredstev za preživljanje, oz. so ta manjša od višine posebne olajšave.

Če ima vzdrževan družinski iz kakršnih koli virov lastne dohodke, se znesek olajšave zmanjša za toliko, kolikor so znašali letni dohodki tega vzdrževanega člana.

## Stopnje dohodnine

Po statističnih podatkih z dne 13. 2. 1991 znaša povprečna bruto plača v letu 1991 16.823,00 tolarjev in letna 201.876,00 tolarjev. Ta dva podatka seveda upoštevate pri prej omenjenih olajšavah.

## ČE ZNAŠA LETNA OSNOVA SLT ZNAŠA DAVEK SLT

r	nad	do	19%	
109.986		219.972	20.897 + 28%	nad 109.986
219.972		439.944	51.693 + 35%	nad 219.972
439.944		879.88	128.684 + 40%	nad 439.944
879.888			304.661 + 45%	nad 879.888

Kako pridemo do osnove za dohodnino, smo omenili že v začetku (bruto OD – socialni prispevki – olajšave po 7. čl. – druge olajšave). Tako dobljeno osnovo sedaj poiščemo v zgornji tabeli. Če smo v prvi kategoriji (19%) potem si samo izračunamo akontativne davke med letom (vsak mesec pri OD).

Če se najdemo v katerikoli od ostalih skupin, potem najprej od dobljene osnove odštejemo znesek, ki je v tabeli pod napisom NAD, in to razliko pomnožimo z v tabeli predvidenim odstotkom. Temu pa nato prištejemo še fiksni znesek, ki je določen v tabeli.

PRIMER: Osnova je 110.000SLT. Od 110.000 odštejemo 109.986 in dobimo 14SLT. Teh 14 pomnožimo z 0,28 (ker je stopnja 28%). Dobili smo 4SLT in tem prištejemo 20.897 in tako smo dobili 20.901SLT. Od tega pa sedaj odštejemo že med letom plačane akontativne davke. Razlika je tisti znesek, ki ga bomo morali doplačati, če pa dobimo negativni predznak pa nam ga bodo davkarji povrnili.

## Kako izpolnimo davčni obrazec

### A. Podatki o dohodkih zavezanca

#### A. I. Osebnih prejemki

Pod oznako 11 se vpišejo v ustrezne stolpce podatki o letni bruto plači skupaj z nadomestili, o plačani akontaciji dohodnine in o letnem znesku prispevkov na podlagi izpisa, ki ga delavcu izroči izplačevalec prejemkov. Če je zavezanec prejel plačo pri več izplačevalcih, vpiše v ustrezne stolpce seštevke posameznih vrst prejemkov in obveznosti.

Pod oznako 13 se vpišejo nadomestila, ki jih izplačuje Ministrstvo za zdravstvo, Ministrstvo za obrambo in Zavod za zaposlovanje. Podatki se vpišejo na podlagi izpisov, ki jih zavezancem izročijo navedeni izplačevalci.

Pod oznako 14 se vpišejo podatki o regresu za letni dopust, ki so pod isto oznako navedeni v izpisu izplačevalca.

Pod oznako 15 se vpiše v ustrezne stolpce seštevke prejemkov, doseženih s priložnostnim opravljanjem storitev (po pogodbah o delu), pri vseh izplačevalcih teh prejemkov ter seštevke obračunane in plačane akontacije od teh prejemkov.

#### A. II. Drugi dohodki

Pri dohodkih iz kmetijstva vpišejo zavezanci pod oznako 21 v stolpec 8 znesek katastrskega dohodka kmetijskih in gozdnih zemljišč, ugotovljen za leto 1991, zmanjšan za katastrski dohodek zemljišč, za katera so bile priznane olajšave in oprostive, v stolpec 10a pa odmerjeni davek iz kmetijstva kot akontacijo dohodnine. Izpis teh dajatev lahko tisti, ki so jih plačevali med letom (zelo redki), najdejo na odmernih odločbah.

Pri dohodkih iz premoženjskih pravic vpišejo zavezanci v ustrezne stolpce pod oznako 61 in 62 podatke iz izpisov, če so imeli izplačila avtorskih honorarjev ali drugih dohodkov, kot so izumi, tehnične izboljšave, ipd.

#### B. I. in B. II.

V okenca pri točkah od 1 do 14 zavezanci vpišejo znesek sredstev, porabljenih za navedene namene za zavezanca.

Dokumentov, s katerimi zavezanec uveljavlja zmanjšanje davčne osnove, ne prilaga k davčni napovedi, mora pa jih hraniti še eno leto po izdaji odločbe o odmeri dohodnine, ker jih bo dolžan predložiti davčnemu organu na njegovo zahtevo.

#### B. III.

V stolpcu 4 te tabele zavezanec označi sorodstveno razmerje do vzdrževanega družinskega člana tako, da pod ustrezno črko vpiše znak »x«. V stolpec 5 zavezanec vpiše »x«, če otrok nadaljuje šolanje na srednji, višji ali visoki stopnji v kraju izven stalnega prebivališča. V stolpec 6 vpiše zavezanec znak »x«, če je otrok moten v telesnem ali duševnem razvoju. V stolpec 7 zavezanec vpiše znak »x«, če je otrok trajno nezmožen za delo. V stolpec 8 se vpiše število mesecev vzdrževanja družinskega člana. V stolpec 9 vpiše zavezanec znesek lastnih sredstev vzdrževanja družinskega člana, razen otroškega dodatka ter prispevka za preživljanje oz. preživitve. V stolpec 10 vpiše podatek samo tisti zavezanec, ki želi uveljavljati olajšavo in je plačeval te obveznosti na podlagi sodne odločbe, sporazuma ali dogovora o preživljanju.

## Oddaja davčne napovedi

Obrazci za pisanje davčne napovedi so naprodaj v vseh knjigar-nah. Priložena so jim tudi natančna navodila, kako jih izpolniti. Z izpolnjenjem ne bi smelo biti posebnih težav, saj ste že morali dobiti ustrezne podatke od izplačevalcev dohodka. Davčne napovedi naj bi poslali OBČINSKIM davčnim upravam do 31. marca. Za zamudo so predvidene visoke kazni.

Pri tem velja upoštevati priporočilo davkarjev, da izpolnjene obrazce pošljete na davčne uprave po pošti (PRIPOROČENO), ker se tako izognete stanju v vrstah pred davčnimi okenci.

Realno je pričakovati, da bodo prve odločbe o plačilu dohodnine prišle šele dva meseca po oddaji napovedi. Po prejemu odločbe bo treba predpisano doplačilo plačati v 30 dneh oz. bodo v enakem roku vrnili razliko tistim, ki so med letom plačali že več, kot je potrebno.

## Kazni

Za vse, ki bodo iz kakršnegakoli razloga »POZABILI« na oddajo davčne napovedi, je NAJNIŽJA PREDVIDENA KAZEN 25.000 tolarjev. Kaznovani bodo tudi tisti, ki bodo napoved sicer oddali v predpisanem roku, ne bodo pa napisali potrebnih podatkov, ki jih davčni uslužbenci potrebujejo za odmero davka.

Še višje kazni pa po zakonu čakajo tiste, ki bodo po svoje prikrojili davčno napoved in zapisali nižje prejemke, kot so jih v resnici dobili, ali pa, če bi določene prejemke sploh utajili, pa tudi, če bi uveljavljali olajšave, do katerih niso upravičeni (npr. poverjanje računov). V teh primerih je najnižja predvidena kaznen 200.000 tolarjev.

Recenziral: **Janez Kopač**, predsednik skupščinske komisije za proračun in javne finance



# DESET TISOČ LAČNIH OTROK

V letošnjem letu močno upada število otrok, naročenih na obroke šolske prehrane, še posebno tistih iz socialno šibkejših družin. Približno vsak mesec po sto kosil manj. Že leta 1991 je bilo v slovenskih šolah 8600 otrok, ki niso v šoli dobili nobenega obroka, kar je okrog 300 razredov. Po najnovejših dosedaj zbranih podatkih republiškega zavoda za šolstvo pa je slika o šolski prehrani naravnost porazna. Zbrani podatki za približno polovico šol namreč kažejo, da je kar 5285 ali 106 razredov brez vsakega obroka. Ko bo raziskava končana za vseh 430 šol, kolikor jih je v Sloveniji, napovedujejo, da bo otrok, ki so v šoli brez vsakega obroka, že blizu deset tisoč.

Ali drugače povedano, blizu deset tisoč osnovnošolskih otrok sedi danes v šolskih klopih bolj ali manj lačnih, odvisno od tega, ali so si morda prinesli od doma kakšen sendvič. Marta Hrovatin iz republiškega zavoda za šolstvo opozarja na slabšanje razmer v šolah še zlasti po letošnjem prvem februarju, saj se je takrat hrana podražila za deset odstotkov. Temu je botroval novi zakon o prometnih davkih, ki določa petodstotni davek na proizvode, ki so namenjeni za prehrano ljudi, ter petodstotni davek od prometa storitev. Obdavčili smo torej šolske malice in kosila!

Kosila in malice pa se dražijo še dodatno, saj zahteva priprava manj kosil oziroma malic ob istih vzdrževalnih stroških večjo ceno.

Tudi sami smo povprašali na dve naključno izbrani šoli v Ljubljani, kako je s šolsko prehrano in ugotovili dokaj zaskrbljujočo sliko. Na osnovni šoli Borisa Kidriča v Savskem naselju so nam po-

Zveza prijateljev mladine Slovenije je sprožila akcijo, da se vsakemu učencu zagotovi vsaj en tople obrok dnevno. Za socialno ogrožene otroke pa naj država zagotovi regres za prehrano. Prehrana vpliva na rast in razvoj, fizično sposobnost, delovno zmogljivost in odpornost otrok. V času, ki ga mladi preživijo v šoli, bi morali dobiti dva do tri obroke hrane, še posebej, če upoštevamo zaposlenost staršev pri nas. Šolska prehrana pomembno vpliva na zdravje otrok in mladine.



V Konvenciji o otrokovih pravicah je zapisano, da država priznava otroku pravico do življenjske ravni, ki ustreza njegovemu telesnemu, umskemu, duhovnemu, npravnemu in družbenemu razvoju. Prav tako je v konvenciji zapisano, da država otrokom zagotavlja obvezno in vsem dostopno brezplačno osnovno šolanje, pravico do prostega časa, igre in razvedrila ter prostega udeleževanja kulturnega življenja in umetnosti.

In kakšna je resničnost? Od februarja 1992 morajo šolarji plačevati še petodstotni davek na šolske potrebščine, knjige in učbenike. Po šolah se zmanjšuje število interesnih dejavnosti, oziroma jih morajo starši financirati sami. Marsikje ukinjajo regres za šolo v naravi, zimovanja in letovanja, da o tem, da otroci in mladina ob ogledu kulturnih in umetniških prirediteljav plačujejo skoraj enako ceno kot odrasli, sploh ne govorimo.

vedali, da je bilo septembra leta 1990 naročenih na kosila 46 odstotkov otrok, leto kasneje prav tako septembra 37,5 odstotka otrok, na začetku letošnjega šolskega leta pa le še 32 odstotkov otrok. Na osnovni šoli Jožeta Potrča pa je ta hip naročenih na kosilo komaj 24,8 odstotka otrok.

Opazajo, da so v letošnjem letu začeli starši pogosteje odjavljati kosila kot prej, še posebej v marcu, ko je malico objavilo 32, kosila pa 19 otrok.

Slovenski šolarji, ki preživijo v šoli od šest do osem ur, bi morali dobiti vsaj malico in kosilo. Za otroka je čakanje na obed do 15. ali celo 17. ure, predolgo. Sistematski pregledi otrok v Mariboru so pokazali, da je vse več otrok slabokrvnih. To je brez dvoma posledica neustrezne prehrane, menijo zdravniki. Otrok raste in se razvija, zato rabi kakovostno prehrano.

Med kakovostno hrano v otroški dobi sodijo predvsem beljakovine, vitamini in hranila, ki vsebujejo minerale. A vsega tega dobivajo otroci vse manj. Starši jih vse pogosteje hranijo s cenejšo hrano, predvsem s kruhom, krompirjem, različnimi nekakovostnimi juhami. To je hrana, ki sicer napolni želodec, za skladen duševni in telesni razvoj otroka pa je neprimerna. Lahko celo usodna.

Lahko se zgodi dvoje: ali se bo v šoli prehranjevalo še manj otrok ali pa bomo z izdatnejšim regresiranjem šolsko prehrano naredili dostopno vsem učencem. To zadnje bi bilo nujno še posebej zato, ker je šolsko kosilo za večino otrok glavni obrok in nikakor ne več dopolnilo k domači prehrani.

M. F.

## V POKOJ STAREJŠI

Z novim pokojninskim zakonom, ki bo začel veljati prvega aprila, se zaostrejo pogoji za predčasno upokojevanje. Od 1. aprila dalje se bodo namreč lahko predčasno upokojili le zavarovanci, ki bodo izgubili službo zaradi stečaja ali likvidacije podjetja, delovni invalidi II. in III. kategorije in brezposelni. Tudi za predčasno upokojevanje se bo postopoma višala starostna meja od 55,5 (moški) oziroma 50,5 leta (ženske) v letošnjem letu do 58 oziroma 53 let v letu 1997.

Novost v pokojninskem zakonu je tudi možnost delne upokojitve, ki pomeni, da je zavarovavec polovico delovnega časa zaposlen in dobiva plačo, za drugo polovico pa prejema pokojnino, četudi že izpolnjuje pogoje za upokojevanje. Uvaja se tudi dopolnilno in dodatno zavarovanje, ki zavarovancu omogoča povečanje pokojninske osnove. Od 1. aprila dalje bodo tudi nadure, za katere smo plačali prispevke, pristieli v pokojninsko osnovo.

Novi zakon omogoča tudi dokup pokojninske dobe za čas dokončanega rednega šolanja na višji in visoki stopnji ter za čas služenja vojaškega roka, ki bo predvidoma cenejši kot siceršnji dokup let. A osnova za ta dokup let še ni določena.

Sicer pa je največja novost nove pokojninske zakonodaje postopno višanje starostne meje za upokojevanje in ugodnejše usklajevanje pokojnin. Do konca letošnjega leta se bodo zavarovanci s polno pokojninsko dobo (40 oziroma 35 let) lahko upokojili še po starem.

Od 1. 1. 1993 naprej pa bodo tudi ti zavarovanci s polno pokojninsko dobo morali izpolnjevati starostni pogoj: do leta 1998 se bo potrebna starost vsako leto poviševala za pol leta. Odtlej naprej pa bo veljala ob polni pokojninski dobi obvezna starost za moške 58 let in za ženske 53 let.

Dolžina delovne dobe in tudi pokojninska osnova se z novim zakonom ne spreminjata. Toda že letos, od 1. aprila dalje, velja postopno zviševanje starostne meje za starostno upokojevanje. Tisti, ki se bodo odločili za odhod v pokoj po 1. aprilu, bodo morali biti za starostno upokojevanje ob 20 letih pokojninske dobe stari po leta več kot po sedanjem zakonu (60,5 oziroma 55,5 leta), v prihodnjem letu še pol leta več (61 oziroma 56 let), in tako naprej vse do začetka leta 1997, ko bo uveljavljena končna starostna meja za pridobitev pravice do starostne pokojnine, to je 63 oziroma 58 let.

Starostna meja se bo torej postopno dvignila za tri leta. Zavarovanci, ki ne bodo imeli dopolnjene pokojninske dobe 20 let, bodo pravico do starostne pokojnine pridobili tako kot doslej, torej ko bodo stari 65 let (moški) oziroma 60 let (ženske), kajpak če bodo imeli najmanj 15 let zavarovalne dobe. Tistim torej, ki bodo do konca marca dopolnili 60 oziroma 55 let in imajo 20 let pokojninske dobe, se splača pohiteti v pokoj še ta mesec, sicer bodo morali delati še pol leta dlje.

Ugodnejše za upokojence bo predvsem usklajevanje pokojnin, saj bodo odslej ob vsaki uskladitvi le-teh dobili poračun razlike za nazaj za dva meseca in ne tako kot zdaj, le za en mesec. Tudi odmera denarnih nadomestil za delovne invalide bo po novem ugodnejša, saj jih bodo usklajevali kot pokojnine.

M. F.

# OBSOJENI NA SVET SARDIN

Družina Rebernik, ki poleg očeta in matere šteje še štiri otroke, štiri ljubke fantke, stare od desetih mesecev do sedmih let, je obsojena stanovati stisnjena kot sardine: živijo namreč kot podnajemniki v stanovanju, ki meri, reci in piši, borih 30 kvadratnih metrov. To enosobno stanovanje, ki je brez centralnega ogrevanja, tako da je treba kuriti peč, je v četrtem nadstropju enega izmed starejših ljubljanskih blokov, kjer ni dvigala. Za najemnino plačujejo po 150 mark mesečno.

Ona je medicinska sestra v ljubljanskem UKC, mesečno zasluži 15 tisočakov, zdaj je še na porodniškem dopustu. On pa poročniški dopustu. On je modelni mizar v Litostroju in prinese domov 12 tisočakov. Za vse štiri otroke dobita 5.800 tolarjev otroških dodatkov. Vse skupaj zneso torej 32.800 tolarjev in s tem naj bi se šestčlanska družina prebila skozi mesec! Potem pa naj še kdo reče, da je treba skrbeti za otroški naraščaj, da izumiramo, da bi morali rojevati še več otrok. Kako samo poskrbimo za tiste, ki se rodijo!

Srečko, Izidor, Aleksander, Boštjan: kako lepi otroci, da jih je veselo pogledati! Najstarejši obiskuje prvi razred, najmlajši še ni shodil, vendar že krepko stoji na nogah, očetu v naročju. Same oči so ga, tako resno gleda, kot da vse razume, kar kdo pove.

Rebernikovi so podnajemniki že osem let, dejansko vse od tedaj, ko je na svet privekal prvi otrok. Izračunali so, da so do zdaj plačali že 18.000 mark za najemnino stanovanj. To je že kar lep denar. Kaj vse bi si s tem denarjem lahko kupili, morda tudi manjše stanovanje, čisto svoje.

Pogovarjamo se v majhni kuhinji, v kateri se komaj obrneš. Gospodinja je pravkar pomila posodo od kosila in po-

pripadalo Slovincu. Zdaj pa ne dajejo ničesar več, ne tako in ne drugače. Tudi v UKC ne.

Smolo imata, ker sta obadva iz revnih družin, pravita. Ona nima nič od svoje družine in tudi on ne more ničesar pričakovati. »Če si revež, če se nimaš kam obrniti, če nimaš ničesar in nikogar, ki bi ti pomagal, ti je gorje.« Cloveku zmanjkuje besed. »Tako je nazadnje videti, kot da sva nespособna, ker nimava stanovanja,« z grenkobo v glasu pravi oče Srečko. Vseskozi pišeta prošnje, že od leta 1985. Pišeta jih na vse strani. Pa ne pomaga nič.

»Govorijo – imejte otroke. Samo povejo naj, kako jih preživeti,« pravi Srečko. Popravšamo jih, kako preživijo z manj kot 33 tisočaki na mesec. In Srečko računa:

Za stanovanje gre 8.300, za vrtec 3.500, nato 1.400 za od-

## kričec primer



voz smeti, 1.200 za šolsko malico, 2.000 za elektriko. Skupno je že 16.400, torej polovica vse vsote. Vendar še niso všteti stroški za plin, vodo in kurjavo, za hrano. Dnevno porabijo po dva litra mleka, po pol kilograma ali več kruha, 4 jogurte, kar zneso po 200 tolarjev na dan ali mesečno 6.000 tolarjev. Kje pa je še vsa druga hrana in vse ostalo za preživetje!

In kar je najhuje, za povrh se jima je še pokvaril pralni stroj. Boben je bajje počil. Popraviti ga ne morejo, ker bi jih to veljalo najmanj pet ali šest tisočakov. Pokažejo mi ga. Toda ta denar bo treba nekje izrtati, kako bodo sicer prali za štiri otroke! Tudi hladilnik ne dela, motor je šel k vragu. Popravilo bi spet veljalo precej denarja, bojda 15 tisoča-

kov. Bodo pa brez. Zdaj uporabljajo gospodarjev, mini-aturni hladilnik.

Na dopust hodijo na Soro, na morje ne morejo niti pomisliti. Tudi v kino ne hodita. »Včasih bi šla rada z otroki na pizzo,« pravi Slavica. »A tega razkošja si pač ne moremo privoščiti...«

Saj – z novo davčno zakonodajo so dobili kot velika družina možnost olajšave pri nakupu avtomobila. A kaj naj počneta z avtomobilom, ko pa še za sproti nimata in si morata, čeprav nerada, sposojati denar. A vse to bi se še dalo kako urediti in potrpeti, ko bi le dobil svoje stanovanje! Tako bi najstarejši sin, tisti šolarček, naposled dobil šolsko mizo, za katero bi lahko v miru napisal domačo nalogo. Zdaj je namreč nima kje pisati.

»Navajeni smo skromno živeti,« pravi Slavica in ljubeče poboža otroka po glavi. Materinska ljubezen kar izžareva iz nje. »Vsaj stanovanje da bi dobili.« In mi razkažejo to, ki ga imajo zdaj. Edina soba je spalnica in dnevna soba hkrati: soba je na pol pregrajena z omaro – na eni strani je zakonska postelja, v kateri spijo najstarejši trije otroci, za omaro pa kavč, ki ga zvečer raztegnejo v ležišče in na njem spita onadva z najmlajšim otrokom. Nasproti kavča je televizija, ki ni njihova, od lastnika je. Vsi trije otroci sedijo tam eden poleg drugega in gledajo risanko. Prostora za igranje še za enega otroka ni, kaj šele za štiri!

Vprašujoče otroške oči me spremljajo še dolgo potem, ko odidem. Kot bi vrtale vame z vprašanjem, ali je kje pravica na tem svetu...

Marija Frančeškin





## Naša pesem 1992

O srednje slovensko zborovsko tekmovanje Naša pesem 1992 bo od 10. do 12. aprila v Mariboru. V prvem krogu, ki pomeni nacionalno tekmovanje, bo nastopilo 16 moških, ženskih in mešanih zborov iz Ajdovščine, Celja, Domžal, Ljubljane, Maribora, Kranja, Šoštanja, Trebnjega, Velenja in Vrhnike. V drugem krogu se bodo izbranim slovenskim pridružili še zbori iz Gradca (Avstrija), Tallinna (Estonija), Zagreba (Hrvaška), Rige (Latvija) in Nižnjega Novgoroda (Ruska federacija) ter najboljša zborstva iz NP 1990, MePZ Obala iz Kopra in Vokalna skupina Ave iz Ljubljane.

Bienalno slovensko tekmovanje letos torej prerasča svoje dosedanje okvire in prvič postaja mednarodna zborovska prireditev. Število sodelujočih zborov od drugod je videti skromno, potrjuje pa velik ugled, ki so ga slovenski zbori na mednarodni glasbeni sceni pridobili z dosežki na tradicionalnih mednarodnih festivalih in tekmovanjih, in pomeni veliko priznanje organizatorjem (ZKOS/Slovenski pevski zvezi in ZKO Maribor). Naša pesem 1992 se uvršča med promocije slovenske dr-

žavnosti. Pokroviteljstvo je sprejel Milan Kučan, predsednik državnega predsedstva.

V programskem pogledu je Naša pesem 1992 zahtevnejša in bogatejša. Od petka do nedelje bo šest koncertov. Vsak

zbor, ki se bo izkazal v prvem krogu tekmovanja, bo nastopil še dvakrat. Koncertni nastop vsebuje obvezne skladbe (eno- in dvozborne motete) Jakoba Gallusa ter izvirna zborovska dela iz domače in



## Televizijska stavka ali Jazbec pred sodiščem

V minulih dneh smo se srečali s prvo organizirano novinarsko stavko. Ta je najprej pokazala, da tudi demokratični sistem in znotraj njega Demokratska stranka, katere člani imajo v rokah slovenski radio in televizijo, producirajo sovražnike za svojo lastno potrebo in za vsakim grmom vidijo strahove preteklosti.

Zlasti gospod Rudi Šeligo po prvem skupščinskem labodjem spevu doživlja novega. Taisti mož je še nedavno tega stal v prvih vrstah ljudi, ki so obsojali in grajali nasilje države nad ljudmi, tokrat pa me

vse bolj spominja na čase rdeče mladosti, ki sem jih tudi sam ustvarjalno spreminjal po mirni poti.

Pretežni del generacije, ki danes ustvarja radijske in televizijske programe, je bil v času afere Jerovšek v študentskih klopih in danes v sporu uporabljati zoper nje te stvari, je nevljudno in nevedno. Lahko pa je to dramaturško učinkovito, vendar ne življenje in ne delo nista drama in dramatika.

Trma vodstva jasno kaže, da ob vsem znanju in deklarirani demokraciji nima sposobnosti trezno nastopati v konfliktni situaciji in vanjo vnaša elemente, ki s sporom nimajo nič in ga zgolj zapletajo ter podaljšujejo. RTV, odeta v marmor in večkrat imenovana podmornica, je krhka zgradba, ljudje v njej pa zaradi narave dela izpostavljeni hudim stresom. Tem dejstvom dodaja svoje tudi vodstvo, ki vede ali nevede vrta gore denarja izven hiše ali pa v hiši in v tarnanju o slabem stanju pristane kot najbolj uspešen slovenski ne-

profiniti gospodarski subjekt.

Nekdo tu nekoga vleče za nos, ali pa gospodje ne vedo, kaj se jim dogaja v hiši, ki jo vodijo. V vsakem primeru bi morali trezno razmisliti, ali sodijo na čelo radijsko televizijskega kolosa ali ne. Tudi po tem dogajanju nič ne bo več, kot je bilo. Grozljivo pa je, da lahko vodilni ljudje tako zaničevalno obravnavajo ljudi, ki jim dan za dnem dajejo kruh, delo in javno podobo.

In zgodilo se je, kar se je moralo. V skupščini bosta o zadevah razpravljala odbor, ki ga vodi gospod Franček Rudolf, direktor radia, in odbor, ki ga vodi gospod Šeligo, predsednik sveta.

Ta dvoedinost je skregana z demokracijo in diši po Jazbecu pred sodiščem. Ugotavljati, kdo je dolžan izvajati podpisano, pa je zgovoren primer sprenevedanja, in komentarka je prav povedala, da gre tokrat tudi za stranko, ki nosi ime demokratska, in za njen ugled v javnosti!

Milan Bratec

### UNIVERZA V MARIBORU

#### Fakulteta za organizacijske vede Kranj

Fakulteta za organizacijske vede Kranj organizira posvetovanje organizatorjev dela, ki bo v Portorožu od 1. do 3. aprila tega leta, pod naslovom:

### ORGANIZACIJA - INFORMATIKA - KADRI - perspektive razvoja

Prijavljenih je prek 80 referatov, ki bodo objavljeni v zborniku posveta. Kotizacija znaša za prvega udeleženca 5.500 SLT, za vsakega naslednjega pa 5.000 SLT.

Podrobnejše informacije na telefonski številki 064/213-181, 212-834 int. 24 ali po telefaksu 064/214-458.

## Skok v Južno Ameriko

12.

Zanimivost tega ljubkega mesta je tudi vrsta muzejev: španski, portugalski, geografski. V geografskem muzeju sem videl ogromno okostje samice plavega kita. Dolgo je bilo 18,5 metra in je bilo ta samica nekoč tehtala celih 40 ton. Potem sem se pogledal v zemljevide iz 15., 16. in 17. stoletja. Neverjetno, kako veliko ti lahko zemljevidi, čeprav sila preprosto narisani, povedo o obdobju, v katerem so bili narejeni. Lahko vidiš, kako se je postopoma širilo znanje o novih deželah, pač v skladu s tem kako so španski, portugalski in angleški kapitani odkrivali nova ozemlja.

Iz zemljevidov je bilo razvidno, da je bilo znanje geografov sprva omejeno le na ozek obalni pas, sprva le Afrike, potem še vzhodnega dela Južne in Severne Amerike, ob katerega so najprej trčile ladje iz Evrope. Presenetilo me je, kako točno so karte iz 15. stoletja že zadele obliko kopnega okoli Sredozemskega morja, italijanski škorenj, Jadransko morje. Kakšni bodo videti zemljevidi čez 100 let? Katere države bodo tedaj imele glavno vlogo na svetovni sceni? Kateri velikanji bodo tedaj prevzeli vlogo nekdanj tako mogočne Portugalske, ki jo je sedanost postavila povsem na obrobje?

Na odsotnost urugvajske in tudi argentinske kulture in samobitnosti vpliva tudi dejstvo, da ni bilo avtohtone indijanske kulture, ki bi jo priseljenci vsaj deloma sprejemali in se z njo poistovetili, kot je to bilo v Braziliji in Mehiki. Španski, italijanski in drugi emigranti so s svojimi navadami in običaji prišli v tujo deželo, kjer so jih v stoletjih le malo spremenili. Na lokalnem trgu ob ostankih starega obzidja so domačini ponujali tipične urugvajske pletenine, meni pa je bil najbolj všeč urugvajski tekoči jogurt. S kosi narezanega sadja v njem in s sladkim okusom me je spominjal na osveljilni kitajski jogurt.

### Fatamorgana

Še en »biser« se mi je posrečilo »odkriti« v času mojega bivanja v Buenos Airesu.

Ko sem pohajkoval po mestu, posebej še v bližini avtobusne postaje na Trgu ustave, sem videval veliko avtobusov z napisi Rio de la Plata. Na sami avtobusni postaji je bilo na desetine takšnih avtobusov in cele kolone ljudi so se vile med postajališči. Vsi so čakali, da pridejo na vrsto za te avtobuse. Ne vem zakaj, vendar trdno sem bil prepričan, da gre pri

Piše:  
Bogomil  
Ferfila



tem za veliko turistično znamenitost Argentine, kot je npr. kitajski zid blizu Pekinga ali planina Corcovado v Rio.

Običajna »finta« pri takšnih znamenitostih je, da če jih obiščeš z agencijo, je izlet vsaj petkrat ali celo desetkrat dražji. Razni perspekti ti praviloma ne povedo, kako prideš do teh znamenitosti, čeprav obstajajo dobro organizirani lokalni prevozi. Ti prevozi so praviloma rezervirani za domačine, neumni in bogati turisti pa naj bi plačevali visoke agencijske cene.

Ker nisem vedel, da so čudoviti slapovi Iguacu daleč na severu Argentine, sem upal, da jih bom morda videl na izletu v ta »čudežni« Rio de la Plata. Ali pa bo to vsaj čudovita izletniška točka ob reki, kjer bo poceni hrana in pijača, muzika, obrtniški sejem itd.

Postavil sem se torej v vrsto pred okencem za karte za Rio de la Plata. Ko sem karte dobil, sem bil spet v vrsti za vstop na avtobus. Kar zadeva načine prevoza in vrste, imajo v Južni Ameriki svo-

jevrstna pravila. V Argentini ti ni treba stati v vrsti le, če se odločiš za »manj vreden« prevoz. Če se strinjaš, da na vožnji ne boš sedel, do česar si kot lastnik karte upravičen, ampak boš stal, lahko greš iz vrste in vstopiš na prvi avtobus, ki pride.

V Rio je bila podobna rešitev pri vožnji z znamenitim tramvajem na hrib iznad downtowna. Za vožnjo s tramvajem sicer plačaš normalno ceno, če sediš. Če pa stojiš na stopnicah ob tramvaju in se držiš za ograjo ter visiš kot grozd ob njegovi strani, je vožnja brezplačna. Ob progi tramvaja so številne ograje in železni stebri, in to pogosto zelo blizu vagona, tako da moraš imeti kar nekaj izkušenj, da se odločiš za takšen način vožnje. Opazoval sem lepo oblečena študenta, kako sta se obesila na vagon, očitno da bi prihranila nekaj drobiža pri vožnji do šole in nazaj. Večina takšnih potnikov je namreč mularija, ki pogosto tudi tekmuje v skokih s hitro vozečega tramvaja in nanj. Omenjeni tramvaj je znamenit tudi po tem, da veliko turistov med vožnjo okrajuje. Prav idealno je namreč radosnemu turistu potegniti aparat ali torbo iz rok in skočiti s tramvaja. Videl sem tudi mladeniča, ki mu je manjkala cela leva roka, in se spraševal, če jo je izgubil na takšni vožnji. Ne glede na izid mojega razmišljanja, je fant še vedno potoval na brezplačen, »viseč« način.

Ker sem avtobus pričakal v vrsti, sem prišel do svojega sedeža, in moje veliko turistično potovanje na Rio de la Plata se je pričelo. Ker je bil ravno čas, ko so ljudje končali delo in se vračali domov,

je bila en vpadnicah velika gneča. Avtobus je potreboval več kot uro, da se je prebil iz mestnega direndaja. Tako se je predstava o razprostranjenosti Buenos Airesa še okrepila. Ko smo končno zapustili njegove četrti, je do Rio de la Plate po napisih na občestnih tablah ostalo še kakih 30 kilometrov.

Ves čas sem videval avtobuse, kako so se vračali, in mislil sem si: »Tudi s povratkom ne bom imel problemov. Odkriti moram le, kdaj pelje zadnji avtobus, da bom lahko čimveč časa prebil na ogledovanju in zabavi.«

Še vedno imam v spominu slabo izkušnjo, ko sem se iz Izraela preko Aten vračal domov. V Atene sem prišel utrujen in neprespan. Ker sem imel nekaj ur časa in zato, da bi mi časa hitreje minil, kot mine čakanje na železniški postaji, sem se odločil za »mojo preizkušeno« način ogledovanja mestnih znamenitosti. Ta je tek-

šen, da sedeš na mestni avtobus, plačaš ceno redne vozovnice ter se odpelješ do konca proge. Nato postopek ponoviš v obratni smeri in izstopiš približno tam, kjer si na avtobus vstopil. V Atenah je tedaj sijalo toplo grško sonce in po kratkem času gledanja skozi okno me je »zmanjkalo«. Ko pa sem se prebudil - groza. Zunaj so se zeleznila polja in travniki in slišati je bilo krkutanje ptic. Spoznal sem, da sem sedel na avtobus, ki je peljal nekam na deželo. V mrzlici sem nato le odkril v avtobusu nekoga, ki je znal nekaj besed angleško, in povedal mi je, da naj takoj izstopim ter počakam na avtobus v nasprotno smer. Avtobus je sicer čez nekaj ur le prišel, vendar mojega vlaka v Atenah na postaji ni bilo več. Od takrat me je vedno strah, da se ne bom uspel vrniti pravočasno, in zato včasih rajne na kakšen izlet na grem, če se vse skupaj zdi pretresno.

Nadaljevanje prihodnjici

DE časopis slovenskih delavcev

- Delavska enotnost je bila ustanovljena 20. novembra 1942
- DE - časopis slovenskih delavcev je glasilo Svobodnih sindikatov Slovenije
- Izdaja ČZP Enotnost, 61000 Ljubljana, Dalmatinova 4, poštni predal 479
- Direktor in glavni urednik: Marjan Horvat, telefon 313-942, 311-956
- Namestnik glavnega urednika: Franček Kavčič, telefon 313-942, 311-956, 313-942
- Odgovorni urednik: Ciril Brajer, telefon 116-163, 311-956, 313-942
- Časopis urejajo: Andrej Agnič (Sindikalni zaupniki) Sašo Bernardi (fotografija), Brane Bombač (oblikovalec), Marija Frančekškin (Zivljenjska razpotja), Ivo Kuljaj (Ravbarkomanda, Najpomembnejša stran), Damjan Križnik (Kažipot), Robert Pekljaj (novinar), Boris Rugej (Na tržnem prepihu), Sonja Seljak (lektorica), Andrej Ulaga (Na tržnem prepihu), Igor Žitnik (Razum in srce) in Jožica Anžel (tajnica), telefon 313-942, 311-956
- Naročnina: 321-255
- Posamezna številka DE stane 60 tolarjev
- Ziro račun: 50101-603-46834
- Tisk: Tiskarna Ljudske pravice, Kopitarjeva 2, Ljubljana
- Časopisni svet: Metka Roksančič, Mira Videčnik, Alojz Omejc, Ciril Urek, Edo Kavčič, Jernej Jeršan, Dušan Semolič



# PRIROČNIKI ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE, STROKOVNE SLUŽBE PODJETIJ IN POSAMEZNIKE

● več avtorjev:

## KAKO UVELJAVITI SPLOŠNO KOLEKTIVNO POGODBO V PRAKSI

Navodila – Splošna kolektivna pogodba za gospodarstvo.

Cena 330,00 SLT

● Janez Kopač

## DAVKI PO NOVM

Nove neposredne dajatve in socialni prispevki in nove dajatve ter sprejete novosti in predlogi za spremembo decembrskega davčnega svežnja.

Cena 150,00 SLT

● več avtorjev:

## MOJE PRAVICE NA DELOVNEM MESTU

Delovno razmerje – Prenehanje potreb po delavcih – Posebno varstvo žensk, mater, delavcev z družinskimi obveznostmi, mladine, invalidov in starejših delavcev – varstvo pravic delavcev – Varstvo pri delu – Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja, za primer brezposelnosti, zdravstveno, socialno varstvo – Seznam služb pravne pomoči.

Cena 200,00 SLT

● Mira Becele

## STANOVANJSKA RAZMERA PO NOVM

Priročnik za lastnike stanovanj in za tiste, ki bi to radi postali... Stanovanjski zakon s komentarjem in primeri praktične uporabe njegovih določil

Cena 330,00 SLT

● Gregor Miklič

## NOVA DELOVNA ZAKONODAJA

Preciščeno besedilo Zakona o delovnih razmerjih in Zakona o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti s komentarjem.

Cena 330,00 SLT

● Bogdan Kavčič

## DELAVCI IN UPRAVLJANJE

Participacija – vzroki, cilji, vsebina in moč, organizacijske oblike, prednosti in kritike, evropski modeli participacije in kaj prinaša novi »Zakon o sodelovanju delavcev pri upravljanju podjetij«.

Cena 250,00 SLT

● več avtorjev:

## KAKO POSTATI PODJETNIK – KAKO USPEŠNO POSLOVATI

Iz zbirke ABC PODJETNIŠTVA

Cena 300,00 SLT

## ● ROKOVNIK – PRIROČNIK 92

Vsebina: Koledarski vložek, zapisniški vložek, priročnik za sindikalne zaupnike.

Cena 450,00 SLT

● Aleksej Cvetko

## ZAKON O POKOJNINSKEM IN INVALIDSKEM ZAVAROVANJU Z OBRAZLOŽITVIJO

Zakaj so bile potrebne spremembe v pokojninski in invalidski zakonodaji – Spremembe pogojev za upokojevanje – Nova definicija invalidnosti in kaj to pomeni – Nov sistem odmere nadomestil plač invalidom II. in III. kategorije invalidnosti – Sprejemni postopki za uveljavljanje in varstvo pravic, revizija, sodno varstvo – Organizacijske spremembe – Kako s pridobljenimi pravicami.

Cena 430,00 SLT

Vse informacije o knjigah – priročnikih objavljamo v časopisu »DE«. Časopis DE in knjige lahko naročite pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni (061) 321-255, 110-033, 313-942, 311-956.

Od 1. 2. 1992 se za knjige zaračunava 5-odstotni prometni davek.

## NAROČILNICA NA ČASOPIS »DE«

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, naročimo (do pisnega preklica)

..... izvod(ov) tednika »DE«. Pošljite nam ga na

naslov: .....

Ulica, poštna št., kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

Dne:..... Žig Podpis naročnika

Naročnino bomo poravnali v zakonitem roku.

## NAROČILNICA ZA KNJIGE – PRIROČNIKE

Pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročimo

..... izv. ● Kako uveljaviti ..... izv. ● Davki po novem

..... izv. ● Moje pravice na ..... izv. ● Stanov. razmerja

..... izv. ● Nova del. zakon. .... izv. ● Delavci in upr.

..... izv. ● Kako postati podj. .... izv. ● Rokovnik 92

..... izv. ● Zakon o pokojnin.

Naročeno mi pošljite na naš naslov: .....

Ulica, poštna št. in kraj: .....

Ime in priimek podpisnika: .....

1. Račun bomo plačali v zakonitem roku.

2. Kot ind. kupec bom plačal po povzletju.

Dne:..... Žig Podpis naročnika

Hudič je vzel šalo: Lojze Peterle se je sicer izmuznil padcu pri glasovanju za novega mandatarja Marka Voljča, a je po tem dogodku tudi največjem slepcem znotraj nekdanjega Demosa postalo jasno, da nas njegova politika nesporno vodi v nacionalno gospodarsko in s tem tudi politično katastrofo. Peterle je potem sicer skušal manevrirati (pogovori s Socialistično in Liberalno demokrasko stanko), vendar se je spotaknil že na prvi stopnici. Zdaj se vede kot noj in se v stilu prave ravbarkomande drži na oblsti, čeprav mu je docela jasno, da je takšno njegovo početje popolnoma nelegitimno. Že zdaj nas je groza posledic, če bi se krščanskodemokraskemu prvaku posrečilo obdržati na oblasti do novih volitev.

Poučeni o gospodarskih gibanjih in popolni socialni eroziji, posebej v nekaterih svobodnih sindikatih, namreč opozarjajo, da nam ob sedanjih gospodarskih trendih že maja grozi kolaps. Se pravi vsesplošno propadanje gospodarstva, iz katerega se kaj lahko izmimo nepredvidljive politične posledice. Zdaj že postaja jasno, da je krščanskodemokrasko igra z ognjem ušla z vajeti

# Hudič je vzel šalo

samim akterjem, ki se jim je sicer z nekontroliranim usklajevanjem interesov posameznih lobijev posrečilo ustvariti na tisoče novih »ponižanih in razžaljenih«, ne vedo pa več, kako jih zdaj obvladovati. Splošno opozorilno stavko slovenskih delavcev torej lahko jemljemo kot zadnji poskus dobronameranih in zmernih sindikalistov, s katerim skušajo vlado in parlament opozoriti, da je te umazane igre konec, sicer... No, sicer tudi najmočnejši sindikalni liderji ne zagotavljajo več, da bodo lahko še nadzorovali dogajanja v svojih vrstah. To pa je že teren, ki presega meje parlamentarne demokracije in ki nam lahko namesto željene demokracije prinese vse kaj drugega, s čimer imamo Slovenci že kaj bridke izkušnje.

Opozorila Gospodarske zbornice in Bajtovega inštituta o tem ne dopuščajo nobenega dvoma več. Gospodarska

gibanja so skrajno neugodna in, to nas posebej skrbi, v celoti precej slabša, kot je načrtovala vlada. Vsi dolgovi, skupaj z bančnimi izgubami in denacionalizacijskimi (sic!) stroški znašajo že več kot 10 milijard dolarjev.

Je ob teh podatkih dovolj, če je vlada zgolj sramežljivo priznala, da se »res sooča z večjimi težavami, kot je pričakovala«? Ali bi bilo morebiti (predvsem zanjo) pametneje, če bi odkrito priznala, da spričo najrazličnejših okoliščin stvari več ne obvladuje in da zato nepreklicno odstopa? V tem trenutku gre namreč že čisto za moralno vprašanje, ki bi se ga tisti, ki nam najbolj solijo pamet s (svojo) moralno, le morali zavedati. Hudo nam, če je koprena te njihove morale že tako močna, da skozenjo ne vidijo več...

Ivo Kuljaj

# KMEČKI LOBI SE NE OZIRA NA DELAVCE

Slovenski upokojevalci kuhajo vse hujšo jezo nad »kmetijskim lobijem« ki je terjal, naj skupščina najprej sprejme zakon o zadrugah, šele zatem pa naj pride na vrsto pokojninsko invalidska zakonodaja. Zaradi te zahteve so upokojevalci prikrajšani za enomesečno povišanje pokojnin, kar v njihovih očeh nedvomno ne povečuje ugleda prejšnje kmečke in sedanje slovenske »ljudske« stranke. Pa tudi delavci niso zadovoljni z nenehnimi monopolnimi pritiski kmetov za zvišanje cen živilom. In za kaj sploh gre pri zakonu o zadrugah, da se »splača« zameriti delavcem in upokojevalcem?

Zakon o zadrugah sestavlja dva vsebinska dela. Prvi ureja status zadrug (poenotena je ureditev zadrug, ki je bila doslej določena v kmetijski, obrtni in stanovanjski zakonodaji), drugi pa lastninjenje zadrug na podlagi kooperantskih odnosov in vračanje tistega premoženja zdrug, ki je bilo podržavljeno po 9. 5. 1945.

Zakon je rezultat grobega pritiska »kmetijskega lobija« na predlagatelja. Ta lobi je zahteval, da se v imenu in na račun kmeta (zadruga) opravi nacionalizacija živilske industrije in del njenega premoženja prenese na kmetijske zadruga, drugi del pa podržavi.

Zakon so utemeljili z ugotovitvijo, da je premoženje v živilski predelovalni industriji nastalo z izkoriščanjem kmetijske proizvodnje in živinoreje. Čeprav je prav »kmetijski lobi« ves čas trdil, da so visoke cene kmetijskih pridelkov »greh« vseh tistih, ki so se vrinili med kmeta in potrošnika in z monopolom ubirali akumulacijo, zdaj naenkrat trdi, da so nizke cene kmetijske proizvodnje pri kmetih tiste, ki da so omogočale razvoj predelovalnih zmogljivosti (živilskopredelovalne industrije). Vsakemu in vsem pa je znano, da so cene naših kmetijskih pridelkov v primerjavi s cenami pri sosedih (pre)visoke; torej se je premoženje v živilsko-predelovalni industriji nabiralo iz žepov potrošnikov in z delom tistih, ki so v tej industriji zaposleni. Velik del živilsko-predelovalne industrije se je oskrboval tudi iz drugih republik Jugoslavije. »Kmetijski lobi« ne priznava delavčevega prispevka k razvoju predelovalnih zmogljivosti živilske industrije in je očitno protidelavsko usmerjen. Če bi sprejeli izhodiščno tezo kmetijev, bi z enako pravico lahko na primer rudniki železa zahtevali akumulacijo kovinsko predelovalne industrije, proizvajalci električne energije pa kar akumulacijo celotnega slo-



venskega gospodarstva. Takšna logika kmetijev izraža njihov zastareli, samozadostni pogled na razmere v proizvodnji. Ker je skupščina takšen zakon sprejela, se s tem dejansko ustvarja novo veliko področje monopola na trgu, ki ga bo kmetijstvo izkoriščalo za neupravičene dohodke in profite, kar bi mu sicer raven produktivnosti in razdrobljenost zemljišč ne omogočila. Že doslej je kmetijski sektor uspel poravnati vse stroške svoje sodobne

opremljenosti ob nizki izkoriščenosti kmetijske mehanizacije z visokimi cenami živil in drugimi ugodnostmi.

Takšen zakon kakršen je bil sprejet, zahteva še nove ukrepe za zaščito kmetijstva in ohranjanje odnose, ki bodo nizko produktivnost kmetijske proizvodnje le obnavljali. Doklej? Kako se bo naše kmetijstvo potem vključevalo v Evropo? Tega ne ve nihče, še najmanj pa tisti, ki so storili vse, da je bil zakon sprejet. P. P.

# ZLATI ČASI ZA BIROKRATE

Na predsedstvo ljubljanske organizacije Delavske stranke Slovenije so se v zadnjih dneh obrnili številni upokojevalci, nezaposleni in socialni podpiranci. Iskali so strokovno pomoč pri izpolnjevanju napovedi za odmero dohodnine, češ da je sami ne znajo sestaviti, povrh pa je za mnoge žalitev, saj morajo večino okvirčkov za vpis zaslužkov pustiti praznih. V časopisnih oglaših se ponujajo različni izpolnjevalci dohodninskih obrazcev z navajanjem tržnih cen za svoje storitve, kar ne dokazuje le posluha Slovencev za »mlado podjetništvo«, temveč priča o vse hujši birokratizaciji države, ki ji je sicer za zaščito socialno-varstvenih pravic ljudi kaj malo mar.

Le komu je padlo na pamet, da lahko zahteva od starejših ljudi tako neverjetno zapleten predpis za odmero davkov?!

so sprasevali. Ali se vlada sploh zaveda, koliko denarja in uradnikov zahteva takšen nesmiseln predpis?!

Predsedstvo ljubljanske organizacije DSS se je sklenilo pridružiti protestu revnih slojev slovenskega prebivalstva, naj država tako zapletenih obrazcev za ugotavljanje dohodnine, kakršen je letošnji, v prihodnje ne izdaja več. Takšen predpis bi moral biti jase in razumljiv, da bi si lahko sleherni davčni zavezanec sam, brez strokovne pomoči dragih posrednikov, izračunal, koliko je dolžan državi in koliko naj mu ostane za življenje. Kakor da ni vsaka stvar že tako ali tako obdavnena z neštetimi davki. Namesto da bi nova slovenska država (njena vlada) naše življenje poenostavljala, ga samo še zapleta in razburja ljudi. Zakaj to počne? P. P.



Humoreska

# Stavka



»Danes pa ne bo nič!« je slovesno izjavil tovariš Neposredni proizvajalec raznih strok, ko smo vstopili v bife Bližnja srečanja posebne sorte. Kot navadno je tičal v svojem kotu za šankom in kot ponavadi žulil svoje pivo.

- Kaj ne bo nič? smo vprašali.  
 »Nič s pogovorom oziroma s spraševanjem!« je pribil in zvrnil pivo vase.  
 - Zakaj pa ne? Pa ja se vam nismo zamerili?  
 »Ne, ne! Danes je sreda in vsi pošteni sindikalisti štrajkamo.«  
 - Pa saj pogovor z nami ni vaše redno delo...  
 »Kako da ne? Saj se pogovarjamo vsak teden enkrat in to vedno med rednim delovnim časom.«  
 - Dragi tovariš neposredni, ampak mislili smo, da danes, ko je sreda, ne boste v Bližnjih srečanjih in da ne boste pili piva...  
 »Zakaj pa ne?«  
 - Ja saj pravite, da štrajkate kot vsi pošteni sindikalisti...  
 »Kaj pa ima štrajk skupnega s temle bifejem in s pivom?«

- No, če pravite, da je pogovor z nami postal vaša delovna obveznost, ker pač enkrat tedensko premlevamo vse mogoče probleme, potem je bivanje v bifeju in pitje piva še toliko bolj vaša delovna obveznost, ker v Bližnjih srečanjih pijete pivo vsak dan in to pretežni del vašega delovnega časa...

»Zdaj pa sploh ne bom več govoril z vami! Saj se obnašate kot kakšna inšpekcija, kot bi bili udbovec. Kaj pa vas briga, kaj jaz delam med delovnim časom...«

- Ne smete me razumeti napak, ampak če med delovnim časom tičite v tem bifeju in pijete pivo, potem pa med stavko počnete isto, potem to pomeni, da ali ves čas stavkate ali pa zdajle ne stavkate, ker pač delate svoj običajen šiht.

»Vi kar blebetajte, kar hočete, jaz ne odgovarjam. No comment!«

- Naj vas torej povabim na pivo?  
 Zvedavo me je pogledal, potem pa se v hipu zresnil in slovesno dejal:

»A zato, da boste potem okrog govorili, kakšen stavko-kaz sem, vi razredni sovražnik...«

Teško je požrl slino, pa se kljub temu ponosno obrnil stran od nas, kajti mož je prav zares štrajkal.

Bogo Sajovic



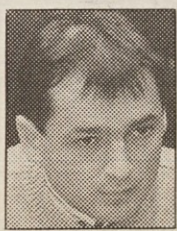
## Janševa frača

Janez Janša, obrambni minister in odrešenik, se je takoj odzval na vladino premišljevanje o ukinitvi individualnega uvoza avtomobilov in njegovo vezavo na ustrezen izvoz. Za svoje kilometrske kolone uvoženih avstrijskih jeepov je Avstrijcem že ponudil knjigo Bogdana Novaka »Pavlihova frača«, s katero je bil leta 1983 izpeljan prvi specialni napad na JLA. Nevtralni Avstrijci so bili navdušeni, saj bodo poslej svoja vojaška vozila redno opremljali s tem slovenskim izdelkom.



## Hribarjeva trgovina

Dr. Tine Hribar-Martin je za televizijsko okroglo mizo vzel za precep »avtonomnost« katoliške cerkve na Slovenskem pod komunističnim režimom in njene pogoje v oblasti o delitvi interesnih sfer. Ko je modri Tine v nekem trenutku ugotovil, da je šel s svojo kritiko cerkve predaleč, je brz naredil trgovino in ostro udaril po splošni opozorilni stavki in delovanju starih komunističnih sil, rekoč: »Če se bo to nadaljevalo, bomo prisiljeni spet stopiti skupaj v Demos!« Beda (slovenske) filozofije!



## Plohlov papir

Rastko Ploh, šef Neodvisnih sindikatov Slovenije, je kar nekaj

časa trpel aroganco šefa nekega sindikata, s katero je France Tomšič v TV Žarišču skušal kompromitirati Svobodne sindikate Slovenije z boljševismom. Potem pa mu je končno le prekipelo. Tomšiču je pomolil pod nos Demosov dekret o organiziranju in širjenju KNSS, iz katerega je nesporno razvidno, da je danes edini in pravi vsebinski naslednik nekdanjih socialističnih sindikatov nihče drug kot France Tomšič sam. Šefu nekega sindikata je počil živec. Začel je klatiti neumnosti, ki so slehernika prepričale, da KNSS pod Tomšičevim vodstvom nima niti promile možnosti, da bi kdaj resno ogrozila svobodne sindikate.



## Bambičev argument

Branko Bambič, predsednik Svobodnega sindikata v Krki, ni hotel pustiti k besedi na razglasno radijsko postajo predstavnika pešičke članov nekega sindikata, ki bi rad solil pamet 2700 delay-cem Krke. Njegov argument: »Če že nočejo niti zraven, potem naj nam vsaj ne zabadajo noža v hrbet!« France Tomšič že pripravlja jogurtrevolucionarni pohod na Krkine direktorje.

## Cesarjev kotiček

Če ni kruha, jej banane!



Iz scenarija novega slovenskega filma:

# »TOMŠIČ PROTI TOMŠIČU«



## Horoskop

## Tudi žolčno

Slovenski politik, soustanovitelj Slovenske demokratske zveze in po njenem razpadu Slovenske demokratske zveze - narodne demokratske stranke, Rajko Pirnat (rojen 24. marca 1951) je naši javnosti znan po precejšnjem številu dokaj žolčnih napadov na politične nasprotnike. Njegov najbolj odmeven napad je bil napad na tedanjega poslanca Jugoslovanske armade v slovenskem parlamentu polkovnika Milana Aksentijevića, ker je leta v parlamentu uporabljal srbohrvaščino in ne slovenščino, se pravi je v parlamentu neke države govoril v tujem jeziku, čeprav bi kot poslanec lahko (in celo moral) uporabljati narodni jezik oziroma jezik države, v kateri opravlja parlamentarno funkcijo. Ta verbalni spopad je imel širok odmev, katerega so se udeležili vsi od skrajnih varuhov slovenstva pa do dežurnih človekoljubov v parlamentu. Nedvomno pa je gospod Pirnat, ki je tudi minister za pravosodje in upravo v državni vladi, dosegel svoj namen, resno se je namreč postavilo vprašanje slovenske suverenosti, torej ali je uradni jezik v Sloveniji (predvsem pa v državnih organih) slovenščina in kakšne pristojnosti ima predstavnik zvezne armade v parlamentu in konec koncev ali je sploh potreben predstavnik armade v državnem parlamentu. Pojavilo se je tudi nekaj drugih vprašanj, med katerimi je bilo najbolj pereče prisostvovanje polkovnika Aksentijevića parlamentarnim zasedanjem v uniformi. No, vse te dileme je razrešila kratka junijska vojna za neodvisnost. Kljub temu pa ima gospod Pirnat kot minister za pravosodje še vedno polne roke dela. Po samostojnosti je treba pripraviti cel sveženj zakonov, od lastninskih in denacionalizacijskih do drugih prav tako pomembnih. Kar pa zadeva nekdanjo armado, tudi tu je neresenih kup vprašanj, od armadne lastnine do kaznovanja vojnih hudodelcev, ki so med vojno storili zločine proti človeštvu.

Če se jih bo gospod minister lotil tako resno, da ne rečemo žolčno, kot se je vprašanja jezika v skupščini, upamo, da bodo kmalu rešena v vsesplošno zadovoljstvo naših državljanov.

Kar pa se tiče žolčnosti, lahko omenimo ruskega revolucionarja in pisatelja Aleksandra Hercna (rojen 25. marca 1812). Ta je tako sovražil privilegirano plemstvo, da je nekoč, ko je dobil v roke knjigo rodovniki plemiških družin, na vprašanje, kaj bere, odvrnil: »Zoologijo.«

V tem tednu so se rodili še slovenski matematik baron Jurij Vega, pesnik Ivan Minatti, pisatelja Beno Zupančič in Janez Mencinger, fizik Jože Stefan, pisatelj Luis Adamič, nemški raketni tehnik Werner von Braun, nemški skladatelj Johann Sebastian Bach, norveški pisatelj Henrik Ibsen, bagdaski kalif Harun al Rašid, nemško-rimski cesar Maksimilian I., flamski slikar Anthonius van Dyck in italijanski dirigent Arturo Toscanini.

Denti

DE časopis slovenskih delavcev		ANALFABET V PLAVANJU	TERITORIALNA OBRAMBA	IME NAŠEGA SKLADATELJA SAVINA	KNJIGA ZEMLJEVIDOV	OKRAJŠAVA ZA DIAPOZITIV	ODPRTINA V STENI	IGRA VPRAŠANJ IN ODGOVOROV	NOVINAR SLOVENSKE T. (JANI)	GLASBILO S TIPKAMI
IME VRHOV V Z. ALPAH (-ZOB-)	2			PISATELJ MURNIK REČNA RIBA				NAJVEČJI HRVAŠKI OTOK		14
BAKRENA DOBA								DOMAČA ŽIVAL DELNIŠKA DRUŽBA	13	
GLAS OB PADCU ALI UDARCU			EVROPSKA DRŽAVA TROPSKI SADEŽI				8			6
GLAVNO MESTO GEORGIE (ZDA)		7			12	ODJEK, REFLEKS TRST				
EKSTERIER, ZUNANJOST							PROŽNA PLETENINA	DEL ŽIVALSKEGA TELESA	NIKELJ FEVDALČEV NAZIV	
NOČNA PTICA			15	TRI-NITRO-TOLUOL ŽITNI SNOP PO MLAČVI	LJUBLJAN. ŽUPAN - PRITOK JEZERA ILMEN	10				1
RUMENKASTA BULICA V KOŽI							EVROPSKI VELETOK PERZJSKI VLADAR		GORA V ZASAVJU	GLAVNI ŠTEVNIK
PAKT NATO (DVE BESEDI)	9			3						
NA OŠTEVILČENIH POLJIH OD 1 DO 15 DOBITE KONČNO GESLO KRIŽANKE.		4				11		VRSTA TONOVSKE LESTVICE		5
		POZNAVALEC ESTETIKE						TIP CITRO-NOVEGA VOZILA		
		101 Z RIMSKIMI ŠTEVILKAMI		HRVAŠKI GLEDALIŠKI REŽISER						

## NAGRADNA KRIŽANKA ŠT. 12

Ko boste križanko rešili do konca, črke z oštevilčenih polj napišite po vrsti od 1 do 15. Tako boste dobili geslo, ki nam ga pošljite do 31. 3. 1992 na naslov: ČZP Enotnost, Dalmatinova 4, 61000 Ljubljana, p.p. 479, na dopisnici ali v pismu s pripisom Nagradna križanka št. 12.

Nagrade so: 1.000, 600 in 500 tolarjev

Pravilno geslo nagradne križanke št. 10: Kriza vlade Izzrebani reševalci nagradne križanke št. 10:

- Gorazd Bale, Šentjanž 37 a, 68297 Šentjanž,
- Jana Bergant, Murnova 20, 61234 Mengeš,
- Martina Ličen, C. Pod Slivnico 5B, 61380 Cerknica

Nagrade bomo poslali po pošti.



## Šef

Ko je šef gledal TV Dnevnik in opazil zmedenost, s katero so skušali znani obrazi s TV ekranov pokomentirati splošno opozorilno stavko, so se mu ubogi hollywoodarji prav zasmilili. Brž je skočil v Delovno rotacijo in od tam še hitreje z izvidom Dela pod pazuažno na

TV Slovenija. Šefova lucidna poteza je bila opazna že v naslednji informativni oddaji. Če smo prej poslušali umetelne Tankove zvarke v stilu »tresla se je gora, rodila se je stavka« itd., je bilo potem Metki Volčič jasno, da je stavka zajela vso Slovenijo, da jo je jemati kot posledico kritičnih socialnih razmer itd. Če ta izvod Dela slučajno ni prišel v roke Metki Volčič, bo šef od generalnega direktorja RTV dr. Janeza Jerovška zahteval obvezni zdravniški pregled za vse TV novinarje, da se bo vedelo, kdno med njimi nastopa z ženskimi in kdo z moškimi hormoni. Kakšnih jaje tako in tako nima smisla iskati.

## VREME

Piše: Andrej Velkavrh

### Spet poslabšanje

Ohladitev smo preživeli, čeprav je malo zakasnila. Del Štajerske je tako v terek zjutraj presenetil sneg. Dve uri je snežilo v okolici Maribora, nekaj snežink pa je padlo tudi v Ljubljani in ponekod v Zasavju. Ni da bi si človek zaradi tega glavo belil, saj je že slabi dve uri zatem posijalo sonce. Toda če se prejšnji večer vremenska napoved glasi: »Ponoči bo pretežno jasno...«, je človek vsaj presenečen. Ah ti meteorologi ali vremenarji, vremenoslovci, vremenologi...  
 Marec se je prevesil v drugo polovico. Po eni izmed najbolj suhih zim nasploh se tudi marec noče in noče »zmočiti«. Ob koncu tedna je bilo v večjem delu Primorske, v Prekmurju in ponekod na Gorenjskem suho, pa tudi marsikod drugod je dež le zmočil prah. Še največ padavin je bilo v osrednji Sloveniji, a tudi tu malo.  
 No, če že drugače ne, vreme se bo konec tedna spet spreminjalo. Že v soboto bo zapihal jugozahodnik, ki bo v zahodne kraje prinesel manjše padavine. V nedeljo bo povsod po Sloveniji oblačno z občasnimi padavinami in tudi ohladilo se bo. Za začetek prihodnjega tedna prognozične karte napovedujejo oblačno in hladno vreme, tudi padavine, ki bi se utegnile spremeniti v sneg do nižin. Ampak, to bi rad še enkrat poudaril, v tem letnem času se zanesljivost prognozičnih kart za več dni vnaprej nekoliko zmanjša. Ali drugače povedano, podobno je kazalo že za konec prejšnjega tedna, pa na koncu ni bilo tako hudo.